

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ
ΚΛΑΔΟΣ Α' - ΔΝΣΗ Α1
ΤΜΗΜΑ1

**ΒΑΣΙΚΟ ΔΟΓΜΑ
ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ**

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2014

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η διαδρομή του αεροπορικού όπλου, από τη σύστασή του μέχρι σήμερα, αποτελεί πηγή έμπνευσης και περηφάνιας για όλους μας. Άνθρωποι με όραμα, επιμονή και διορατικότητα, θυσίασαν ακόμη και τη ζωή τους κατά την εκπλήρωση της αποστολής υπηρετώντας τα ιδανικά της Πατρίδας. Τα διδάγματα του παρελθόντος, αποτελούν βασικό συστατικό της θεμελίωσης των αρχών πολέμου που σε συνδυασμό με τις εξελίξεις της τεχνολογίας και της επιστήμης, κατέστησαν το Αεροπορικό όπλο μοναδικό, με την αεροπορική ισχύ να παίζει τον πλέον καταλυτικό ρόλο στο σύγχρονο πεδίο μάχης.

Η Πολεμική Αεροπορία, μέσα από διαρκή εκπαίδευση στοχεύει στην άρτια επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού της. Με έγκυρες κατευθύνσεις, παραμένει ο βασικός εκφραστής της εθνικής μας ισχύος και της αποτρεπτικής μας στρατηγικής και εγγυάται την εθνική μας ακεραιότητα, προασπίζοντας καθημερινά τον εναέριο χώρο και τα συμφέροντα της Πατρίδας μας. Επιπρόσθετα, προσαρμοσμένη διαρκώς στις μεταβολές του οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος, ανταποκρίνεται άμεσα και αποτελεσματικά στο κοινωνικό έργο και στις αποστολές που της ανατίθενται από την πολιτεία.

Το Βασικό Δόγμα, παρουσιάζει τις θεμελιώδεις αρχές λειτουργίας του αεροπορικού όπλου, τον τρόπο ενεργείας κατά τη διεξαγωγή αεροπορικών επιχειρήσεων καθώς και την προοπτική της Πολεμικής Αεροπορίας για το μέλλον. Καθορίζει τις γενικές αρχές και τη φιλοσοφία της αεροπορικής ισχύος με τρόπο σαφή και επιπλέον δίνει τα εφόδια για την αντιμετώπιση κρίσεων – προκλήσεων ώστε να διασφαλιστεί η ειρήνη. Σε περίπτωση που το τελευταίο αποτύχει, εμπεριέχει τον τρόπο με τον οποίο η Πολεμική Αεροπορία μπορεί να διεξάγει πολεμικές επιχειρήσεις υποστηρίζοντας ανά πάσα στιγμή τις χερσαίες και ναυτικές δυνάμεις.

Οι έννοιες που εμπεριέχονται και αναλύονται στο Βασικό Δόγμα, περιγράφουν την ουσία της αεροπορικής ισχύος. Ως στελέχη της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας, έχουμε χρέος να τις γνωρίζουμε, να τις υιοθετήσουμε, να τις καλλιεργήσουμε, καθώς και να τις βελτιώσουμε στο μέλλον.

Αντιπύραρχος (Ι) Ευάγγελος Τουρνάς
Αρχηγός

Η σελίδα αυτή αφέθηκε σκόπιμα "ΚΕΝΗ"

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Α/Α	Αποδέκτες	Αριθμός αντιτύπων	Αύξων Αριθμός Αντιτύπου

Η σελίδα αυτή αφέθηκε σκόπιμα "ΚΕΝΗ"

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Α/Α	Αριθμός & Ημερομηνία Διαταγής	Καταχωρήθηκε			
		Ημερομηνία Καταχώρησης	Βαθμός	Όνομ/πώνυμο	Υπογραφή

Η σελίδα αυτή αφέθηκε σκόπιμα "ΚΕΝΗ"

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΑ ΚΑΙ ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	1
1.1 Αποστολή	1
1.2 Ευθύνες και Λειτουργίες της ΠΑ.....	1
1.2.1 Ευθύνες της ΠΑ.....	1
1.2.2 Λειτουργίες της ΠΑ.....	2
1.2.2.1 Περίοδος Ειρήνης.....	2
1.2.2.2 Περίοδος Έντασης	4
1.2.2.3 Περίοδος Πολέμου.....	5
1.3 Βασικές Απαιτήσεις - Ικανότητες	5
1.3.1 Συνθήκες Συνεχούς Αποτελεσματικότητας.....	6
1.3.2 Βασικές Απαιτήσεις	7
1.3.2.1 Διαλειτουργικότητα	7
1.3.2.2 Ενιαία Προσπάθεια - Αμοιβαία Υποστήριξη	8
1.3.2.3 Ικανότητα Διεξαγωγής Παρατεταμένων Επιχειρήσεων.....	8
1.3.2.4 Προσαρμογή σε Περιβάλλον Ηλεκτρονικού Πολέμου.....	9
1.3.2.5 Επιβίωση Δυνάμεων	9
1.3.2.6 Ικανότητα Επιχειρήσεων Ανεξάρτητα από Συνθήκες Καιρού και Φωτός θ	
1.3.2.7 Ετοιμότητα αντίδρασης.....	9
1.3.2.8 Εκπαίδευση	10
1.3.2.9 Επικοινωνίες	10
1.3.2.10 Προσαρμογή σε Περιβάλλον Κυβερνοεπίθεσης	11
1.4 Αεροπορικός Έλεγχος.....	11
1.5 Οι Περιπτώσεις των Επιχειρήσεων των Αεροπορικών Δυνάμεων δύο Αντιπάλων	14
1.6 Σύνοψη.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	17
2.1 Αεροπορική Ισχύς	17
2.2 Αεροπορική Ισχύς και Στρατηγική	19
2.3 Σύνοψη.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ	25
3.1 Διοίκηση και Έλεγχος.....	25

3.1.1	Τεχνολογικά Μέσα Διοίκησης και Ελέγχου	25
3.1.1.1	Κέντρο Επιχειρήσεων/ΓΕΑ	26
3.1.1.2	ΕΚΑΕ.....	27
3.1.1.3	Σύστημα Αεροπορικού Ελέγχου (ΣΑΕ).....	27
3.1.1.4	ΚΕΠΙΧ Μονάδων	27
3.2	Διαδικασίες και Λειτουργίες της Διοίκησης και Ελέγχου.....	27
3.2.1	Σχεδίαση	27
3.2.2	Ανάθεση	28
3.2.3	Διεύθυνση	28
3.2.4	Συντονισμός	29
3.2.5	Έλεγχος.....	29
3.3	Μορφές Διοικήσεως	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ		31
4.1	Προσωπικό.....	31
4.2	Διοίκηση - Ηγεσία.....	32
4.2.1	Ορισμός Ηγεσίας.....	33
4.2.2	Ηγεσία – Διοίκηση - Μάνατζμεντ	33
4.2.3	Γιατί αποτυγχάνουν οι ηγέτες	35
4.2.4	Συστημική προσέγγιση της ανάπτυξης της ηγεσίας	36
4.2.5	Αρχές Ηγεσίας στην ΠΑ	37
4.3	Επιλογή.....	37
4.4	Εκπαίδευση.....	38
4.4.1	Στρατιωτική Εκπαίδευση	39
4.4.2	Ακαδημαϊκή Εκπαίδευση.....	39
4.4.3	Πτητική Εκπαίδευση.....	39
4.4.4	Αθλητική Εκπαίδευση.....	40
4.4.5	Τεχνική Εκπαίδευση.....	40
4.4.6	Επιχειρησιακή Εκπαίδευση	40
4.4.7	Επιμόρφωση – Εκπαίδευση του Προσωπικού:	40
4.4.7.1	Επαγγελματική Εκπαίδευση.....	40
4.4.7.2	Μεταπτυχιακή Εκπαίδευση.....	41
4.5	Αξιολόγηση.....	41
4.6	Διοικητική Μέριμνα - Υποστήριξη	42
4.6.1	Διοικητική Μέριμνα (ΔΜ)	42
4.6.1.1	Τομείς Διοικητικής Μέριμνας	42

4.6.1.2	Αρχές και Χαρακτηριστικά Δ.Μ.....	43
4.6.2	Υποστήριξη	43
4.6.2.1	Διοικητική και Τεχνικοεφοδιαστική Υποστήριξη	44
4.6.2.2	Οπλικά Συστήματα και Μέσα.....	46
4.6.2.3	Υποδομές.....	46
4.6.2.4	Έρευνα και Ανάπτυξη.....	46
4.7	Ετοιμότητα έναντι απειλής.....	47
4.7.1	Στοιχεία Ετοιμότητας	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		49
5.1	Αεροπορικές Επιχειρήσεις Αντεπίθεσης (Counter Air Operations).....	49
5.1.1	Επιθετικές Αεροπορικές Επιχειρήσεις Αντεπίθεσης (OCA)	50
5.1.1.1	Αποστολές Αντεπίθεσης (Counter Air Attacks).....	51
5.1.1.2	Αποστολές Καταστολής της Εχθρικής Αεράμυνας (SEAD)	51
5.1.1.2.1	DESTRUCTIVE SEAD – DESTRUCTION OF ENEMY AIR DEFENSES	51
	51	
5.1.1.2.2	DISRUPTIVE SEAD.....	51
5.1.1.3	Αποστολές Επιθετικής Σάρωσης (Fighter Sweep).....	51
5.1.1.4	Συνοδεία Επιθετικών Α/Φ (Fighter Escort)	52
5.1.2	Αμυντικές Αεροπορικές Επιχειρήσεις Αντεπίθεσης (DCA)	52
5.2	Στρατηγικές Αεροπορικές Επιχειρήσεις (Strategic Air Operations)	53
5.3	Αεροπορικές Επιχειρήσεις Εναντίον Δυνάμεων Επιφανείας (Anti - Surface Force Air Operations)	53
5.3.1	Αεροπορική Απομόνωση (Air Interdiction - AI).....	54
5.3.2	Εγγύς Αεροπορική Υποστήριξη – ΕΑΥ (Close Air Support – CAS).....	55
5.3.2.1	Εγγύς Αεροπορική Υποστήριξη σε Αστικό Περιβάλλον (Urban Close Air Support)	56
5.3.3	Τακτική Αεροπορική Υποστήριξη Ναυτικών Επιχειρήσεων (TAYNE)	56
5.3.4	Προσβολή Χρονικά Ευαίσθητων Στόχων TST (Time Sensitive Targets)	57
5.4	Αεροπορικές Επιχειρήσεις Υποστήριξης (Supporting Air Operations).....	57
5.4.1	Πληροφοριακές Επιχειρήσεις (ΠΕ).....	58
5.4.2	Επιχειρήσεις συλλογής Πληροφοριών (Intelligence) – Επιτήρησης – Αναγνώρισης Εναερίου χώρου (Surveillance Reconnaissance).....	58
5.4.3	Αερομεταφορές (Airlift)	59

5.4.4	Εναέριος Ανεφοδιασμός (Air Refueling)	60
5.4.5	Ειδικές Επιχειρήσεις (Special Operations)	60
5.4.6	Έρευνα – Διάσωση Μάχης (Combat Search and Rescue – CSAR).....	61
5.4.7	Υπηρεσίες Μετεωρολογίας (Weather Services)	61
5.4.8	Αεροπορικές Επιχειρήσεις Υποστήριξης του Κοινωνικού Συνόλου	61
5.5	Πολυεθνικές Επιχειρήσεις	62
ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ		64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΑ ΚΑΙ ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

«ΑΙΕΝ ΥΨΙΚΡΑΤΕΙΝ»

1.1 Αποστολή

Η αποστολή της ΠΑ είναι η άρτια οργάνωση, στελέχωση, εξοπλισμός, εκπαίδευση, αξιολόγηση και προπαρασκευή του προσωπικού της με σκοπό την ανάπτυξη αεροπορικής ισχύος, ικανής να προασπίσει τα εθνικά συμφέροντα, πρωταρχικά μέσω της «ΑΠΟΤΡΟΠΗΣ» και αν αυτό δεν καταστεί δυνατό να διεξάγει άμεσα εντατικές και παρατεταμένες αεροπορικές επιχειρήσεις για την απόκτηση και διατήρηση του μέγιστου δυνατού βαθμού αεροπορικού ελέγχου, να διασφαλίσει την αεράμυνα της χώρας, να παρέξει αεροπορική προστασία και υποστήριξη στις επιχειρήσεις των άλλων Κλάδων των Ε.Δ. και να συμβάλλει στην επίτευξη των εθνικών στόχων.

Επιπλέον, η ΠΑ κατά την περίοδο της ειρήνης συμμετέχει:

α. Στην Πολιτική Σχεδίαση για αντιμετώπιση Εκτάκτων Αναγκών και εκτελεί σημαντικό έργο επ' ωφελεία του κοινωνικού συνόλου (όπως αεροπυροσβέσεις, έρευνα διάσωση, αεροδιακομιδές ασθενών κ.ά.).

β. Σε πολυεθνικές επιχειρήσεις και αποστολές ανθρωπιστικής βοήθειας στα πλαίσια αποφάσεων του ΟΗΕ με σκοπό τη συμβολή στη διατήρηση της Διεθνούς Ειρήνης και Ασφάλειας.

1.2 Ευθύνες και Λειτουργίες της ΠΑ

1.2.1 Ευθύνες της ΠΑ

Η περιοχή ευθύνης της Πολεμικής Αεροπορίας ταυτίζεται με την περιοχή ευθύνης του Α/ΓΕΕΘΑ η οποία σε περίπτωση Πολέμου συνιστά ενιαίο Θέατρο Πολέμου για την προάσπιση των Εθνικών Συμφερόντων. Με τον όρο Εθνικά Συμφέροντα, εννοούμε τη διασφάλιση της εθνικής κυριαρχίας και ανεξαρτησίας της Χώρας, τη διασφάλιση άσκησης των κυριαρχικών δικαιωμάτων καθώς και αυτών που προκύπτουν από τις διεθνείς συνθήκες, τη συμβολή στη διασφάλιση της Εθνικής ανεξαρτησίας της ΚΥΠΡΟΥ και την προάσπιση της ζωής ή και των συμφερόντων του εκτός Ελλάδος Ελληνισμού στην έκταση που απαιτείται και είναι εφικτό. Η Πολιτεία δια του Στρατιωτικού Οργάνου, εξασφαλίζει ασφάλεια, από εξωτερικές συμβατικές ή/και ασύμμετρες απειλές, στους πολίτες για να επιδοθούν απερίσπαστοι στα έργα τους και κατά συνέπεια στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας. Η επίτευξη και διατήρηση αυτού του κλίματος ασφάλειας, απαιτεί από τις στρατιωτικές δυνάμεις συνεχή επαγρύπνηση, ΑΠΟΤΡΟΠΗ λόγω της ισχύος και της ετοιμότητας, αλλά και ικανότητα έγκαιρης και αποτελεσματικής εμπλοκής της πολεμικής μηχανής, όταν και όπου αυτό είναι αναγκαίο. Ειδικότερα, η ΠΑ αποτελεί πρωταρχικό παράγοντα εμπλοκής και επίδειξης ισχύος λόγω της ταχύτητας αντίδρασής της και εξαιτίας της εξαιρετικής ιδιομορφίας της ελληνικής επικράτειας. Μέσω της υψηλής εκπαίδευσης του προσωπικού, των μέσων και της ετοιμότητας που διαθέτει, εξασφαλίζει την ΑΠΟΤΡΟΠΗ και την ασφάλεια και συμβάλλει, στο μέγεθος που της αναλογεί, στην παραγωγικότητα και στην ανάπτυξη της Χώρας.

Ο Αρχηγός του ΓΕΑ, είναι υπεύθυνος για την άρτια οργάνωση, στελέχωση, εξοπλισμό, εκπαίδευση, αξιολόγηση και προπαρασκευή για πόλεμο, καθώς και για την ετοιμότητα και χρησιμοποίηση του Κλάδου του,

σύμφωνα με τις οδηγίες και τις διαταγές του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και του Α/ΓΕΕΘΑ. Επιπρόσθετα, είναι υπεύθυνος για την Αεράμυνα της Χώρας, σύμφωνα με τις οδηγίες και τις διαταγές του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και του Α/ΓΕΕΘΑ.

Οι επιμέρους ευθύνες της ΠΑ έναντι της Πολιτείας μέσω του Αρχηγού του ΓΕΑ είναι:

Η άρτια οργανωσή της, ώστε να καλύπτει τα σημερινά δεδομένα και τις απαιτήσεις του μέλλοντος.

Η υποβολή απαιτήσεων για απόκτηση σύγχρονων οπλικών συστημάτων ικανών να αντιμετωπίσουν επιτυχώς και σε βάθος χρόνου τις συγκεκριμένες και ορατές απειλές στο γεωπολιτικό περιβάλλον της χώρας, καθώς και σε ενδεχόμενες μελλοντικές απειλές.

Η ενημέρωση του ΥΕΘΑ, του ΓΕΕΘΑ και των άλλων Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, για την πραγματική κατάσταση του Αεροπορικού Δυναμικού, ώστε να είναι δυνατή η λήψη ορθών, συντονισμένων και ρεαλιστικών αποφάσεων.

Η εξασφάλιση πηγών και πόρων, καθώς επίσης και η κατανομή αυτών κατόπιν ιεράρχησης των αναγκών.

Η υιοθέτηση Δογμάτων, διαδικασιών, ιδεών και εξελιγμένων προγραμμάτων για τις επιχειρήσεις και την εκπαίδευση.

Η αξιολόγηση προσωπικού, μέσων και εγκαταστάσεων, για την εξασφάλιση υψηλής ετοιμότητας και μέγιστης επιχειρησιακής ικανότητας των Αεροπορικών Δυνάμεων.

1.2.2 Λειτουργίες της ΠΑ

Οι βασικές λειτουργίες της Αεροπορίας χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Σε αυτές που η Αεροπορία είναι αποκλειστικά και μόνη υπεύθυνη για την υλοποίησή τους και σε εκείνες που εκτελούνται σε συνεργασία με τους άλλους Κλάδους των Ενόπλων Δυνάμεων.

Οι λειτουργίες για τις οποίες η ΠΑ είναι αποκλειστικά υπεύθυνη, κατανέμονται σε τρεις περιόδους ανάλογα με το χρόνο που πραγματοποιούνται, όπως αναλύονται κατωτέρω:

1.2.2.1 Περίοδος Ειρήνης

Θέσπιση κανονισμών και κριτηρίων με σκοπό την πρόσληψη, την ανάπτυξη, την αξιολόγηση και την επιλογή του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού για την ΠΑ.

Σχεδίαση και περιγραφή των λειτουργιών, των διαδικασιών, των υπηρεσιών, των προϊόντων και των εργασιών, τις οποίες η ΠΑ ως στρατιωτικός οργανισμός πρέπει να δύναται να εκτελεί ή να παράγει σε περιόδους ειρήνης και πολέμου, ανά ειδικότητα και εργασία.

Ανάπτυξη των στελεχών και καλλιέργεια αυτών, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αξίες της ΠΑ.

Ανάπτυξη των ηγετών και επιλογή της μελλοντικής ηγεσίας της ΠΑ σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις δραστηριότητες αυτής.

Εκπόνηση απλών, ρεαλιστικών, σταδιακά αυξανόμενης δυσκολίας προγραμμάτων εκπαίδευσης. Επιλογή των καλύτερων για εκπαιδευτές ανά ειδικότητα και δραστηριότητα.

Αντικειμενική αξιολόγηση των ατόμων, αλλά και των ομάδων, Σμηνών, Μοιρών, Μονάδων, επιτελικών ομάδων. Η αξιολόγηση πρέπει να στοχεύει στην παροχή ρεαλιστικής εικόνας σε όλους, αξιολογούμενους και αξιολογητές, στη συνεχή ανάπτυξη των επιχειρησιακών δυνατοτήτων του προσωπικού και στη βελτιστοποίηση των διαδικασιών και χρήσης των μέσων.

Καθιέρωση μηχανισμών ελέγχου και αξιολόγησης της ικανότητας των αεροπορικών δυνάμεων, με συγκεκριμένα και αξιόπιστα κριτήρια, που μετρούν το επίπεδο εκπαίδευσης και μαχητικής ικανότητας.

Εκπόνηση επιχειρησιακών σχεδίων απλών και κατανοητών, τα οποία να ενσωματώνουν την εμπειρία όλων των πολέμων, με ιδιαίτερη έμφαση στις αεροπορικές επιχειρήσεις από τις αρχές δημιουργίας του αεροπορικού όπλου. Τα επιχειρησιακά σχέδια πρέπει να στοχεύουν στην καταστροφή του εχθρού μέσω παραπλάνησης, ευέλικτης χρησιμοποίησης των δυνάμεών μας, προστασίας αυτών και διατήρησης υψηλού ηθικού του προσωπικού μας, με ταυτόχρονη ραγδαία πτώση του ηθικού του αντιπάλου. Αυτό επιτυγχάνεται με συντριπτικές νίκες στις πρώτες επιμέρους εμπλοκές των δυνάμεων.

Εκπόνηση Δογμάτων, τα οποία πρέπει να αποτελούν ένα σύνολο βασικών κατευθύνσεων και αρχών, τόσο γενικά ώστε να έχουν διαχρονική ισχύ και ταυτόχρονα τόσο ειδικά, ώστε να πηγάζουν συγκεκριμένες ενέργειες για την υλοποίηση αυτών.

Η ανάπτυξη των απαιτούμενων δυνάμεων, καθώς και οι προμήθειες μέσω των υλικών της ΠΑ, πρέπει να υλοποιούνται μετά από ανάλυση πολλών μέσο - μακροπρόθεσμων παραγόντων, οι οποίοι περιλαμβάνουν το οικονομικό, κοινωνικό, δημογραφικό, πολιτικό, γεωγραφικό περιβάλλον και τις γεωπολιτικές εξελίξεις στην εγγύς αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της χώρας μας. Η επιδίωξη, αναλύοντας τις εσωτερικές και εξωτερικές ενδεχόμενες απειλές, είναι να βρεθεί από την περίοδο της ειρήνης ο αντίπαλος σε θέση ώστε στο στρατηγικό, επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο να έπεται των εξελίξεων και όχι να προηγείται. Η δομή και η ανάπτυξη των αεροπορικών δυνάμεων, ως προς την ποσότητα, την ποιότητα και τη γεωγραφική τοποθέτηση σε καιρό ειρήνης, πρέπει να ικανοποιεί τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

Ποιοτική υπεροχή και διαφοροποίηση.

Εξασφάλιση του απαιτούμενου αριθμού Α/Φ και λοιπών οπλικών μέσων.

Γρήγορη ανάπτυξη σε περίοδο κρίσης και πολέμου.

Εξασφάλιση ευνοϊκής επιχειρησιακής γεωμετρίας σε όλο το ΘΕ.

Εξασφάλιση απρόσκοπτης εκπαίδευσης και ασφάλειας δυνάμεων, καθώς και ασφάλειας πληροφοριών.

Εξασφάλιση δημιουργίας βάσης δεδομένων στόχων του εχθρού και επικαιροποιημένης εχθρικής διάταξης με ταυτόχρονη απαγόρευση δημιουργίας της φίλιας διάταξης μάχης από τον εχθρό.

Έγκαιρη αποκάλυψη ιχνών εναερίων στόχων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών με stealth και LPI (Low Probability of Intercept) χαρακτηριστικών, επανδρωμένων και μη επανδρωμένων, καθώς και βαλλιστικών βλημάτων μεσαίου και μεγάλου βεληνεκούς.

Αποκάλυψη όλου του φάσματος ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας – συχνοτήτων, σε βάθος πέραν των συνόρων με τις γειτονικές χώρες, ώστε να παρέχεται έγκαιρη προειδοποίηση.

Επαύξηση δυνατοτήτων κυβερνοάμυνας.

Αποτελεσματική ανάπτυξη συστήματος Διοίκησης και Ελέγχου, που να εξασφαλίζει συλλογή πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο, γρήγορη και αξιόπιστη επεξεργασία αυτών, διαχείριση κρίσης, επίδειξη ετοιμότητας και αποφασιστικότητας, σωστή και έγκαιρη λήψη απόφασης, με δυνατότητα άμεσης αποτελεσματικής εκτέλεσης.

Επαύξηση των μηχανισμών επίβλεψης, σε όλα τα επίπεδα Διοίκησης, με στόχο την πρόληψη ατυχημάτων και την αποτελεσματική, σε βάθος διερεύνηση αυτών, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των απωλειών και των ζημιών στο προσωπικό, στα υλικά και στα μέσα.

Αποτελεσματική ανάπτυξη των Δυνάμεων Αεράμυνας της χώρας, με καθορισμό των απαιτούμενων οπλικών συστημάτων, για την προστασία των ζωτικών στόχων της Χώρας, των τομέων ευθύνης των εμπλεκόμενων δυνάμεων και τη θέσπιση διαδικασιών συντονισμού και ελέγχου των Δυνάμεων Αεράμυνας και των τριών Κλάδων των Ε.Δ., που να εξασφαλίζουν την επιτυχή έκβαση των επιχειρήσεων και την αποφυγή αμοιβαίων παρεμβολών.

Αποτελεσματική ανάπτυξη σύγχρονου συστήματος ΔΜ και υποδομών συντήρησης, με τα οποία πρέπει να εξασφαλίζεται η υψηλή διαθεσιμότητα Οπλικών Συστημάτων και Μέσων με το ελάχιστο κόστος και με την υποστήριξη σύγχρονων Συστημάτων Πληροφορικής (ΣΠ).

Επαύξηση των δυνατοτήτων εκτέλεσης αποστολών εξυπηρέτησης του κοινωνικού συνόλου, σε συνεργασία με άλλους φορείς στρατιωτικούς και μη, με τρόπο ο οποίος να εξασφαλίζει οικονομικότερη λειτουργία και παροχή υπηρεσιών από ότι εξασφαλίζουν οι αντίστοιχοι ιδιωτικοί φορείς.

Σχεδίαση μέτρων και μεθόδων, που να στοχεύουν στη βελτίωση των συνθηκών του εργασιακού χώρου.

1.2.2.2 Περίοδος Έντασης

Επαύξηση των διαδικασιών και επάρκειας πόρων, ώστε να υφίσταται η δυνατότητα διατήρησης των Αεροπορικών Δυνάμεων σε υψηλή ετοιμότητα, επί μακρόν. Με την επίδειξη ετοιμότητας και αποτρεπτικών δυνατοτήτων οι αεροπορικές δυνάμεις πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προστατεύουν τα κυριαρχικά δικαιώματα και τα εθνικά συμφέροντα της Χώρας, χωρίς να χρειαστεί να επιχειρήσουν αλλά και χωρίς να επέρχεται κόπωση, πέραν του αποδεκτού ορίου.

Επαύξηση της δυνατότητας επαγρύπνησης και εκτέλεσης αποστολών Αναγνώρισης (ISR) και Ηλεκτρονικού Πολέμου (ESM), για την αποκάλυψη των προθέσεων του εχθρού, επ' ωφελεία και των τριών Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων.

Επαύξηση των δυνατοτήτων εφαρμογής μέτρων ενεργής και παθητικής αεράμυνας, χωρίς να επηρεάζεται η δυνατότητα επιχειρήσεων, η ικανότητα μεταφοράς πληροφοριών και εν γένει το σύστημα Διοίκησης και Ελέγχου.

Αποτελεσματική ανάπτυξη του συστήματος Χειρισμού Κρίσεων και συστήματος Διοίκησης και Ελέγχου, που να επιτρέπουν την ορθή και ταχεία λήψη απόφασης και την εφαρμογή των αποφάσεων με ταχύτητα και ακρίβεια. Το σύστημα χειρισμού κρίσεων πρέπει να είναι τέτοιο, ώστε να εξασφαλίζει την επιτυχή συμμετοχή και αρμονική συνεργασία όλων των αρμόδιων φορέων στρατιωτικών, διπλωματικών και πολιτικών. Ταυτόχρονα πρέπει να προβλέπει την επιτυχή αντίδραση ακόμα και σε περιπτώσεις στις οποίες ο παράγοντας χρόνος είναι ιδιαίτερα κρίσιμος. Οι θεσμοθετημένες διαδικασίες στις οποίες προβλέπεται ποιος είναι υπεύθυνος να ενεργήσει, ανάλογα με τη διαμορφωθείσα κατάσταση, αλλά και η συνεχής εξάσκηση σε πολύ υψηλό επίπεδο, είναι προϋπόθεση επιτυχίας.

Εξασφάλιση ταχείας ανάπτυξης των δυνάμεων στην προβλεπόμενη από τα σχέδια διάταξη μάχης και ανάληψης ετοιμότητας από τις νέες θέσεις.

1.2.2.3 Περίοδος Πολέμου

Επαύξηση της δυνατότητας εκτέλεσης εντατικών και παρατεταμένων Αεροπορικών επιχειρήσεων, όλων των ειδών του σύγχρονου αεροπορικού πολέμου, ώστε να αποκτηθεί και να διατηρηθεί αεροπορική κυριαρχία σε όλο το ΘΕ ή απόκτηση και διατήρηση του μέγιστου βαθμού αεροπορικού ελέγχου.

Επαύξηση της δυνατότητας προστασίας των ζωτικών στόχων και περιοχών της Χώρας και του πληθυσμού από εναέριες απειλές.

Επαύξηση της δυνατότητας υποστήριξης των επιχειρήσεων που διεξάγουν οι άλλοι Κλάδοι των Ενόπλων Δυνάμεων.

Επαύξηση της δυνατότητας διεξαγωγής Πληροφοριακών Επιχειρήσεων σε συνεργασία με τους άλλους Κλάδους των Ενόπλων Δυνάμεων.

Επαύξηση της δυνατότητας διεξαγωγής Στρατηγικών Αεροπορικών Επιχειρήσεων.

Επαύξηση της δυνατότητας εντοπισμού στόχων με ακρίβεια συντεταγμένων και ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, ώστε να καλύπτουν τις απαιτήσεις στοχοποίησης όλων των όπλων σε μεγάλη απόσταση και προσβολή αυτών στο μικρότερο δυνατό χρόνο.

Επαύξηση των δυνατοτήτων καταστροφής των βασικών υποδομών της κρατικής λειτουργίας του εχθρού.

Επαύξηση των δυνατοτήτων Διακλαδικών Επιχειρήσεων και εξασφάλιση ορθολογικής χρήσης της αεροπορικής ισχύος.

1.3 Βασικές Απαιτήσεις - Ικανότητες

Οι βασικές απαιτήσεις - ικανότητες είναι τα απαραίτητα χαρακτηριστικά ανάπτυξης, που εξασφαλίζουν ότι οι Λειτουργίες της ΠΑ είναι αποτελεσματικές και στοχεύουν στις απαραίτητες συνέργειες μεταξύ τους και μεταξύ των Λειτουργιών των άλλων Κλάδων σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, με σκοπό να επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας και ολοκλήρωση ενεργειών.

Η ΠΑ πρέπει να είναι ικανή να εκτελεί με επιτυχία όλες τις επιμέρους επιχειρησιακές αποστολές των σύγχρονων αεροπορικών επιχειρήσεων, οι οποίες περιγράφονται στο Κεφάλαιο 5.

Αναλυτικότερα η ικανότητα της ΠΑ να εκπληρώνει την Αποστολή της στην ειρήνη, την κρίση – ένταση και πόλεμο, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες οι οποίοι συνθέτουν και ολοκληρώνουν την ΠΑ, ως Όπλο και ως Κλάδο. Η ικανότητα απόδοσης της ΠΑ, αν εξετασθεί σε συγκεκριμένο χρόνο, προκύπτει από την ποσότητα και τα ειδικά χαρακτηριστικά των οπλικών συστημάτων, από τη σύνθεση, τη δομή οργάνωσης διοίκησης και ελέγχου, από τη δυνατότητα υποστήριξης, από τη γεωγραφία και την πρόβλεψη τοποθέτησης των μέσων και δυνατοτήτων και τέλος από τις ικανότητες και την εκπαίδευση των ανθρώπων, που συνδυάζουν τα μέσα, τις ιδέες και τη σχεδίαση, ώστε να υλοποιήσουν κάθε αντικειμενικό σκοπό.

1.3.1 Συνθήκες Συνεχούς Αποτελεσματικότητας

Η ικανότητα της ΠΑ να εκπληρώνει την αποστολή της στη διάρκεια του χρόνου εξαρτάται και δύναται να προβλεφθεί, από τις θεμελιώδεις παραμέτρους που συμβάλλουν στην επιτυχή και αποτελεσματική μακροχρόνια λειτουργία. Ως εκ τούτου οι παράμετροι οι οποίες πρέπει να αναπτύσσονται ή να διαφυλάσσονται είναι:

Οι θεμελιώδεις αρχές: Αυτές συνίστανται σε έναν αριθμό αξιών, σε έναν ηθικό σκοπό, σε μια ηθική στάση πέρα των ατομικών κερδών, που γίνεται αντιληπτή ως εθνικό ή κοινωνικό καθήκον. Τα στελέχη αλλά και όλο το προσωπικό της ΠΑ, πρέπει να έχουν ενστερνιστεί την αξία της αξιοκρατίας για την πρόοδο της ΠΑ αλλά και το ατομικό συμφέρον. Αντίστροφα η ΠΑ οφείλει να διαθέτει τους μηχανισμούς και τις διαδικασίες, ώστε να εξασφαλίζεται η αξιοκρατία σε όλα τα επίπεδα. Η λειτουργία της ΠΑ, κατά την οποία προωθούνται απ' όλους με ανιδιοτέλεια και αντικειμενικότητα τα πραγματικά ικανά στελέχη είναι προϋπόθεση μακρόχρονης επιτυχίας.

Η ύπαρξη ξεκάθαρης και κατανοητής από όλα τα στελέχη στρατηγικής για σταθερή και διαρκή ανάπτυξη, στο χρόνο.

Οι κατάλληλοι άνθρωποι οι οποίοι διαμορφώνουν και υλοποιούν τα οράματα και τις στρατηγικές, χρησιμοποιούν τα μέσα και τα συστήματα, αναπτύσσουν τους άλλους συναδέλφους και συμβάλλουν στην εκπαίδευση.

Η ισχυρή κουλτούρα και η ταυτότητα της ΠΑ, η οποία διαφέρει από αυτή των άλλων Κλάδων αλλά και από άλλες πολεμικές αεροπορίες, είναι αποτέλεσμα διεργασιών πολλών χρόνων, δεν αντιγράφεται και δύναται να αποτελέσει ισχυρό πλεονέκτημα έναντι των αντιπάλων.

Οι δομές και οι διεργασίες, δηλαδή το οργανωτικό πλαίσιο, το οποίο αποσαφηνίζει τους ρόλους, τις ευθύνες, τις σχέσεις εξουσίας και τους τρόπους - διαδοχικές ενέργειες μέσω των οποίων υλοποιούνται οι λειτουργίες σε διοικητικό (προγραμματισμός, έλεγχος, λήψη αποφάσεων), οικονομικό, παραγωγικό και επιχειρησιακό επίπεδο. Ο συντονισμός, ο έλεγχος, η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων, η ποιότητα, η καινοτομία, η συνεχής μάθηση, η «διοίκηση των αλλαγών», προσδιορίζονται από τις δομές και τις διεργασίες. Οι δομές και οι διεργασίες διευκολύνουν ή εμποδίζουν την υλοποίηση της στρατηγικής, την αποτελεσματική σκέψη και δράση των ανθρώπων και συμβάλλουν στη διαμόρφωση της κουλτούρας.

Τα συστήματα και η τεχνολογία. Τα συστήματα πληροφοριών, τα συστήματα Διοίκησης και Ελέγχου, τα ολοκληρωμένα εφοδιαστικά συστήματα αποτελούν απαραίτητα εργαλεία για τη λήψη αποφάσεων και την αποτελεσματική υλοποίηση αυτών. Συστήματα διοίκησης της γνώσης, μέτρησης επιδόσεων, στοχοθεσίας, διοικητικής λογιστικής, διοίκησης

ανθρωπίνων πόρων, προγραμματισμού, οργάνωσης παραγωγής και εφοδιαστικής αλυσίδας, είναι απαραίτητα για να υποστηρίξουν τη λήψη απόφασης, την αποτελεσματική υλοποίηση αυτών και την αποτελεσματική λειτουργία.

Η ικανότητα για συνεχή μάθηση, βελτίωση, προσαρμογή και αλλαγή. Σε ένα περιβάλλον όπου οι αλλαγές είναι απρόβλεπτες και συμβαίνουν με εκρηκτικούς ρυθμούς, αυτή η ικανότητα είναι θεμελιώδης για την επιτυχία και την επιβίωση. Σημαίνει δημιουργία και εφαρμογή νέων λύσεων και καινοτομιών, ανανέωση των στρατηγικών και των επιχειρησιακών μοντέλων.

Η ηγεσία είναι η στρατηγική παράμετρος που απαιτείται για να δημιουργηθούν σε σωστή βάση όλες οι ανωτέρω παράμετροι, να λειτουργήσουν επιτυχώς και να επιλεγούν οι επόμενοι κατάλληλοι άνθρωποι, οι οποίοι θα συνεχίσουν αυτό το έργο με την ίδια και μεγαλύτερη επιτυχία. Με τον όρο ηγεσία εννοείται η ηγετική λειτουργία όλων των στελεχών σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα. Τα στελέχη της ανώτατης διοίκησης αλλά και όλων των υπολοίπων ιεραρχικών επιπέδων έχουν την ευθύνη της δημιουργίας των θεμελιωδών παραμέτρων και δεν αρκεί να λειτουργούν ως μάνατζερ-προϊστάμενοι, αλλά ο καθένας στο χώρο του πρέπει να λειτουργεί ως ηγέτης.

1.3.2 Βασικές Απαιτήσεις

Επιπλέον για να εξασφαλιστεί ότι, οι Αεροπορικές Δυνάμεις καλύπτουν τις βασικές απαιτήσεις, τις αρχές πολέμου και τις συνθήκες παρατεταμένων αεροπορικών επιχειρήσεων, πρέπει τουλάχιστον να ικανοποιούνται τα ακόλουθα:

1.3.2.1 Διαλειτουργικότητα

Είναι η ικανότητα συστημάτων, Μονάδων και Δυνάμεων, να συνεργάζονται αρμονικά με άλλα συστήματα, Μονάδες και Δυνάμεις, με αποτέλεσμα να επιχειρούν από κοινού αποτελεσματικά. Αυτή η ικανότητα αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των Αεροπορικών Δυνάμεων, ειδικά όταν επιχειρούν με άλλους Κλάδους. Για να ικανοποιηθεί η παραπάνω απαίτηση πρέπει το σύστημα Διοίκησης - Ελέγχου να είναι ενιαίο ή συνεργαζόμενο με τα υπόλοιπα, να υπάρχουν κοινά δίκτυα συλλογής και επεξεργασίας πληροφοριών - αντι-πληροφοριών, κοινό σύστημα διευκρίνισης, εναλλαξιμότητα μέσων και οπλικών συστημάτων.

1.3.2.2 Ενιαία Προσπάθεια-Αμοιβαία Υποστήριξη

Η ικανότητα αυτή εξασφαλίζει την ομαλή και αποτελεσματική εκπλήρωση των αποστολών που ανατίθενται στις Μονάδες και τους σχηματισμούς τους, ανάλογα με τις ειδικές ή γενικές επιχειρησιακές απαιτήσεις. Για την απόκτηση ικανότητας Ενιαίας Προσπάθειας - Αμοιβαίας Υποστήριξης απαιτείται να έχουν εξασφαλιστεί τα ακόλουθα:

α. Αποτελεσματικό σύστημα Διοίκησης και Ελέγχου. Ειδικότερα, αποτελεσματικές, απλές και έγκαιρες διαδικασίες λήψης αποφάσεων, βασιζόμενες σε υποδομές που παρέχουν ακριβείς και σε πραγματικό χρόνο πληροφορίες. Η εκμετάλλευση των δορυφορικών συστημάτων αυξάνει την ταχύτητα και την ευελιξία χρησιμοποίησης της αεροπορικής ισχύος.

β. Αποτελεσματικές και ασφαλείς μετακινήσεις και μεταφορές, υλικών, μέσων και προσωπικού στις περιοχές που απαιτείται πρόσβαση.

γ. Σχεδιασμός, προετοιμασία και εκτέλεση αποτελεσματικών ειδικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων έρευνας-διάσωσης στην ειρήνη και στον πόλεμο.

δ. Δυνατότητα επανεξυπηρέτησης και επανεξοπλισμού των μαχητικών Α/Φ, σε όλες τις αεροπορικές βάσεις. Η ΠΑ εκπαιδεύοντας κατάλληλα το προσωπικό της, εκμεταλλεύεται πλήρως τη δυνατότητα που έχουν τα μαχητικά της αεροσκάφη να εκτελούν ταχεία επανεξυπηρέτηση στο έδαφος με καύσιμο και όπλα, ενώ αυτά βρίσκονται σε λειτουργία. Η συγκεκριμένη διαδικασία (HICT - Hot Integrated Combat Turnaround), σε συνδυασμό με τα προωθημένα αεροδρόμια διασποράς που διαθέτει η χώρα, συμβάλει στη διατήρηση της αεροπορικής ισχύος σε υψηλό επίπεδο, στη δύναμη πυρός των Αεροπορικών Επιχειρήσεων, καθώς και στην αποτροπή του αντιπάλου μέσω συνεχούς παρουσίας φίλιων αεροσκαφών στην περιοχή ενδιαφέροντος.

ε. Διατήρηση των απαραίτητων πολεμικών αποθεμάτων και καυσίμου για την υποστήριξη εντατικών επιχειρήσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις μέγιστες εξόδους ανά 24ωρο που δύναται να εκτελέσει ένα μαχητικό Α/Φ, με διαδικασίες ταχείας επανεξυπηρέτησης, ιδιαίτερα στα κύρια αλλά και στα προωθημένα αεροδρόμια, λαμβάνοντας υπόψη την επιβιωσιμότητα αυτών και τις πιθανότητες καταφυγής μαχητικών αεροσκαφών.

στ. Επαρκή ηλεκτρονικά και τηλεπικοινωνιακά μέσα με απλές διαδικασίες εκμετάλλευσής τους. Προστατευμένα ταυτόχρονα από φυσικές ή άλλου είδους προσβολές και ελεγχόμενα από κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό, ώστε να υποστηρίζουν την ομαλή ροή και επεξεργασία δεδομένων που αφορούν στις αεροπορικές επιχειρήσεις. Τέλος η αποτελεσματική διεξαγωγή επιχειρήσεων πληροφοριών, επιτήρησης και αναγνώρισης, προϋποθέτει τεχνολογικά μέσα επίγεια και εναέρια (επανδρωμένα ή μη).

1.3.2.3 Ικανότητα Διεξαγωγής Παρατεταμένων Επιχειρήσεων

Η ικανότητα της ΠΑ να διεξάγει αποτελεσματικά, παρατεταμένες επιχειρήσεις στην έκταση και στην ένταση που θα απαιτηθεί, αποτελεί, όπως ιστορικά έχει αποδειχθεί σε όλες τις ευρείας κλίμακας αεροπορικές επιχειρήσεις, αποφασιστικό παράγοντα στην τελική έκβαση του πολέμου. Για να εξασφαλιστεί η παραπάνω ικανότητα απαιτούνται:

α. Περιοδική εξάσκηση - εκπαίδευση - αξιολόγηση του προσωπικού στη διεξαγωγή παρατεταμένων αεροπορικών επιχειρήσεων.

β. Διατήρηση των αναγκαίων υλικών και μέσων υποστήριξης, σε επαρκή βαθμό.

γ. Επαρκής αναλογία Ιπταμένων και Τεχνικών προς τα ετοιμοπόλεμα αεροσκάφη, για τη μέγιστη εκμετάλλευση αυτών.

δ. Δυνατότητα υποστήριξης σε μέσα, εφόδια και καύσιμο, όλων των ειδών, για τη λειτουργία όλων των Μονάδων σε 24ωρη βάση με δύο βάρδιες.

ε. Σχεδιασμός για τους τρόπους και το ρυθμό του επιθυμητού βαθμού ανάκαμψης, προκειμένου να μπορούμε σύντομα και κυρίως συντομότερα από τον αντίπαλο, να υποστηριχθούν εκ νέου επιχειρήσεις.

1.3.2.4 Προσαρμογή σε Περιβάλλον Ηλεκτρονικού Πολέμου

Οι Αεροπορικές Δυνάμεις πρέπει να είναι ικανές να επιχειρούν αποτελεσματικά και να προσαρμόζονται σε εχθρικό ηλεκτρονικό περιβάλλον. Ταυτόχρονα πρέπει να είναι σε θέση να το καταγράφουν, να το αναλύουν και να το εξουδετερώνουν. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τα κατάλληλα μέσα, τον έλεγχο των εκπομπών πάσης φύσεως συχνοτήτων, την απλοποίηση των διαδικασιών επικοινωνίας, τη χρησιμοποίηση προηγμένης τακτικής, την εκπαίδευση προσωπικού και τον εξοπλισμό των μαχητικών αεροσκαφών και των ζωτικών Μονάδων της ΠΑ, με σύγχρονα ενεργητικά και παθητικά μέσα καθώς και λοιπά συστήματα ηλεκτρονικού πολέμου.

1.3.2.5 Επιβίωση Δυνάμεων

Η ικανότητα επιβίωσης των Αεροπορικών Δυνάμεων, του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και ελέγχου και του συστήματος Διοίκησης και Ελέγχου, εξαρτάται από τον κατάλληλο εξοπλισμό, τη ρεαλιστική εκπαίδευση, την άμυνα και φρούρηση των ευκολιών και την εναλλαξιμότητα των συστημάτων. Για την επιβίωση πρέπει να λαμβάνονται μέτρα ενεργούς και παθητικής Αεράμυνας, τόσο για τα οπλικά συστήματα και το προσωπικό, όσο και για τα συστήματα Διοίκησης και Ελέγχου των Αεροπορικών Δυνάμεων. Η διασπορά των δυνάμεων πρέπει να συνυπολογίζεται σε σχέση με τα προβλήματα υποστήριξης και σε σχέση με την ελάττωση της ενεργούς άμυνας.

1.3.2.6 Ικανότητα Επιχειρήσεων Ανεξάρτητα από Συνθήκες Καιρού και Φωτός

Οι αεροπορικές δυνάμεις πρέπει να είναι ικανές να επιχειρούν με όλες τις συνθήκες καιρού και φωτός. Οι εξελίξεις δεικνύουν ότι πρέπει να αποκτηθεί υπεροχή έναντι των πιθανών αντιπάλων σε επιχειρήσεις τη νύκτα και σε άσχημες καιρικές συνθήκες. Η υπεροχή σε επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της νύκτας δύναται να επιβάλλει το ρυθμό μάχης στον αντίπαλο και να αυξήσει το ρυθμό εξουθένωσής του. Οι αεροπορικές δυνάμεις πρέπει να επιτυγχάνουν σε συνθήκες χαμηλής ή κακής ορατότητας, ή/και κακών καιρικών συνθηκών, μάζα πυρός και ακρίβεια, υψηλό συντονισμό και επιβιωσιμότητα.

1.3.2.7 Ετοιμότητα αντίδρασης

Οι Αεροπορικές Δυνάμεις, λόγω της μορφολογίας του εδάφους, της ιδιαίτερης γεωγραφίας της ελληνικής επικράτειας και της στρατηγικής θέσης

στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, πρέπει να έχουν υψηλή ετοιμότητα, διότι είναι οι μόνες οι οποίες δύνανται να ενεργήσουν άμεσα σε όλη την επικράτεια και ως εκ τούτου, αποτελούν την ουσιαστική αποτρεπτική σε περίπτωση άμυνας ή επιθετική σε περίπτωση προληπτικής αντίδρασης, δύναμη της Χώρας μας. Το επίπεδο ετοιμότητας πρέπει να εξασφαλίζει άμεση και αποτελεσματική αντίδραση, να μπορεί να αυξηθεί σταδιακά και αναλογικά με απλές διαδικασίες και να επιτυγχάνει σε σύντομο χρονικό διάστημα, επίπεδο πλήρους ετοιμότητας για παρατεταμένες επιχειρήσεις.

Η υψηλή ετοιμότητα πρέπει να συνδυάζεται και να εναρμονίζεται με ένα αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης κρίσεων, το οποίο θα εξασφαλίζει την έγκαιρη λήψη απόφασης, καθώς και με ένα αποτελεσματικό σύστημα Διοίκησης και Ελέγχου. Ως εκ τούτου, η υψηλή ετοιμότητα των αεροπορικών δυνάμεων απαιτεί ταυτόχρονη υψηλή ετοιμότητα του υπολοίπου συστήματος λήψης απόφασης - διαχείρισης κρίσεων. Προκαθορισμένες ενέργειες, μεταβίβαση εξουσίας και τακτικός σχεδιασμός κατανοητός από όλους τους εμπλεκόμενους, κρίνεται απαραίτητος. Η οργάνωση των μέσων για σκοπούς έγκαιρης προειδοποίησης και η σχεδίαση των επιχειρήσεων από την ειρηνική περίοδο αυξάνουν σημαντικά την ετοιμότητα αντίδρασης των Αεροπορικών Δυνάμεων και την αποτελεσματικότητά τους.

1.3.2.8 Εκπαίδευση

Η επιχειρησιακή ικανότητα των Αεροπορικών Δυνάμεων συνδέεται άμεσα με την ικανότητα του προσωπικού να χειρίζεται και να εκμεταλλεύεται αποτελεσματικά και ολοκληρωμένα τα διαθέσιμα μέσα. Η ικανότητα αυτή του προσωπικού επιτυγχάνεται, συντηρείται και βελτιώνεται με τη συνεχή εκπαίδευση και την πρακτική εξάσκηση σε ασκήσεις διπλής ενέργειας, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Η εκπαίδευση πρέπει να είναι σταδιακή, ώστε να εκτελείται με ασφάλεια και να συνοδεύεται από συνεχή ανατροφοδότηση της ατομικής και ομαδικής επίδοσης, ενώ οι επιδόσεις απαιτείται να είναι συνδεδεμένες με την εξέλιξη του προσωπικού. Οι αντικειμενικοί σκοποί της εκπαίδευσης και οι εκπαιδευτικές ασκήσεις πρέπει να βασίζονται σε δύο άξονες. Ο πρώτος άξονας είναι ο ρεαλισμός, ώστε το προσωπικό να βιώνει όσο το δυνατόν πιο πιστά την κατάσταση του πολέμου. Ο δεύτερος άξονας είναι ότι, οτιδήποτε γίνεται πρέπει να είναι αντικειμενικά μετρήσιμο, διαφορετικά, δε δύναται να διοικηθεί αλλά ούτε να βελτιωθεί. Η εκτέλεση ασκήσεων σε συνεργασία με τους άλλους Κλάδους αυξάνει τη μαχητική ικανότητα και διαλειτουργικότητα των Αεροπορικών Δυνάμεων και καθιστά αποτελεσματικότερη τη διεξαγωγή συνδυασμένων ή Διακλαδικών επιχειρήσεων, ενώ η συμμετοχή σε ασκήσεις του εξωτερικού αποτελεί ένα μέτρο σύγκρισης έστω και επιφανειακό, του επιπέδου των δυνάμεών μας σε σχέση με αυτές των άλλων χωρών.

1.3.2.9 Επικοινωνίες

Ένα βασικό στοιχείο, τόσο για την άσκηση αποτελεσματικής Διοίκησης και Ελέγχου των Αεροπορικών Δυνάμεων, όσο και για τη διεξαγωγή των αεροπορικών επιχειρήσεων, είναι η επιτυχής επικοινωνία των μέσων. Η ταχεία μεταφορά φωνής και δεδομένων και η διασύνδεση επιτρέπει τη διάχυση των επιχειρησιακών πληροφοριών, συμβάλλει στην κοινή γνώση και αντίληψη της τακτικής κατάστασης και συνεπακόλουθα στην ευέλικτη και αποτελεσματική χρήση των δυνάμεων, ώστε να επιτυγχάνεται τοπική υπεροχή δυνάμεων σε κάθε επιμέρους σύγκρουση. Η σωστή επικοινωνία

επιτρέπει με έναν έμμεσο τρόπο τη διευκρίνιση και την αποφυγή φίλιων πυρών. Οι επικοινωνίες πρέπει να έχουν εναλλακτικές οδούς, να είναι εύχρηστες, ασφαλείς, βιώσιμες, ανθεκτικές στις υποκλοπές και στις παρεμβολές και να διαθέτουν χαρακτηριστικά επεκτασιμότητας στις νέες τεχνολογίες.

1.3.2.10 Προσαρμογή σε Περιβάλλον Κυβερνοεπίθεσης

Τα Συστήματα Πληροφορικής του Συστήματος Διοίκησης και Ελέγχου της ΠΑ θα πρέπει να προσαρμόζονται και να λειτουργούν σε περιβάλλον Κυβερνοεπίθεσης με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων διαδικασιών και σύγχρονων τεχνολογιών λογισμικού, τόσο ενεργητικά όσο και παθητικά, ενώ παράλληλα από τον καιρό της ειρήνης θα πρέπει να έχουν εξευρεθεί τρόποι ώστε να εξασφαλιστούν οι απαραίτητες πληροφορίες και στοιχεία του συστήματος.

1.4 Αεροπορικός Έλεγχος

«Όποιος κάνει μια επίθεση ακόμη και με τα πλέον σύγχρονα όπλα, εναντίον ενός εχθρού που έχει απόλυτο έλεγχο του αέρα, μάχεται σαν πρωτόγονος εναντίον ενός σύγχρονου στρατού»

Erwin Rommell

Με τον όρο «ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ», εννοούμε την κατάσταση επικράτησης μιας Αεροπορικής Δύναμης επί της αντιπάλου. Ο βαθμός επικράτησης είναι δυνητικά ευρύς και μπορεί να κυμαίνεται σε διάφορα επίπεδα. Ο βαθμός επικράτησης της μιας αεροπορικής δύναμης είναι συμπληρωματικός του βαθμού υποχώρησης της άλλης αεροπορικής δύναμης και περιγράφεται εκ των παρακάτω καταστάσεων :

Αεροπορικής Κυριαρχίας
Αεροπορικής Υπεροχής
Ευνοϊκής Αεροπορικής Κατάστασης
Ισοδύναμης Αεροπορικής Κατάστασης.

Η αντίστοιχη κατάσταση της αντίπαλης αεροπορικής δύναμης όταν επιτυγχάνεται ο βαθμός επικράτησης που περιγράφεται ανωτέρω είναι:

Αεροπορικής Αδυναμίας
Άρνησης Αεροπορικής Κυριαρχίας
Άρνησης Αεροπορικής Υπεροχής
Ισοδύναμης Αεροπορικής Κατάστασης.

Η επίδραση της αεροπορικής ισχύος, εκτός των περιπτώσεων που εφαρμόζεται στις περιοχές των επιχειρήσεων, δύναται να είναι έμμεση και τα αποτελέσματα να είναι ορατά μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα. Αντιδιαμετρικά, μπορούν να πετύχουν και άμεση καταστροφή των πηγών ισχύος και ελευθερίας του αντιπάλου, με τα αποτελέσματα σε αυτή την περίπτωση να είναι άμεσα.

Οι περιπτώσεις όπου οι περιοχές επιχειρήσεων ταυτίζονται με τις περιοχές δράσης της πολεμικής αεροπορίας είναι σπάνιες και εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες. Στην περίπτωση της Χώρας μας, σε ενδεχόμενη γενικευμένη σύρραξη η περιοχή επιχειρήσεων της ΠΑ είναι ένας ενιαίος

γεωγραφικός χώρος ο οποίος εκτείνεται σε σαφώς μεγαλύτερη περιοχή από τις πιθανές περιοχές των επιχειρήσεων επιφανείας, δεδομένο το οποίο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στη σχεδίαση, ώστε να επιτευχθεί η αποστολή της ΠΑ και ο επιθυμητός βαθμός επικράτησης, έναντι των εχθρικών αεροπορικών δυνάμεων.

Ιστορικά κανένας πόλεμος, συμπεριλαμβανομένου και του Β' ΠΠ και μετά, δεν είχε νικηφόρο αποτέλεσμα, χωρίς αεροπορική υπεροχή. Η απόκτηση αεροπορικής υπεροχής είναι αναγκαία αν η νίκη είναι το επιθυμητό αποτέλεσμα. Ο ρυθμός των απωλειών μαχητικών Α/Φ των δύο αντιμαχόμενων αεροποριών πρέπει να είναι τέτοιος, ώστε να οδηγεί στον εκμηδενισμό της μίας ή στην αδυναμία και απροθυμία συνέχισης των επιχειρήσεων. Αν δύο πολεμικές αεροπορίες είναι ισοδύναμες, πρέπει ο ρυθμός απωλειών της μίας, αν όλα τα άλλα δεδομένα είναι ίδια, να είναι μεγαλύτερος της άλλης. Τα αποτελέσματα θα φανούν σε αρκετές ημέρες, αν δεν υπάρχει αναπλήρωση δυνάμεων. Αν δύο πολεμικές αεροπορίες δεν είναι ισοδύναμες και έστω η μία είναι διπλάσιου μεγέθους από την άλλη, αν έχουν τον ίδιο ρυθμό απωλειών (επί της % attrition rate), θα εκμηδενιστούν θεωρητικά σχεδόν ταυτόχρονα στο βάθος του χρόνου. Η απλή αυτή μαθηματική αλήθεια μας οδηγεί στην αντίφαση των σχεδιάσεων. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι ακόμα και όταν ο απόλυτος αριθμός απωλειών είναι ο ίδιος, πρακτικά δύσκολο έως αδύνατο, ο ρυθμός απωλειών είναι ο μισός για την υπέρτερη αεροπορία (διπλάσια στο παράδειγμα), από ότι για την αριθμητικά κατώτερη. Αν είναι αναγκαίο, η υποδεέστερη αεροπορία να αποκτήσει αεροπορική υπεροχή, πρέπει να επιφέρει στον αντίπαλο διπλάσιο αριθμό απωλειών. Αυτό δύναται να επιτευχθεί με τους ακόλουθους τρόπους:

Καταστροφή των αεροσκαφών του αντιπάλου στο έδαφος, κυρίως με προληπτικό κτύπημα ή αιφνιδιασμό του αντιπάλου.

Επιλογή επιχειρησιακού πεδίου δράσης σε αποστάσεις οι οποίες να διπλασιάζουν τους χρόνους μετάβασης και να υποδιπλασιάζουν τους χρόνους παραμονής για την υπέρτερη αεροπορία.

Καταστροφή των υποδομών υποστήριξης, των επικοινωνιών, του Συστήματος Διοίκησης και Ελέγχου της αντίπαλης αεροπορίας.

Επιτυχής στοχευόμενη άμυνα, άμεση αντεπίθεση.

Ποιοτική υπεροχή μέσων και προσωπικού δυσανάλογα μεγαλύτερη από την δυσμενή ποσοτική αναλογία.

Συγκέντρωση μάζας, ώστε να επιτυγχάνεται τοπικά και χρονικά αριθμητική υπεροχή επί του αντιπάλου.

Τα επιχειρησιακά σχέδια πρέπει να είναι σύμφωνα με τους ανωτέρω τρόπους και κατευθύνσεις του βασικού δόγματος.

Η κατανόηση των βασικών αρχών του αεροπορικού ελέγχου και της επίτευξης αυτού είναι αναγκαίος για τον ορισμό της επικράτησης επί των αντιπάλων αεροπορικών δυνάμεων, ο οποίος διακρίνεται ως ακολούθως:

Αεροπορική Κυριαρχία: Είναι ο βαθμός επικράτησης των αεροπορικών δυνάμεων, όπου αυτές δύναται να δρουν σε όλο το ΘΕ χωρίς αντίδραση, από τις αντίπαλες δυνάμεις.

Αεροπορική Υπεροχή: Η Αεροπορική Υπεροχή δίνει βασική ελευθερία Αεροπορικής δράσης σε μια περιορισμένη περιοχή για μια πεπερασμένη

χρονική περίοδο. Επιτρέπει στις αντίστοιχες φίλιες χερσαίες, ναυτικές και αεροπορικές δυνάμεις, να διεξάγουν τις επιχειρήσεις τους σε συγκεκριμένο **χρόνο** και **τόπο**, χωρίς η αντίπαλος Αεροπορική Δύναμη να έχει δυνατότητα να παρέμβει απαγορευτικά. Στην περίπτωση όπου η φίλια Αεροπορία έχει αποκτήσει Αεροπορική Υπεροχή, η αντίπαλη αεροπορία περιορίζεται σε επιχειρήσεις άρνησης της αεροπορικής κυριαρχίας.

Ευνοϊκή Αεροπορική Κατάσταση: Είναι η κατάσταση κατά την οποία οι εχθρικές αεροπορικές δυνάμεις δε δύναται να επηρεάσουν τις φίλιες χερσαίες, ναυτικές και αεροπορικές δυνάμεις στην επιτυχή εκπλήρωση των επιχειρήσεών τους. Η αντίπαλος Αεροπορική Δύναμη συνεχίζει τις επιχειρήσεις, ώστε να αποτρέψει την επίτευξη Αεροπορικής Υπεροχής από τις φίλιες.

Ισοδύναμη Αεροπορική Κατάσταση: Είναι η κατάσταση όπου σε συγκεκριμένο **χρόνο** και **τόπο**, καμία Αεροπορική δύναμη δεν έχει επικρατήσει επί της αντιπάλου, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να εξασφαλισθεί η επιτυχής εκπλήρωση των επιχειρήσεων των χερσαίων, ναυτικών και αεροπορικών δυνάμεων, λόγω της επιδράσεως της αεροπορικής ισχύος. Στην περίπτωση της Ισοδύναμης Αεροπορικής Κατάστασης και οι δύο αεροπορίες συνεχίζουν την προσπάθεια για επίτευξη Αεροπορικής Υπεροχής ή κατ' ελάχιστο Ευνοϊκής Αεροπορικής κατάστασης.

Με την Αεροπορική υπεροχή επιτυγχάνονται:

Προστασία των ζωτικών Στόχων και της Υποδομής της χώρας.

Ελεύθερο πεδίο για κινήσεις των δυνάμεων επιφανείας.

Αποδυνάμωση των δυνατοτήτων του αντιπάλου να επιτύχει τους αντικειμενικούς στόχους του.

Σημαντική μείωση του κινδύνου των άλλων πολεμικών επιχειρήσεων σε θάλασσα, ξηρά και αέρα.

Ο όρος της αμυντικής Αεροπορικής Υπεροχής, αν και δεν είναι δόκιμος έχει ιδιαίτερη σημασία για την ΠΑ και τον πιθανό αντίπαλό μας. Σύμφωνα με αυτόν τον όρο εννοείται ότι η εχθρική Αεροπορία δε δύναται να επιχειρήσει αποτελεσματικά πέρα από κάποια γεωγραφική περιοχή, και η αντιπαλή της Πολεμική Αεροπορία (εάν αυτή υπάρχει), δεν είναι εξίσου ικανή να επιχειρήσει εναντίον της. Αυτή η κατάσταση προκύπτει εάν ένα κράτος είναι σε θέση να δημιουργήσει ένα αρκετά ισχυρό επίγειο σύστημα αεράμυνας, ή εάν διαθέτει στρατηγικό βάθος, ώστε οι υποδομές και οι στόχοι να μην δύναται να προσβληθούν από την αντίπαλη αεροπορία.

Η υποδεέστερη αριθμητικά Πολεμική Αεροπορία που αμύνεται μπορεί να κερδίσει εάν τα αεροσκάφη της χρησιμοποιούνται κατάλληλα και εάν συγκεντρώνονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να ξεπερνάνε αριθμητικώς τον επιτιθέμενο σε οποιαδήποτε δεδομένη εμπλοκή. Η συγκέντρωση για την επίτευξη αριθμητικής ανωτερότητας είναι επιτακτική, πολλές φορές σε βάρος της αναχαίτισης όλων των επιθέσεων. Θεωρείται πολύ πιο αποτελεσματική η πρόκληση σοβαρών απωλειών σε μια μάχη, από ένα μικρό σταθερό ημερήσιο ρυθμό απωλειών.

Η επιλογή της ισχυρής αεράμυνας, προσανατολισμένη και από το αμυντικό αποτρεπτικό δόγμα είναι εμφανής στη Χώρα μας, ενώ οι επιλογές διάταξης των δυνάμεων της αντιπάλου δείχνουν ότι επιλέγει την αμυντική υπεροχή εκμεταλλευόμενη το στρατηγικό της βάθος και προσπαθεί να λύσει

το αντίστοιχο πρόβλημα απόστασης και παραμονής με τη δυνατότητα εναερίου ανεφοδιασμού. Η εκμετάλλευση των μειονεκτημάτων αυτών των επιλογών πρέπει να είναι στόχος στην επιλογή μέσων, στη δομή δυνάμεων και στην επιχειρησιακή σχεδίαση.

Στόχος και επιδίωξη της ΠΑ είναι η επίτευξη και διατήρηση Αεροπορικής Κυριαρχίας ή Αεροπορικής Υπεροχής.

Αεροπορικές Δυνάμεις Α'	Αεροπορικές Δυνάμεις Β'
Αεροπορική Κυριαρχία	Αεροπορική Αδυναμία
Αεροπορική Υπεροχή	Άρνηση Αεροπορικής Κυριαρχίας
Ευνοϊκή Αεροπορική Κατάσταση	Άρνηση Αεροπορικής Υπεροχής
Ισοδύναμη Αεροπορική Κατάσταση	Ισοδύναμη Αεροπορική Κατάσταση
Άρνηση Αεροπορικής Υπεροχής	Ευνοϊκή Αεροπορική Κατάσταση
Άρνηση Αεροπορικής Κυριαρχίας	Αεροπορική Υπεροχή
Αεροπορική Αδυναμία.	Αεροπορική Κυριαρχία

Οι ακόλουθοι τρεις παράγοντες μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την προσπάθεια απόκτησης Αεροπορικής Υπεροχής: ο εξοπλισμός, το προσωπικό, και η θέση.

Ο εξοπλισμός καλύπτει τα αεροσκάφη, τα όπλα εδάφους - αέρος, τις εγκαταστάσεις που τα κατασκευάζουν ή τα συντηρούν και τις προμήθειες που είναι απαραίτητες για να τα υποστηρίξουν. Περιλαμβάνει επίσης και την απαραίτητη υποδομή για την άμεση υποστήριξή τους.

Το προσωπικό σημαίνει κυρίως τους πολύ καλά καταρτισμένους ανθρώπους που στελεχώνουν τα οπλικά συστήματα, οι οποίοι έχουν ειδικές δεξιότητες από πριν, και για τους οποίους απαιτείται εκτενής εκπαίδευση πριν γίνουν χρήσιμοι στη μάχη.

Η θέση συνοψίζει τη σχετική θέση και την ευπάθεια των Αεροπορικών βάσεων, των βάσεων βλημάτων αέρος – εδάφους και του συστήματος Αεροπορικού Ελέγχου, του μετώπου και της υποδομής.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες συνολικά καθορίζουν το πλαίσιο των αεροπορικών επιχειρήσεων και τις διαθέσιμες επιλογές που έχουμε για να τις διεξάγουμε.

1.5 Οι Περιπτώσεις των Επιχειρήσεων των Αεροπορικών Δυνάμεων δύο Αντιπάλων

Με σκοπό την απλοποίηση της ανάλυσης της κατάστασης στον αέρα, και για να θεσπιστεί ένα πλαίσιο για τη σχεδίαση, οι περισσότερες πολεμικές συγκρούσεις κατατάσσονται σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις οι οποίες καθορίζονται από τη σχέση μεταξύ των αντιπάλων Πολεμικών Αεροποριών.

Στην πρώτη περίπτωση και οι δύο πλευρές έχουν την ικανότητα και τη θέληση να χτυπήσουν ο ένας τις αεροπορικές βάσεις του άλλου.

Στη δεύτερη περίπτωση, η μία αεροπορική δύναμη είναι σε θέση να προσβάλλει τις αεροπορικές βάσεις και ευκολίες της άλλης οπουδήποτε, ενώ ο εχθρός δύναται να ενεργήσει στο μέτωπο και σε μικρό βάθος από αυτό.

Στην τρίτη περίπτωση έχουμε την αντιστροφή της δεύτερης. Η μια πλευρά είναι τρωτή στην επίθεση αλλά είναι ανίκανη να φθάσει στον εχθρό.

Στην τέταρτη περίπτωση, καμία πλευρά δεν μπορεί να λειτουργήσει ενάντια στις περιοχές μετόπισθεν και τις Αεροπορικές βάσεις του εχθρού και η Αεροπορική δράση είναι περιορισμένη στο μέτωπο.

Η περίπτωση η οποία πρέπει να αποτελεί συνεχές αντικείμενο μελέτης και σχεδιασμού της ΠΑ, είναι η υβριδική περίπτωση που αποτελείται από το συνδυασμό της δεύτερης, τρίτης και της τέταρτης περίπτωσης, μέχρι να αποκτηθεί αεροπορική υπεροχή, από κάποια από τις δύο αντιμαχόμενες αεροπορίες.

1.6 Σύνοψη

Το Βασικό Δόγμα της ΠΑ είναι οι βασικές αρχές και κατευθύνσεις σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να αναπτύσσονται, να σχεδιάζουν και να εκτελούν τις αποστολές τους οι Αεροπορικές Δυνάμεις.

Η συσσωρευμένη γνώση και οι εμπειρίες που έχουν προκύψει από τους πολέμους και την αεροπορική δράση στη διάρκεια της ιστορίας, είναι σημαντικό να συνοψίζονται με έναν απλό και κατανοητό τρόπο, αποδεκτό ταυτόχρονα από τα υψηλόβαθμα στελέχη των Επιτελείων έως και το προσωπικό των μικρότερων μάχιμων τακτικών Μονάδων.

Το Βασικό Δόγμα της ΠΑ πρέπει να είναι σύγχρονο, να τροποποιείται όταν η καταγιστική εξέλιξη της τεχνολογίας διαμορφώνει συνθήκες εκμετάλλευσης της αεροπορικής ισχύος με βελτιστοποιημένο τρόπο, αλλά και να περιέχει τμήματα τα οποία δεν απαιτούν αλλαγή διότι περιγράφουν αμετάβλητες και διαχρονικές αρχές.

Στην περίπτωση της Χώρας μας, σε σχέση με το ευρύτερο γεωπολιτικό και γεωστρατηγικό περιβάλλον στο οποίο εντάσσεται, η ανάπτυξη της αεροπορικής ισχύος επιβάλλεται να γίνει με ιδιαίτερη προσοχή, την ίδια με την οποία πρέπει τα θεσμικά κείμενα να παρέχουν οδηγίες και κατευθύνσεις. Η μοναδικότητα της Ελληνικής επικράτειας με το σύμπλεγμα των νήσων του αρχιπελάγους του Αιγαίου και η πεποίθηση ότι η αρχαία ιστορία, ή ύπαρξη και η επιβίωση των Ελλήνων βασίσθηκε σε αυτήν ακριβώς τη γεωγραφική θαλάσσια ιδιομορφία, επιβάλλουν τη διατήρηση του Αιγαίου, ως ελληνικού στοιχείου. Η γνώση των συμφερόντων μας, τα εθνικά δίκαια, ο ξεκάθαρος αμυντικός προσανατολισμός της πατρίδας μας ως κουλτούρας στη διάρκεια των αιώνων, πλην εποχής Μεγάλου Αλεξάνδρου, καθώς και οι περιορισμένες δυνάμεις, σε συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο, δημιουργούν μια ενδιαφέρουσα επικάλυψη των τριών επιπέδων του πολέμου του στρατηγικού, του επιχειρησιακού και του τακτικού.

Το Βασικό Δόγμα εξηγεί με ποιόν τρόπο θα αποφευχθούν λάθη στην ανάπτυξη της Πολεμικής Αεροπορίας και με ποιόν τρόπο η σχεδίαση μπορεί να διατηρείται ενοποιημένη, απλή και αποδεκτή σε όλα τα επίπεδα Διοίκησης και εκτέλεσης, βασικό κριτήριο για την επιτυχία. Το πνεύμα της οικονομίας επιβάλλεται σε κάθε εποχή και ο πλέον απλός τρόπος είναι η εκπαίδευση των στελεχών και η ανάπτυξη ηγετών. Ο τρόπος αυτός εξασφαλίζει τις σωστές αποφάσεις, που με τη σειρά τους παρέχουν ασφάλεια, οικονομία και επιχειρησιακό αποτέλεσμα.

Η ιστορία της πολεμικής αρετής των Ελλήνων είναι πολύ πλούσια και ζηλευτή με λαμπρές σελίδες για το Στρατό και το Ναυτικό. Η χρησιμοποίηση

του αεροσκάφους, ως πολεμική μηχανή στην Ελλάδα, ξεκίνησε το 1912 και έχει πλέον ιστορία μεγαλύτερη από έναν αιώνα. Αν και η Πολεμική Αεροπορία καθιερώθηκε ως ανεξάρτητος Κλάδος των Ενόπλων Δυνάμεων το 1930, εντούτοις η ιστορία της, ιδίως κατά τον 2^ο Παγκόσμιο Πόλεμο, έχει επίσης να επιδείξει μόνο λαμπρές σελίδες δόξας. Το προσωπικό της Πολεμικής Αεροπορίας αισθάνεται ότι όταν χρειαστεί θα συνεχίσει την ένδοξη αυτή ιστορία πολεμικής αρετής και στόχος είναι το παρόν Δόγμα να συντελέσει σε αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

« Τό αεροπλάνο ενδείκνυται ως τό όπλον των αδυνάτων. Η ριψοκίνδυνος μάλιστα καί τολμηρά φύσις του Έλληνος θά καταστήση τούτο λαμπρόν εν πολέμω όπλον, μέλλον νά προσφέρη μεγάλας υπηρεσίας »

Ελευθέριος Βενιζέλος

2.1 Αεροπορική Ισχύς

Η αεροπορική ισχύς είναι η δυνατότητα προβολής ισχύος από τον αέρα, με σκοπό να μεταβληθούν ή να διαμορφωθούν οι στρατηγικές, οι επιχειρησιακές ή οι τακτικές επιλογές του αντιπάλου, είτε η εξέλιξη των γεγονότων μιας κατάστασης. Η αεροπορική ισχύς ενισχύει την ικανότητα της χώρας να διεξάγει επιχειρήσεις σε βάθος, προσβάλλοντας άμεσα τις πηγές ισχύος και ελευθερίας του αντιπάλου. Η περιοχή ευθύνης των αεροπορικών δυνάμεων προεκτείνεται πάνω από το χερσαίο και θαλάσσιο επιχειρησιακό περιβάλλον σε έναν ενιαίο γεωγραφικά χώρο, ο οποίος περιλαμβάνει και τις περιοχές επιχειρήσεων των άλλων Κλάδων. Η αεροπορική ισχύς είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική εκτέλεση των επιχειρήσεων των άλλων Κλάδων, αλλά δεν ισχύει το αντίστροφο.

Η αεροπορική ισχύς εκμεταλλεόμενη την τρίτη διάσταση με χαρακτηριστικά την ταχύτητα, την ευελιξία, την ακρίβεια, το ρυθμό και την αποτελεσματικότητα των όπλων της, δρα στον αέρα και στο διάστημα. Οι σύγχρονες αεροπορικές δυνάμεις κατά συνέπεια, δύνανται να εφαρμόσουν την αεροπορική ισχύ εναντίον αντίπαλων διπλωματικών, πληροφοριακών, στρατιωτικών, και οικονομικών εργαλείων ισχύος, σε μεγάλες αποστάσεις και με μικρό χρόνο αντίδρασης. Επιπροσθέτως, η αεροπορική ισχύς εφαρμόζεται στο στρατηγικό, επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο των ενόπλων συγκρούσεων, αυξάνοντας σημαντικά τις διατιθέμενες επιλογές στη στρατιωτική και στην πολιτική ηγεσία.

Ταυτόχρονα, η συγκέντρωση μάζας και δύναμης πυρός σε τόπο και χρόνο, αποτελεί επιλογή η οποία εκφράζει, προ έναρξης των επιχειρήσεων, την αποφασιστικότητα των φίλιων δυνάμεων, επενεργώντας πέρα από τα φυσικά αποτελέσματα και στο ηθικό του εχθρού. Η χρήση σε αυτή την περίπτωση της αεροπορικής ισχύος, ως προς το μέγεθος και τον τρόπο, προϋποθέτει επιτυχή πρόβλεψη των εχθρικών αντιδράσεων, ώστε η εφαρμογή αυτής να οδηγήσει την Ηγεσία του αντιπάλου, σε αποφάσεις σύμφωνες με την προκαθορισμένη επιθυμητή τελική κατάσταση.

Οι Αεροπορικές Δυνάμεις επιχειρούν σε διαφορετικό περιβάλλον σε σχέση με τις ναυτικές και τις στρατιωτικές δυνάμεις. Η ταχύτητα, η μεγάλη ακτίνα δράσης και η διάσταση του χρόνου είναι παράγοντες που δημιουργούν μια ιδιαίτερη κουλτούρα και αντίληψη κυρίως στους Ιπταμένους μαχητικών αεροσκαφών οι οποίες επακόλουθα μεταφέρονται και στο προσωπικό των υπόλοιπων ειδικοτήτων. Οι απαιτήσεις εργασίας στην ειρήνη και στον πόλεμο και η επαφή του προσωπικού της Πολεμικής Αεροπορίας με την τεχνολογία αιχμής σε κάθε εποχή απαιτούν ικανότητες και δεξιότητες οι οποίες αναπτύσσονται σταδιακά αλλά δημιουργούν μια αντιληπτή διαφοροποίηση στη συμπεριφορά, στο ήθος και στον τρόπο δράσης.

Για να φέρει επιτυχώς σε πέρας την αποστολή της, η Αεροπορική Δύναμη πρέπει να είναι ικανή να αποκτήσει και να διατηρήσει αεροπορική κυριαρχία, δηλαδή τον έλεγχο των απειλών που προέρχονται από τον αέρα

και την επιφάνεια. Τα στελέχη της ΠΑ αντιλαμβάνονται την απειλή με ένα διαφορετικό τρόπο σε σχέση με τα στελέχη των άλλων Κλάδων των Ε.Δ. Εκμεταλλευόμενοι τις διαστάσεις του κατακόρυφου και του χρόνου, δεν αντιλαμβάνονται περιορισμένα γεωγραφικά τον αντίπαλο, αλλά τον αντιμετωπίζουν ως σύνολο. Συνήθως δεν έχουν την αμεσότητα με τον αντίπαλο που έχει το προσωπικό των χερσαίων δυνάμεων, ενώ συχνά αντιλαμβάνονται ολοκληρωτικά την απειλή, υποπίπτουν στο σφάλμα να πιστεύουν ότι ο φυσικός χώρος εξόντωσης της αντίπαλης πολεμικής αεροπορίας είναι στον αέρα, ενώ είναι στο έδαφος. Πρέπει, βέβαια να επισημανθεί ότι καταστρέφοντας τις αεροπορικές δυνάμεις στον αέρα, εξοντώνεις ταυτόχρονα το μέσο και τον Ιπτάμενο, ενώ επιδράς δραστικά στο ηθικό των υπολοίπων. Η αεροπορική νοοτροπία, που πρέπει να διακατέχει όλο το προσωπικό της ΠΑ, είναι μια θεμελιώδης αρχή η οποία εκφράζει πλήθος δεξιοτήτων, ικανοτήτων και αρετών και μεγιστοποιεί την αποτελεσματικότητα ελαχιστοποιώντας τις φίλιες απώλειες και τα ατυχήματα.

Η αεροπορική ιδέα και η αεροπορική νοοτροπία έχουν στην πράξη ενσαρκωθεί στην ΠΑ με την **αεροπορική αντίληψη**, η οποία εκφράζεται από τις ακόλουθες πεποιθήσεις:

Η πρώτη αποστολή της ΠΑ είναι η εξουδετέρωση των εχθρικών αεροπορικών δυνάμεων, ώστε οι θαλάσσιες, χερσαίες και αεροπορικές επιχειρήσεις να διεξαχθούν με ασφάλεια έχοντας ταυτόχρονα προστατέψει τα φίλια Κέντρα Βάρους και τα φίλια Αποφασιστικά Σημεία από εναέριες προσβολές. Ο έλεγχος του εναερίου χώρου αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτευχθεί ο έλεγχος του θαλασσιού ή του χερσαίου χώρου.

Η αεροπορική ισχύς είναι από τη φύση της στρατηγική. Ο πόλεμος και η ειρήνη σχεδιάζονται, οργανώνονται, εφοδιάζονται και διοικούνται σε στρατηγικό επίπεδο. Η ΠΑ έχει την δυνατότητα και την ικανότητα να προσβάλλει τα Κέντρα Βάρους και τα Αποφασιστικά Σημεία του αντιπάλου με άμεση προσέγγιση.

Η ΠΑ έχει την ικανότητα να συμμετάσχει σε πολυεθνικές επιχειρήσεις και να εκτελέσει χωρίς τη χρήση βίας, ανθρωπιστικές αποστολές, οι οποίες είναι στρατηγικής σημασίας και αξίας.

Η αεροπορική ισχύς δύναται να εκμεταλλευτεί τις αρχές της μάζας και του ελιγμού ταυτόχρονα, σε μεγαλύτερο βαθμό από τις δυνάμεις επιφανείας και σε μεγάλο βάθος πίσω από τις γραμμές επιχειρήσεων.

Η αεροπορική ισχύς δύναται να προσβάλει, αλλά και να επηρεάσει πολλές πλευρές της ισχύος του αντιπάλου.

Οι αεροπορικές δυνάμεις σε σχέση με τις χερσαίες δυνάμεις επιδρούν λιγότερο αρνητικά στο φίλιο και στον εχθρικό πληθυσμό, στις περιοχές επιχειρήσεων, αλλά δύναται να επηρεάσουν έντονα τον πληθυσμό πίσω από τις γραμμές επιχειρήσεων.

Τα χαρακτηριστικά της αεροπορικής ισχύος, η ταχύτητα, η μεγάλη απόσταση δράσης, η ευελιξία και η ακρίβεια, συνδυαζόμενα αποτελούν το σημαντικότερο στοιχείο της στρατιωτικής ισχύος.

Το ανθρώπινο δυναμικό της ΠΑ ενσαρκώνει, ως κύριος εκφραστής, την αεροπορική ιδέα. Είναι ο πιο αποφασιστικός παράγοντας στην ισχύ των αεροπορικών δυνάμεων, γιατί με τη γνώση, την ικανότητα, την αεροπορική

αντίληψη και κουλτούρα εκφράζει το δυναμισμό και την αποτελεσματικότητα της Αεροπορίας στην ειρήνη και στον πόλεμο.

2.2 Αεροπορική Ισχύς και Στρατηγική

«Ο πολιτικός σκοπός- το πραγματικό κίνητρο του πολέμου - καθορίζει και τους στρατιωτικούς σκοπούς που πρέπει να επιτευχθούν, και την ποσότητα προσπάθειας που απαιτείται»

Clausewitz

Το μέσο για την επίτευξη αεροπορικής υπεροχής είναι κυρίως η Αεροπορική Ισχύς, η οποία αποτελεί ταυτόχρονα ένα στρατιωτικό και πολιτικό εργαλείο, το οποίο εκφράζει, εφόσον δεν υπάρχουν όπλα μαζικής καταστροφής, την πρώτη αποτρεπτική - αμυντική επιλογή ενός κράτους, για να αντιμετωπίσει μια κρίση.

Η αεροπορική ισχύς κατόπιν προσεκτικής και λεπτομερούς σχεδίασης δύναται να χρησιμοποιηθεί, επιτυγχάνοντας αποτροπή, πειθαναγκασμό ή άρνηση επιτυχίας του αντιπάλου, συμβάλλοντας άμεσα και αποτελεσματικά στη διαφύλαξη των εθνικών συμφερόντων. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω μιας ισορροπημένης χρήσης των μέσων για την επίτευξη της επιθυμητής τελικής κατάστασης. Η αεροπορική ισχύς, αν και αποτελεσματική, είναι περιορισμένη και για αυτό το λόγο πρέπει να χρησιμοποιείται με πνεύμα οικονομίας και προστασίας.

Σε κάθε περίπτωση η αεροπορική ισχύς, η εφαρμογή της και ο τρόπος χρήσης της, πρέπει να επιλέγεται προσεκτικά σε σχέση με τις υπόλοιπες δυνάμεις. Σε κάθε πόλεμο είναι δύσκολο να θεωρηθεί ότι οι τρεις Κλάδοι συμμετέχουν ισομερώς και ισοβαρώς. Στο σύγχρονο περιβάλλον διακλαδικών επιχειρήσεων, ο Αντικειμενικός Σκοπός επιτυγχάνεται μέσω της συνέργειας των τριών Κλάδων, αλλά σε κάθε τακτική ή επιχειρησιακή ενέργεια υπάρχει η έννοια του υποστηρίζοντος και του υποστηριζόμενου. Ο υποστηριζόμενος είναι αυτόματα η κύρια δύναμη για την επίτευξη του Αντικειμενικού Σκοπού. Οι βασικές αρχές επιλογής ή μη της αεροπορικής ισχύος ως κύριας δύναμης σε μια σύρραξη είναι η πραγματική και συγκριτική ισχύς αυτής, η γεωγραφία, ο αντίπαλος και οι τεθέντες αντικειμενικοί σκοποί. Αν τα αποτελέσματα τα οποία δύναται να επιφέρει μια πολεμική αεροπορία δεν είναι σημαντικά, αν ο αντίπαλος είναι ασύμμετρος, όπως για παράδειγμα αυτόρτες αντάρτες αναμειγμένοι με τον πληθυσμό σε μια πόλη, δεν πρέπει να επιλέγεται ως βασική δύναμη.

Η γεωγραφία της χώρας μας με τα διάσπαρτα νησιά και τα μικρής έκτασης ηπειρωτικά σύνορα, σε σχέση με τα εθνικά στρατηγικά συμφέροντα στην Ανατολική Μεσόγειο, καθιστούν το Πολεμικό Ναυτικό και την Πολεμική Αεροπορία ως βασικές δυνάμεις αντιμετώπισης απειλών. Η πιθανή αστραπιαία κατάληψη νησιωτικού χώρου, δύναται να αντισταθμιστεί άμεσα με χερσαίες δυνάμεις άμυνας ή με παρατεταμένη εμπλοκή της αεροπορικής και ναυτικής ισχύος. Εάν ο στρατιωτικός στόχος του αντιπάλου, είναι η βραχυπρόθεσμη κατοχή περιορισμένων εδαφών, η αεροπορική ισχύς είναι πολύ δύσκολο να σταματήσει μεγάλες ομάδες στρατιωτών ή μικρές ομάδες ειδικών επιχειρήσεων. Η απομόνωση απαιτεί χρόνο για να επιφέρει αποτελέσματα. Η έγκαιρη προειδοποίηση και η άμεση προσβολή πριν την εκδήλωση της ενέργειας είναι η στρατηγική επιλογή που μπορεί να παρέχει η αεροπορική ισχύς. Εναλλακτικά, δύναται να λειτουργήσει αποτρεπτικά η δυνατότητα πλήγματος στρατηγικού επιπέδου, από την πολεμική αεροπορία.

Η επιχειρησιακή σχεδίαση της αεροπορικής ισχύος πρέπει σαφώς να καλύπτει αυτές τις περιπτώσεις.

Οι επιχειρήσεις σχεδιάζονται, διεξάγονται και διευθύνονται σε τρία επίπεδα, το στρατηγικό, το επιχειρησιακό και το τακτικό, που αντίστοιχα αποτελούν τα τρία επίπεδα πολέμου. Η ΠΑ αναπτύσσει αεροπορική ισχύ για να μπορεί να ικανοποιεί τις στρατηγικές επιλογές. Οι επιχειρήσεις που σχεδιάζει και η ιδέα ενέργειας που αναπτύσσει, υποστηρίζουν το στρατηγικό αντικειμενικό σκοπό, ενώ οι αποστολές που εκτελεί και τα μέσα που διαθέτει τη βοηθούν στις τακτικές ενέργειες, στο χαμηλότερο δηλαδή επίπεδο. Η κατανόηση των τριών αυτών επιπέδων είναι δυσχερής, διότι τα κριτήρια διαχωρισμού αυτών λειτουργούν με ομαδοποίηση των ενεργειών οι οποίες διαχωρίζονται χωρίς διακριτό τρόπο και αυτονόητα όρια.

Είναι σαφές ότι η αεροπορική ισχύς που αναπτύσσει μια χώρα, η οποία δεν είναι προσανατολισμένη σε εκστρατείες και επιθετικούς πολέμους, ενώ έχει περιορισμένους πόρους, πρέπει να υλοποιηθεί εφόσον αποσαφηνίσει πλήρως τη συνάφεια και την αλληλοεπικάλυψη των τριών επιπέδων. Η ΠΑ πρέπει να αναγνωρίσει ότι το στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο επικαλύπτονται σε μεγάλο βαθμό, λόγω των συναφών τεθέντων αντικειμενικών σκοπών σε κάθε ένα επίπεδο, οι οποίοι ομοιάζουν, ενώ οι τακτικές δυνάμεις έχουν τέτοιο μέγεθος, ώστε μεμονωμένες τακτικές ενέργειες αποτελούν υπολογίσιμο ποσοστό της όλης δύναμης ή της όλης επιχείρησης. Ταυτόχρονα τακτικές ενέργειες της αεροπορικής ισχύος μπορούν να προσβάλλουν κατευθείαν τα στρατηγικά κέντρα βάρους, τα ζωτικά κέντρα και τα κρίσιμα τρωτά σημεία του αντιπάλου και ως εκ τούτου δύναται να έχουν στρατηγικού ή/και επιχειρησιακού επιπέδου επίδραση. Η πλήρης γνώση των τριών επιπέδων, της συνάφειας αυτών και της επίδρασής τους είναι παράγοντας επιτυχίας.

Η αεροπορική ισχύς συμβάλλει, ως εργαλείο εθνικής πολιτικής, διαμέσου της πολιτικό-στρατιωτικής δράσης. Οι αεροπορικές δυνάμεις έχουν σκοπό να αποτρέψουν τον αντίπαλο από την ανάληψη ενεργειών ενάντια στο εθνικό συμφέρον, με την ικανότητα προβολής ισχύος οπουδήποτε και άμεσα.

Επιπρόσθετα, η αεροπορική ισχύς έχει τη δυνατότητα να καταστεί πολλαπλασιαστής ισχύος που επιτρέπει στις χερσαίες, ναυτικές και ειδικές δυνάμεις να βελτιστοποιούν τη συμβολή τους στην εθνική ασφάλεια. Με την απόκτηση του επιθυμητού βαθμού αεροπορικού ελέγχου, δίνεται η απαραίτητη ελευθερία κινήσεων και ελιγμού σε αυτές τις δυνάμεις και η άμεση αντίδραση αυτών ως απάντηση στην κρίση, καθιστά τις επιχειρήσεις επιφανείας εφικτές και με αποδεκτό ρίσκο.

Η αεροπορική ισχύς υποστηρίζει άμεσα και αποτελεσματικά την πολιτική της αποτροπής. Η αεροπορική δύναμη μπορεί να επηρεάσει άμεσα, ταχύτατα και αποτελεσματικά λόγω των χαρακτηριστικών της, τη στάση και την συμπεριφορά ενός αντιπάλου, διαμορφώνοντας μια νέα κατάσταση προς όφελος των εθνικών συμφερόντων. Η αποτρεπτική ικανότητα για να πείσει τον αντίπαλο να μην ενεργήσει και να μην αμφισβητήσει τα εθνικά συμφέροντα, προϋποθέτει την ύπαρξη επαρκούς στρατιωτικής ισχύος αλλά και η απειλή χρήσης της, να είναι αξιόπιστη, ανάλογη όχι απαραίτητα ίση, ξεκάθαρη όμως ως πρόθεση, προς τον πιθανό αντίπαλο.

Η αεροπορική ισχύς έχει τη δυναμική να μεταβάλλει τη στάση του αντιπάλου μέσω του παράλληλου μηχανισμού της επιρροής και του

πειθαναγκασμού. Όλες οι στρατηγικές, πέραν αυτής της εκμηδένισης του αντιπάλου, επιδιώκουν να επηρεάσουν τη στάση του αντιπάλου, το οποίο και αποτελεί τον τελικό αντικειμενικό σκοπό στο στρατηγικό επίπεδο της σύγκρουσης. Η σκληρή όψη της επιρροής είναι ο πειθαναγκασμός που αποτελεί το καίριο σημείο για την απειλή ή τη χρήση της στρατιωτικής δύναμης και για το λόγο αυτό είναι σημαντική η ανάπτυξη αποτελεσματικής στρατηγικής αεροπορικής ισχύος.

Για να είναι επιτυχής η διεξαγωγή και έκβαση του πολέμου ή γενικότερα μιας ένοπλης σύγκρουσης, απαιτείται η αποδοχή ορισμένων αρχών πολέμου οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, τόσο από το ανώτερα κλιμάκια διοίκησης, όσο και από εκείνους που διοικούν στο πεδίο της μάχης. Οι αρχές αυτές καθαυτές δεν έχουν την ακαμψία φυσικών νόμων, επικουρούν στην κατανόηση του πολέμου αλλά δεν συνθέτουν μόνες τους την τέχνη αυτού. Πρέπει να αναλύονται με προσοχή πριν να εφαρμοσθούν στις διάφορες περιστάσεις γιατί η σχετική τους σπουδαιότητα ποικίλλει ανάλογα με την κατάσταση. Απαιτείται φαντασία και βαθιά κατανόηση (έμπνευση) των αρχών για επιτυχή εφαρμογή τους, ώστε να επιτευχθούν μεγαλύτερα οφέλη σε μια δεδομένη κατάσταση.

Συγκεντρωτικά οι αρχές του αεροπορικού πολέμου παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα. Η εφαρμογή αυτών δεν εξασφαλίζει απαραίτητα την επιτυχία μιας επιμέρους αποστολής ή μιας γενικευμένης εμπλοκής, αλλά η μη εφαρμογή αυτών δίνουν ενδείξεις πιθανής αποτυχίας. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει σοβαρός λόγος συνειδητής απόκλισης από αυτές.

ΑΡΧΕΣ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΙΣΧΥΣ	
Επιλογή Σκοπού και Εμμονή σε αυτόν	<p>Αποτελεί την "Υπέρτατη Αρχή" του αεροπορικού πολέμου.</p> <ul style="list-style-type: none">• Επακριβής καθορισμός του σκοπού σε στρατηγικό, επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο.• Αποφασιστικός & πραγματοποιησιμότητα.• Ανάλογα με το επίπεδο δράσης όλα τα σχέδια και οι ενέργειες προσανατολισμένες προς επίτευξη αυτών των ΑΝΣΚ.
Επιθετικό Πνεύμα	<ul style="list-style-type: none">• Απόκτηση, διατήρηση και εκμετάλλευση της πρωτοβουλίας, της μόνης ικανής να φέρει τη νίκη.• Δράση παρά Αντίδραση.• Οι αεροπορικές δυνάμεις είναι κατεξοχήν επιθετικό όπλο, λόγω της ταχύτητας, της ακτίνας δράσης και της ευελιξίας στο πλαίσιο των αποδεδειγμένων ΕΚΕ (Εθνικών Κανόνων Εμπλοκής).
Απλότητα	<ul style="list-style-type: none">• Προετοιμασία απλών σχεδίων, σύντομων και κατανοητών διαταγών.• Εξασφαλίζει την πλήρη κατανόηση απ' όλους.• Εφαρμόζεται στην οργάνωση, μεθόδους & μέσα.
Συγκέντρωση (Μάζα)	<ul style="list-style-type: none">• Ανάλυση του τρωτού σημείου του αντιπάλου (εχθρικά Κέντρα Βάρους και Αποφασιστικών Σημείων).• Συγκέντρωση αεροπορικής ισχύος σε τόπο &

	<p>χρόνο, προς επίτευξη με τον κατάλληλο τρόπο αποφασιστικού πλήγματος.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρήση αεροπορικών όπλων ακριβείας αυξημένων δυνατοτήτων, ώστε να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα.
Οικονομία Δυνάμεων	<ul style="list-style-type: none"> • Η αεροπορική ισχύς αποτελεί πολλαπλασιαστική ισχύος κατά τη διεξαγωγή επιχειρήσεων σε συνέργεια με τους άλλους Κλάδους των Ε.Δ. • Η χρήση όπλων ακριβείας και μακράς ακτίνας άφησης συντελούν στην οικονομία αεροπορικών δυνάμεων. • Η επάρκεια της αεροπορικής δύναμης. • Η καταλληλότητα των στόχων. • Η βέλτιστη επιλογή δυνάμεων για την αποστολή. • Διάθεση της ελάχιστης αλλά αποτελεσματικής μαχητικής ισχύος σε δευτερεύουσες προσπάθειες.
Ελιγμός	<ul style="list-style-type: none"> • Η αεροπορική ισχύς είναι εκ φύσεως ευέλικτη και αυξάνει την ευκαμψία του συνόλου των Ε.Δ. • Ευέλικτη & επιδέξια χρησιμοποίηση της μαχητικής ισχύος, ώστε να περιέλθει ο εχθρός σε μειονεκτική θέση.
Αιφνιδιασμός	<ul style="list-style-type: none"> • Τα στοιχεία του αιφνιδιασμού είναι: η μυστικότητα, η απόκρυψη, η παραπλάνηση, η πρωτοτυπία, η τόλμη και η ταχύτητα. Συμπεριλαμβανομένων της νοοτροπίας και της εκπαίδευσης των Ιπταμένων στη διεξαγωγή αεροπορικού πολέμου. • Προσβολή του εχθρού σε χρόνο, τόπο, με τρόπο και με μέσα που δεν αναμένει ώστε: <ul style="list-style-type: none"> – Να απωλέσει την πρωτοβουλία κινήσεων – Να προκληθεί σύγχυση και ανεπάρκεια στη διαδικασία λήψης απόφασης του αντίπαλου – Να χάσει το τακτικό πλεονέκτημα – Να απομειωθεί η δυνατότητα για απόκτηση στρατηγικού πλεονεκτήματος • Στρατηγικός αιφνιδιασμός πραγματοποιείται όταν το σχήμα των εναέριων προσβολών δε συμπίπτει γεωγραφικά με τη διάταξη των αμυντικών μέσων του αντίπαλου. • Όταν οι προσβολές εκδηλώνονται επί σημείων, στα οποία λιγότερο τις αναμένει ο αντίπαλος. • Όταν τα αποτελέσματα των προσβολών είναι εκείνα τα οποία είναι λιγότερο προετοιμασμένα να αντιμετωπίσει η αντίπαλη δραστηριότητα. • Εξαιτίας των σύγχρονων μέσων μαζικής ενημέρωσης κυρίως επιτυγχάνεται ο τακτικός αιφνιδιασμός.
Ασφάλεια	<ul style="list-style-type: none"> • Απαγόρευση στον εχθρό να αποκτήσει μη αναμενόμενο πλεονέκτημα, λαμβάνοντας μέτρα

	<p>για αποφυγή:</p> <ul style="list-style-type: none">- Αιφνιδιασμού- Δολιοφθοράς- Εχθρικής παρατήρησης & συλλογής πληροφοριών <ul style="list-style-type: none">• Η ευθύνη, για την ασφάλεια, ανήκει σ' όλους.• Προστασία των αεροπορικών δυνάμεων στο έδαφος.• Προστασία των δυνάμεων των άλλων Κλάδων των Ε.Δ. από την επιτυχή έκβαση του αεροπορικού πολέμου.• Η ασφάλεια βασίζεται κυρίως επί:<ul style="list-style-type: none">- Των πληροφοριών- Της κατάλληλης διατάξεως για τη φρούρηση ευπαθών και ζωτικών σημείων.- Της μυστικότητας των σχεδίων.- Της ασφάλειας των τηλεπικοινωνιών.- Της Κυβερνοασφάλειας.
Ηθικό	<p>Ψυχοπνευματική κατάσταση που ενδυναμώνει τη θέληση για τη νίκη αλλά και την αντίσταση σε προκλήσεις και κακουχίες, δημιουργώντας ενθουσιασμό, επιθετικό πνεύμα και συνοχή. Η εναέρια υπεροχή ενδυναμώνει το αίσθημα νίκης, ενισχύει το ηθικό των φιλίων δυνάμεων.</p>

2.3 Σύνοψη

Είναι κοινά αποδεκτό ότι η χρήση αεροπορικής ισχύος είναι εμφανής στις σύγχρονες συγκρούσεις. Η ιστορία του αεροπορικού όπλου προσεγγίζει τα εκατό χρόνια, σε αντίθεση με την ιστορία του στρατού ξηράς και του πολεμικού ναυτικού που είναι πολλών εκατοντάδων ετών. Η κατανόηση της αεροπορικής ισχύος, ως προς τα χαρακτηριστικά, τις δυνατότητες, τους περιορισμούς της και το βέλτιστο τρόπο χρησιμοποίησής της είναι δύσκολη. Τα υψηλόβαθμα στελέχη της ΠΑ είναι τα μόνα ικανά που μπορούν μέσα από τη μακρόχρονη εμπλοκή και την εκπαίδευση τους, να αντιληφθούν πως πρέπει να χρησιμοποιηθεί η ΠΑ μόνη της ή και σε συνδυασμό με άλλες δυνάμεις. Ταυτόχρονα τα στελέχη αυτά αντιλαμβάνονται τις εξελίξεις στον αεροπορικό χώρο με σαφήνεια, ώστε να προτείνουν τη μελλοντική δομή, την οργάνωση και την ισχύ των Αεροπορικών Δυνάμεων.

Η γνώση της Πολεμικής Αεροπορίας σε βάθος μπορεί να δώσει διαφορετικές λύσεις και προσεγγίσεις σε τακτικά, σε επιχειρησιακά αλλά και σε στρατηγικά προβλήματα. Είναι σαφές ότι αυτή την εναλλακτική προσέγγιση και λύση την κατέχει και μπορεί να την παρέξει μόνο αυτός που έχει βαθιά γνώση της αεροπορικής ισχύος, των μεθόδων χρησιμοποίησής της, των περιορισμών της και των επιδράσεων της.

Με τον ίδιο τρόπο η ανάπτυξη του προσωπικού της ΠΑ μπορεί να γίνει μόνο από έμπειρους στο αντικείμενο, που αντιλαμβάνονται και ενστερνίζονται τη διαφορετικότητα των Αεροπορικών Δυνάμεων. Η διαφορά της νοοτροπίας, της αντίληψης της κατάστασης είναι εμφανής σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα υπαξιωματικών και αξιωματικών που στελεχώνουν τις Αεροπορικές Δυνάμεις.

Η αναγκαιότητα διατήρησης αυτών των χαρακτηριστικών είναι άρρητα συνδεδεμένη με την αποτελεσματικότητα της Πολεμικής Αεροπορίας.

Οι Αεροπορικές Δυνάμεις πρέπει να χρησιμοποιηθούν με τον βέλτιστο τρόπο για να φέρουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Αυτόν τον τρόπο αρμόδιος και με τη δέουσα ορθότητα είναι ικανός να τον αποφασίσει ο Αρχηγός της ΠΑ. Η ανάπτυξη με συνέργεια όλων των διαφορετικών δυνάμεων είναι ευθύνη του Διακλαδικού Διοικητή ή Αρχιστράτηγου, αλλά ο βέλτιστος τρόπος χρησιμοποίησης του κάθε Κλάδου είναι ευθύνη αυτού που έχει βαθιά και προσωπική γνώση στις δυνατότητες, στις αδυναμίες και στους περιορισμούς των δυνάμεών του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

3.1 Διοίκηση και Έλεγχος

Ο βαθμός αποτελεσματικότητας των αεροπορικών επιχειρήσεων, με δεδομένες δυνάμεις, εξαρτάται από την ικανότητα του Διοικητή καθώς και από τις δυνατότητες του συστήματος Διοίκησης και Ελέγχου που έχει αναπτύξει για να ασκήσει την εξουσία του. Η αξία του συστήματος Διοίκησης και Ελέγχου δύναται να προσδιοριστεί από την έκταση στην οποία μπορεί ο Διοικητής να μεταφέρει τις προθέσεις του και στη δυνατότητα του να αντιδρά αποτελεσματικά και γρήγορα στις εκάστοτε αλλαγές της τακτικής κατάστασης.

Το σύστημα Διοίκησης και Ελέγχου περιλαμβάνει την κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο των δυνάμεων και ενσωματώνει τη λειτουργία της διαδικασίας λήψης απόφασης του Διοικητή.

Ο σκοπός ενός αποτελεσματικού συστήματος Διοίκησης και Ελέγχου, είναι η μείωση του χρόνου του κύκλου λήψης απόφασης, ώστε ο Διοικητής να είναι σε θέση να αιφνιδιάσει τον αντίπαλο και να αποκτήσει την πρωτοβουλία των κινήσεων. Η υπεροχή στη λήψη απόφασης εξαρτάται από τη δυνατότητα της Διοίκησης και Ελέγχου για παρακολούθηση, εκτίμηση, σχεδίαση και εκτέλεση των επιχειρήσεων.

Η ταχύτερη διαδικασία λήψης απόφασης εφόσον συνεκτιμηθούν δεδομένα και γεγονότα σε πραγματικό χρόνο, οδηγεί αναπόφευκτα την επιβολή στον αντίπαλο γρηγορότερου ρυθμού επιχειρήσεων, ο οποίος τον αναγκάζει να αντιδρά στις φιλίες δράσεις μειώνοντας τη δυνατότητα αιφνιδιασμού και στερώντας του την πρωτοβουλία.

Ο Διοικητής για να μπορέσει να ασκήσει εξουσία και να λαμβάνει γρήγορα αποφάσεις χρειάζεται ένα αποτελεσματικό σύστημα Διοίκησης και Ελέγχου του οποίου τα κύρια συστατικά είναι το προσωπικό, τα τεχνολογικά μέσα, οι απλές και οι αξιόπιστες διαδικασίες.

3.1.1 Τεχνολογικά Μέσα Διοίκησης και Ελέγχου

Ο τομέας αυτός καλύπτει, τις επικοινωνίες, τα συστήματα πληροφορικής (ΣΠ) και τις εγκαταστάσεις, που απαιτεί το σύγχρονο θέατρο επιχειρήσεων, για το σχεδιασμό και το συγχρονισμό δυνάμεων και ενεργειών σε χώρο, χρόνο και σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Διοικητή. Αποτελεσματική οριζόντια και κάθετη ροή των πληροφοριών επιτρέπει το συγκεντρωτικό έλεγχο και την αποκεντρωτική εκτέλεση, που είναι απαραίτητα για την αποτελεσματική διοίκηση των αεροπορικών δυνάμεων και καθιστούν δυνατή τη βέλτιστη λήψη αποφάσεων. Ένα ισχυρό και εφεδρικό σύστημα Διοίκησης και Ελέγχου (Command and Control-C2) παρέχει στους Διοικητές τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις δυνάμεις τους, παρά την "ομίχλη και την τριβή του πολέμου", ενώ ταυτόχρονα ελαχιστοποιεί την ικανότητα του εχθρού να παρεμβαίνει.

Για να μπορέσει να αποκτήσει ο Διοικητής υπεροχή στη λήψη απόφασης χρειάζεται, πρώτα απ' όλα, να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη ροή πληροφοριών και τη δυνατότητα επεξεργασίας των δεδομένων που διακινούνται σε ένα Δικτυοκεντρικό Πλέγμα ΣΠ, τα οποία πρέπει να είναι διασυνδεδεμένα μεταξύ τους με υποστήριξη κατάλληλων τηλεπικοινωνιακών υποδομών. Τα ΣΠ πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ασφαλή δεδομένα τα οποία να προκύπτουν με ανάλυση και αξιολόγηση και να οδηγούν σε ρεαλιστική

αντίληψη της κατάστασης σε όλα τα επίπεδα διοίκησης, ώστε να διευκολύνουν την ταχεία λήψη αποφάσεων.

Το εν λόγω πλέγμα των ΣΠ/ΠΑ επιτρέπει τη συλλογή, μετάδοση και την τυχόν επεξεργασία των δεδομένων έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η σύνθεση της σωστής πληροφορίας για την ανάθεση αποστολών και το συντονισμό των επιχειρήσεων. Η αρχιτεκτονική των δικτύων και επικοινωνιών πρέπει να παρέχει επαρκή ικανότητα για την ασφάλεια, αντοχή στις παρεμβολές και ικανότητα προσαρμογής σε υποβαθμισμένο περιβάλλον επικοινωνιών.

Το Σύστημα Διοίκησης και Ελέγχου πρέπει:

α. Να εξασφαλίζει και να παρέχει τη δυνατότητα να ασκείται αποτελεσματικός Έλεγχος και Διοίκηση στις διατιθέμενες δυνάμεις, για το σκοπό των επιχειρήσεων σε πραγματικό χρόνο, ενώ παράλληλα να έχει τη δυνατότητα αμφίπλευρης δυνατότητας μετάδοσης πληροφοριών από τις Μονάδες του τακτικού επιπέδου στο Κέντρο Αεροπορικών Επιχειρήσεων καθώς και στο Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων.

β. Να διαθέτει δυνατότητες συλλογής, επεξεργασίας, ανάλυσης, διαχείρισης και ασφαλούς διαβίβασης δεδομένων σε πραγματικό χρόνο και να είναι ανθεκτικό σε ηλεκτρομαγνητικό περιβάλλον και κυβερνοπόλεμο.

Το Σύστημα Διοίκησης και Ελέγχου είναι αποτελεσματικό, εάν τα επιμέρους συστήματα που το συνθέτουν, καλύπτουν τις ανάγκες των επιχειρήσεων. Τα συστήματα αυτά είναι:

α. Συστήματα Πληροφορικής.

Τα συστήματα αυτά υποστηρίζουν τις επιχειρήσεις παρέχοντας δεδομένα και πληροφορίες για την πρόθεση του αντιπάλου όσον αφορά στον τρόπο ενέργειας σε χώρο και χρόνο. Τα εν λόγω συστήματα είναι υπεύθυνα για τη συγκέντρωση, επεξεργασία και διανομή των δεδομένων σε απλή ή σύνθετη μορφή (πληροφορία) στους Διοικητές των τακτικών δυνάμεων ή σε άλλες υπηρεσίες συναρμόδιες για την ασφάλεια της Χώρας.

β. Συστήματα Επικοινωνιών.

Τα εν λόγω συστήματα διασφαλίζουν τη φυσική διασύνδεση των ΣΠ και συντελούν στην ασφαλή διακίνηση / διαβίβαση εντολών, διαταγών, δεδομένων και πληροφοριών σε όλα τα επίπεδα Διοίκησης. Οι επικοινωνίες, ανάλογα με τις απαιτήσεις των αποστολών, πρέπει να παρέχουν τα εξής χαρακτηριστικά: Ακρίβεια, αντίσταση στις παρεμβολές, διαθεσιμότητα, κινητικότητα, αξιοπιστία, ασφάλεια, ταχύτητα και βιωσιμότητα.

Τα δυο ανωτέρω συστήματα Επικοινωνιών και Πληροφορικής όταν είναι ενοποιημένα ορίζουν ένα σύστημα μέσων, μεθόδων, διαδικασιών, οργανωμένων με τρόπο ώστε να επιτρέπουν τη διακίνηση πάσης φύσης πληροφοριών, την αποθήκευση και την επεξεργασία τους.

3.1.1.1 Κέντρο Επιχειρήσεων/ΓΕΑ

Το Κέντρο Επιχειρήσεων (ΚΕΠΙΧ / ΓΕΑ), είναι το επιχειρησιακό όργανο του Διοικητή των αεροπορικών επιχειρήσεων μέσω του οποίου σχεδιάζει, διευθύνει, ελέγχει και συντονίζει, τις Αεροπορικές Επιχειρήσεις και λοιπές δραστηριότητες της ΠΑ που διεξάγονται στην περίοδο Ασκήσεων – Έντασης - Πολέμου.

3.1.1.2 ΕΚΑΕ

Το Εθνικό Κέντρο Αεροπορικών Επιχειρήσεων είναι το επιχειρησιακό όργανο του Α/ΤΑ μέσω του οποίου σχεδιάζει, αναθέτει, ελέγχει, κατευθύνει, συντονίζει και εκτελεί τις αεροπορικές επιχειρήσεις στο τακτικό επίπεδο σύμφωνα με την ανάθεση έργων και αρμοδιοτήτων από τον Α/ΓΕΑ.

3.1.1.3 Σύστημα Αεροπορικού Ελέγχου (ΣΑΕ)

Το ΣΑΕ είναι το κύριο συστατικό έγκαιρης προειδοποίησης και αεροπορικού ελέγχου για επιτήρηση του εναερίου χώρου. Προς τούτο περιλαμβάνει ένα δίκτυο ενεργητικών και παθητικών αισθητήρων, όπως επίγεια RADAR, Αεροφερόμενα Συστήματα Έγκαιρης Προειδοποίησης και Ελέγχου (ΑΣΕΠΕ), σταθμούς ηλεκτρονικών εφαρμογών, δορυφορικά συστήματα, ακόμη και παρατηρητήρια όψεως. Από τις βασικές λειτουργίες του σημειώνονται, η αποκάλυψη της απειλής, η διευκρίνιση, η παρακολούθηση όλων των ιπτάμενων στόχων και η διαβίβαση όλων των πληροφοριών αεροπορικής δραστηριότητας προς τα προϊστάμενα κλιμάκια.

3.1.1.4 ΚΕΠΙΧ Μονάδων

Τα ΚΕΠΙΧ των Μονάδων είναι τα Κέντρα Διοίκησης και Ελέγχου αυτών, μέσω των οποίων διεξάγονται οι αεροπορικές επιχειρήσεις. Οι Διοικητές των Πολεμικών Μονάδων μαζί με το επιτελείο τους επανδρώνουν λαμβάνουν τις οδηγίες και τις διαταγές των ΚΕΠΙΧ στα οποία υπάγονται, διαχειρίζονται τα μέσα που τους έχουν εκχωρηθεί, σχεδιάζουν και διευθύνουν τις επιχειρήσεις του επιπέδου τους.

3.2 Διαδικασίες και Λειτουργίες της Διοίκησης και Ελέγχου

Οι λειτουργίες και οι διαδικασίες οι οποίες περιγράφονται παρακάτω χρησιμοποιούνται από το Διοικητή για την αποτελεσματική σχεδίαση και εκτέλεση των αεροπορικών επιχειρήσεων. Οι λειτουργίες αυτές συνδυαζόμενες με ένα σύστημα Διοίκησης και Ελέγχου για την παρακολούθηση της εξέλιξης της επιχείρησης βοηθούν σημαντικά στην αποτελεσματική εκτέλεση της επιχείρησης. Οι λειτουργίες της Διοίκησης και Ελέγχου περιλαμβάνουν την σχεδίαση, ανάθεση, συντονισμό, διεύθυνση και έλεγχο των αεροπορικών επιχειρήσεων. Αναλυτικότερα:

3.2.1 Σχεδίαση

Η σχεδίαση αποτελεί μια από τις σημαντικότερες διαδικασίες Διεύθυνσης και Ελέγχου επιχειρήσεων. Η σχεδίαση, ως διαδικασία, εξετάζει το επιχειρησιακό περιβάλλον, συσχετίζει αντικειμενικούς σκοπούς με μέσα, και καταδεικνύει Τρόπο Ενέργειας (ΤΕ). Στο πλαίσιο της σχεδίασης εφαρμόζεται η επιχειρησιακή τέχνη προκειμένου:

Να διαμορφωθεί η Γενική Ιδέα Ενέργειας, η Πρόθεση του Διοικητή καθώς και ο επιθυμητός βαθμός αποδεκτού κινδύνου.

Να καθοριστεί η σχέση μεταξύ της αποτελεσματικής τακτικής χρησιμοποίησης των δυνάμεων και της επίτευξης των στρατηγικών/ επιχειρησιακών ΑΝΣΚ.

Να καθοριστούν οι κρίσιμες Γραμμές επιχειρήσεων ως βάση για την αλληλουχία και το συγχρονισμό των ενεργειών και των αποτελεσμάτων.

Να σχεδιαστούν οι τρόποι επίτευξης της επιθυμητής Τελικής Κατάστασης με τα κατάλληλα μέσα.

Η φάση της σχεδίασης βασίζεται στην ανάλυση της κατάστασης και περιλαμβάνει την ανάπτυξη των πιθανών τρόπων ενέργειας για να εκπληρώσουν την αποστολή και την επιλογή ενός εξ αυτών. Ο ΤΕ που επιλέγεται παρέχει τη βάση για την ανάπτυξη της ιδέας ενέργειας, καθώς και των απαιτήσεων σε δυνάμεις και μέσα. Η σχεδίαση οδηγεί στην εκπόνηση του σχεδίου επιχειρήσεων, στο οποίο προσδιορίζονται επακριβώς οι απαιτούμενες δυνάμεις και τα μέσα καθώς και οι ενέργειες προκειμένου να υλοποιηθεί η ιδέα ενέργειας της επιχείρησης.

Η ιδέα ενέργειας, ο τρόπος ενέργειας και η τακτική χρησιμοποίηση των δυνάμεων, ουσιαστικά δηλώνουν το πώς θα επιτευχθεί ο σκοπός. Ο δόκιμος όρος περιγραφής αυτών, είναι αυτός της «στρατηγικής», διότι στρατηγική σημαίνει το «πώς» θα επιτευχθεί ο αντικειμενικός σκοπός και ως εκ τούτου, έχει ισχύ σε όλα τα επίπεδα πολέμου από το χαμηλότερο έως το υψηλότερο. Η στρατηγική δηλώνει εκτός των άλλων τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών, ώστε οι διατιθέμενες δυνάμεις να επιτύχουν τον τεθέντα στόχο. Πρακτικά η χρησιμοποίηση αυτού του όρου αποφεύγεται για να μη δημιουργήσει σύγχυση, λόγω της πολλαπλής εφαρμογής του και χρησιμοποιείται συνήθως για να δηλώσει σχεδίαση και ενέργειες σε πολύ υψηλό επίπεδο.

3.2.2 Ανάθεση

Η ανάθεση των επιχειρήσεων γίνεται με τα ακόλουθα διακριτά βήματα:

α. Ο Α/ΓΕΕΘΑ εκδίδει οδηγίες και αναθέτει έργα για την εκτέλεση των επιχειρήσεων.

β. Στο επιχειρησιακό επίπεδο αναλύονται σε πρόθεση του Διοικητή, επιχειρησιακοί αντικειμενικοί σκοποί, προτεραιότητες και διατιθέμενα μέσα με τη μορφή των Κατευθύνσεων Αεροπορικών Επιχειρήσεων (AOD – Air Operations Directive), του Διοικητή Αεροπορικών επιχειρήσεων προς το Κέντρο Επιχειρήσεων/ΓΕΑ.

γ. Με βάση την AOD δημιουργείται η ATO – Air Tasking Order, ACO, στην οποία περιγράφονται με ακρίβεια οι εμπλεκόμενες δυνάμεις, οι στόχοι, οδηγίες συντονισμού και άλλες πληροφορίες απαραίτητες για την εκτέλεση των επιχειρήσεων.

3.2.3 Διεύθυνση

Είναι η εξουσία που έχει ένας Διοικητής να σχεδιάζει, να λαμβάνει αποφάσεις, να καθορίζει προτεραιότητες, να διαμορφώνει τακτική χρησιμοποίησης των δυνάμεών του και να εκδίδει διαταγές.

Η Διεύθυνση των Επιχειρήσεων περιλαμβάνει διαδικασίες και ενέργειες που αφορούν στη λήψη αποφάσεων, στη σχεδίαση και στην ανάθεση αποστολών και έργων με παράλληλη εκχώρηση ή μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και εξουσιών Διοίκησης, έως τα κατώτερα επίπεδα Διοίκησης των Δυνάμεων, στον Έλεγχο των διεξαγομένων επιχειρήσεων (εκτέλεση αποστολής) και στην έκδοση διαταγών κατεύθυνσης και συντονισμού των διεξαγόμενων επιχειρήσεων.

Με τη Διεύθυνση οι Διοικητές δίνουν συγκεκριμένες οδηγίες στους υφισταμένους τους σε θέματα αντικειμενικών σκοπών της αποστολής,

πληροφοριών για την κατάσταση, ενώ παρέχουν τα μέσα και ορίζουν το αποδεκτό ρίσκο.

3.2.4 Συντονισμός

Περιλαμβάνει τις δύο βασικές κατηγορίες:

α. Εξουσία Συντονισμού

Είναι η εξουσία που εκχωρείται σε ένα Διοικητή για το συντονισμό των ειδικών λειτουργιών ή δραστηριοτήτων, στις οποίες εμπλέκονται δυνάμεις δύο ή περισσότερων Κλάδων των ΕΔ, δύο ή περισσότερων Σχηματισμών ή και Μονάδων του ίδιου Κλάδου. Στην περίπτωση αυτή ο έχων την εξουσία συντονισμού, έχει και την εξουσιοδότηση να κάνει διαβουλεύσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων Διοικητών ή των αντιπροσώπων τους και το δικαίωμα να επιβάλλει τις απόψεις του.

β. Ευθύνη Συντονισμού

Είναι η περιορισμένη εξουσία που ανατίθεται σε ένα Διοικητή για συντονισμό ειδικών λειτουργιών ή δραστηριοτήτων, στις οποίες εμπλέκονται δυνάμεις δύο ή περισσότερων Κλάδων των ΕΔ, δύο ή περισσότερων Σχηματισμών ή και Μονάδων του ίδιου Κλάδου, με βάση την οποία έχει την εξουσιοδότηση να κάνει διαβουλεύσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων Διοικητών ή των αντιπροσώπων τους, επιδιώκοντας την επίτευξη συμφωνίας. Σε περίπτωση διαφωνίας, που αδυνατεί να επιλύσει, αναφέρεται στην προϊσταμένη αρχή.

3.2.5 Έλεγχος

Είναι η εξουσία και η ευθύνη που έχει ένας Διοικητής να παρακολουθεί και να επιβλέπει ότι όλα εκτελούνται σύμφωνα με το εγκριθέν σχέδιο, τις δοθείσες κατευθύνσεις - διαταγές και τα ισχύοντα θεσμικά κείμενα, με σκοπό την εκπλήρωση της ανατεθείσας αποστολής.

Έλεγχος είναι μια σύνθετη λειτουργία η οποία χρησιμοποιεί τμήματα της διαδικασίας σχεδίασης, διεύθυνσης και συντονισμού, ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εκτέλεση της επιχείρησης.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας που επιδρά στον έλεγχο των επιχειρήσεων είναι ο ρυθμός μάχης (Battle Rhythm). Με τον ρυθμό μάχης επιτυγχάνεται συγχρονισμός των διαδικασιών στο στρατηγικό, επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο, ώστε να εξασφαλιστεί ο συντονισμός της σχεδίασης, της προετοιμασίας και εκτέλεσης της αποστολής.

3.3 Μορφές Διοικήσεως

Οι μορφές Διοικήσεως είναι οι εξής:

α. Πλήρης Διοίκηση

Είναι η στρατιωτική εξουσία και ευθύνη ενός Διοικητή να εκδίδει διαταγές, να αναθέτει έργα και γενικά να διευθύνει, να συντονίζει και να ελέγχει υφιστάμενους Σχηματισμούς ή Μονάδες των ΕΔ. Καλύπτει κάθε πλευρά των στρατιωτικών επιχειρήσεων, των διοικητικών θεμάτων και της Υποστήριξης ΔΜ, μέσα στα πλαίσια της αποστολής του Διοικητού που ασκεί Πλήρη Διοίκηση.

β. Επιχειρησιακή Διοίκηση

Είναι η εξουσία ενός Διοικητή να αναθέτει αποστολές και έργα στους υφιστάμενους του Διοικητές, να αναπτύσσει Μονάδες, να αναδιατάσσει Δυνάμεις και να διατηρεί ή να εκχωρεί / μεταβιβάζει τον Επιχειρησιακό Έλεγχο, την Τακτική Διοίκηση ή τον Τακτικό Έλεγχο αυτών. Δεν περιλαμβάνει την εξουσία και ευθύνη για χειρισμό των διοικητικών θεμάτων, τα οποία παραμένουν αρμοδιότητα του Διοικητή που ασκεί τη Διοικητική Διοίκηση. Η Επιχειρησιακή Διοίκηση αναφέρεται στο πλαίσιο των στρατιωτικών επιχειρήσεων. Η Επιχειρησιακή Διοίκηση συμπληρούμενη από τη Διοικητική Διοίκηση αποτελούν την Πλήρη Διοίκηση.

γ. Επιχειρησιακός Έλεγχος

Είναι η εξουσία που μεταβιβάζεται σε ένα Διοικητή να διευθύνει τις Δυνάμεις, που του έχουν διατεθεί, για την εκπλήρωση συγκεκριμένων αποστολών ή έργων τα οποία είναι συνήθως περιορισμένα από απόψεως χρόνου, τόπου και λειτουργίας. Δύναται να αναπτύσσει τις Δυνάμεις αυτές και να διατηρεί ή εκχωρεί ή μεταβιβάζει την Τακτική Διοίκηση ή τον Τακτικό τους Έλεγχο. Δεν περιλαμβάνει εξουσία για ανάθεση υπ' αυτού νέων αποστολών επί των Δυνάμεων, που εκφεύγουν της υπό της προϊσταμένης Αρχής ανατεθείσας αποστολής, ούτε περιλαμβάνει αφ' εαυτής εξουσία Διοικητικού Ελέγχου ή Υποστήριξης ΔΜ.

δ. Διοικητική Διοίκηση

Είναι η εξουσία ενός Διοικητή επί των υφισταμένων / υποτεταγμένων—κλιμακίων και Μονάδων σε διοικητικά θέματα, όπως τα θέματα προσωπικού, εκπαίδευσης, υποστήριξης ΔΜ, προετοιμασίας προς πόλεμο και ετοιμότητας. Αποτελεί περαιτέρω τη μόνιμη μορφή διοικήσεως στο σύστημα της διοικητικής οργάνωσης και εξακολουθεί να παραμένει σε ισχύ, έστω και αν κάποιες Μονάδες ενταχθούν σε ορισμένη επιχειρησιακή οργάνωση για την εκπλήρωση άλλης αποστολής.

ε. Διοικητικός Έλεγχος

Είναι η εξουσία που μεταβιβάζεται σε ένα Διοικητή να ασκεί ορισμένα διοικητικά καθήκοντα ή συγκεκριμένη υποστήριξη ΔΜ. Στην ουσία είναι μία περιορισμένη μορφή "Διοικητικής Διοικήσεως". Μία συνήθης μορφή Διοικητικού Ελέγχου είναι ο έλεγχος στρατωνισμού, με την οποία εννοούνται η υποστήριξη του προσωπικού μιας συστεγαζόμενης Μονάδας από πλευράς εγκαταστάσεων, φρούρησης, ενδιαίτησης, μισθοτροφοδοσίας και λοιπά θέματα διοικητικής φύσεως.

στ. Τακτική Διοίκηση

Είναι η εξουσία που εκχωρείται σε ένα Διοικητή να αναθέτει επί μέρους αποστολές ή έργα στις υπό αυτόν Δυνάμεις, για την εκπλήρωση της αποστολής που του έχει ανατεθεί. Περιλαμβάνει την ευθύνη διεξαγωγής των επιχειρήσεων για την εκπλήρωση της ανατεθείσας αποστολής και τη δυνατότητα διατήρησης ή μεταβίβασης του Τακτικού Ελέγχου των εμπλεκόμενων Δυνάμεων.

ζ. Τακτικός Έλεγχος

Είναι η εξουσία που μεταβιβάζεται σε ένα Διοικητή να ασκεί λεπτομερειακή και συνήθως τοπική διεύθυνση και έλεγχο των κινήσεων ή ελιγμών των Μονάδων ή των Δυνάμεων, που του έχουν διατεθεί και οι οποίες είναι απαραίτητες για την εκπλήρωση των αποστολών ή των έργων που του έχουν ανατεθεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

4.1 Προσωπικό

Το ανθρώπινο δυναμικό της ΠΑ είναι ο κρίσιμος παράγοντας που με όραμα, επιμονή, σχέδιο, διορατικότητα και αυταπάρνηση, βάζοντας πολλές φορές το καθήκον υψηλότερα από τον εαυτό του, θέτοντας τη ζωή του σε κίνδυνο οδήγησε, οδηγεί και θα οδηγήσει στην επιτυχή ολοκλήρωση της αποστολής της. Κατ' επέκταση η αεροπορική κουλτούρα στην ΠΑ είναι πρώτιστης σημασίας όπου το προσωπικό σωστά και ρεαλιστικά εκπαιδευμένο, σε περιβάλλον υγιούς πατριωτισμού αποτελεί πλέον την ειδοποιό διαφορά και τον πολλαπλασιαστή ισχύος της μαχητικής της ικανότητας. Ο ρόλος των Διοικητών σε όλες τις βαθμίδες οργάνωσης της ΠΑ είναι ουσιαστικός και καταλυτικός στη δημιουργία της περιγραφείσας νοοτροπίας και του αντίστοιχου περιβάλλοντος ανάπτυξης αυτής. Ενός πειθαρχημένου περιβάλλοντος, όπου το προσωπικό θα αισθάνεται ασφάλεια και σιγουριά, αξιοκρατία, ισονομία και συνθήκες που προάγουν τη δημιουργία, την καινοτομία και την εσωτερική ικανοποίηση.

Για να επιτελέσει η ΠΑ την αποστολή της, πέραν των σύγχρονων μέσων, απαιτείται το προσωπικό της να βρίσκεται σε επίπεδο τέτοιων γνωστικών ικανοτήτων εκμετάλλευσης και διαχείρισης των μέσων, λήψης απόφασης και αντίληψης κατάστασης, που να προάγουν τους ρόλους και τα έργα της ΠΑ. Το αεροπορικό πνεύμα και η αεροπορική κουλτούρα στην ΠΑ εδράζεται στις θεμελιώδεις διαχρονικές αξίες της ακεραιότητας του χαρακτήρα, της αναγνώρισης της προτεραιότητας των απαιτήσεων της Υπηρεσίας και της Αποστολής. Ως εκ τούτου είναι απαραίτητη η διαρκής προσπάθεια για το άρτιο και το τέλειο στις υπηρεσιακές δραστηριότητες.

Η **ακεραιότητα του χαρακτήρα** οδηγεί σε ενσυνείδητα ηθικές, δίκαιες και αξιοκρατικές πράξεις που αποτελούν τη βάση δημιουργίας ομαδικού πνεύματος. Επιπροσθέτως, το θάρρος, η ειλικρίνεια, η υπευθυνότητα, η ανάληψη ευθύνης, η δικαιοσύνη, η ευρύτητα αντίληψης, η αυτογνωσία και ο αυτοσεβασμός αποτελούν γνωρίσματα και στοιχεία της ακεραιότητας της προσωπικότητας ενός ανθρώπου. Η ακεραιότητα του χαρακτήρα, η αυτοπεποίθηση και η λογική χρησιμοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, αποτελούν τα θεμέλια για την αποτελεσματικότητα της ΠΑ, σε περίοδο ειρήνης, κρίσης αλλά και πολέμου.

Η **αποδοχή και η αναγνώριση της προτεραιότητας της Υπηρεσίας** εκφράζεται με την τοποθέτηση των συμφερόντων της Υπηρεσίας και της

ομάδας πάνω από προσωπικά και ιδιοτελή συμφέροντα. Η πίστη στην αεροπορική ιδέα οδηγεί στην αυταπάρνηση προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιβίωση των αξιών και η πρόοδος του συστήματος. Η τήρηση των διαταγών, των κανόνων, έχουν αξία και αποτέλεσμα όταν προέρχονται μέσα από διαδικασίες που εκφράζουν έναν κοινό αποδεκτό κώδικα στον οποίο συναινούν όλοι, αλλά και στην προσπάθεια βελτίωσης αυτών. Η πρόοδος και η επιτυχία δεν βασίζεται στη στενή έννοια του επαγγελματισμού αλλά στην πεποίθηση ότι η Πολεμική Αεροπορία είναι η οικογένεια του καθενός και όλοι συμμετέχουν ενεργά αλλά κυρίως με ευχαρίστηση.

Η **αρτιότητα και η τελειότητα** είναι απαραίτητη για τη λειτουργία της ΠΑ, με σκοπό τη συνεχή βελτίωση, την ανανέωση, την καινοτομία, την προσαρμογή στις νέες καταστάσεις και στο διαμορφούμενο περιβάλλον ώστε να επιτυγχάνεται διαρκής αποτελεσματικότητα και υψηλές επιδόσεις. Είναι το στοιχείο που πρέπει να χαρακτηρίζει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της ΠΑ, το προσωπικό και την κοινωνία της, το έμψυχο και άψυχο δυναμικό και βέβαια τις επιχειρησιακές της επιδόσεις.

Πέραν των βασικών πυλώνων της αεροπορικής κουλτούρας και αντίληψης, το προσωπικό της ΠΑ για να ανταποκριθεί στο σύγχρονο πολυδιάστατο περιβάλλον δράσης χρειάζεται, όπως φαίνεται και στο κάτωθι σχήμα, άρτια επαγγελματική κατάρτιση, πολύπλευρη μόρφωση και ειδικές γνώσεις, μεγάλο ψυχικό σθένος, αντοχή και άριστη φυσική κατάσταση.

4.2 Διοίκηση - Ηγεσία

«Δει τον Αρχοντα τριών μέμνησθαι: Ότι Ανθρώποις άρχει, ότι κατά Νόμους άρχει, ότι ουκ αεί άρχει»

Αγάθων

Η **Διοίκηση** ως έννοια εξουσίας και ευθύνης σε συνδυασμό με την **Ηγεσία** ως απαραίτητη δεξιότητα και ικανότητα, αποτελούν αναγκαιότητα για την αποτελεσματική εφαρμογή της Διοίκησης και Ελέγχου, στη σύγχρονη ΠΑ.

Μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις στην ΠΑ, όπως άλλωστε και σε όλες τις εκφράσεις των σύγχρονων κοινωνιών, είναι η «ανάπτυξη» των ηγετών. Δυστυχώς, είναι συνηθισμένο το φαινόμενο, άτομα τα οποία εμπνέουν ως ηγέτες να στερούνται διοικητικών ικανοτήτων. Το ίδιο σύνθημα είναι διοικητές να στερούνται της ικανότητας να εμπνέουν ως ηγέτες, ώστε να επηρεάσουν αυτούς με τους οποίους διοικούν ή συνεργάζονται.

4.2.1 Ορισμός Ηγεσίας

Αξιοποιώντας και συνθέτοντας τους πλέον έγκυρους ορισμούς που υπάρχουν στη βιβλιογραφία, ως ηγεσία μπορεί να ορισθεί η ικανότητα επηρεασμού της σκέψης, των συναισθημάτων, των τάσεων και των συμπεριφορών μιας μικρής ή μεγάλης, τυπικής ή άτυπης ομάδας ανθρώπων, από ένα άτομο (ηγέτη), με τέτοιο τρόπο ώστε εθελοντικά και πρόθυμα και με την κατάλληλη συνεργασία, να δίνουν τον καλύτερο τους εαυτό για να υλοποιούν αποτελεσματικά στόχους που απορρέουν από την αποστολή της ομάδας και τη φιλοδοξία της για πρόοδο ή ένα καλύτερο μέλλον.

Ηγέτης στην ΠΑ είναι ένα στέλεχος το οποίο ασκεί επιρροή πάνω σε άλλα άτομα και τα παροτρύνει να τον ακολουθούν εθελοντικά και πρόθυμα για την επίτευξη της αποστολής. Λόγω όμως της ιεραρχικής δομής της ΠΑ η ηγετική ικανότητα πρέπει να συνδυάζεται με μια μορφή διοικητικής θέσης και εξουσίας σε χαμηλό, μεσαίο και υψηλό ιεραρχικό επίπεδο.

4.2.2 Ηγεσία – Διοίκηση - Μάνατζμεντ

Υπάρχει η περίπτωση ένας Διοικητής να μην εμφανίζει τα στοιχεία που συνθέτουν τον ηγέτη και κατά συνέπεια να μην θεωρείται φορέας της έννοιας της ηγεσίας, όπως εξηγήθηκε παραπάνω, παρά το ότι μπορεί να βρίσκεται υψηλά στην ιεραρχική κλίμακα της ΠΑ. Στις εν λόγω θέσεις, είναι μεγάλη η ανάγκη ύπαρξης ενός ηγέτη, ενός ανθρώπου που οι υφιστάμενοι και οι συνεργάτες του πρέπει να τον ακολουθούν πρόθυμα και εθελοντικά. Η ηγεσία μπορεί να αποτελεί εν μέρει φυσικό χάρισμα για κάποιους ανθρώπους, αλλά η σύγχρονη επιστήμη την αντιμετωπίζει ως ικανότητα και ως εκ τούτου, δύναται εν μέρει να διδαχθεί και να αφομοιωθεί με την κατάλληλη εκπαίδευση και τη σταδιακή ενάσκησή της.

Πολλές φορές συγχέεται η έννοια του ηγέτη με αυτή του Διοικητή-μάντζερ. Θεωρείται δηλαδή πως οι δύο έννοιες ταυτίζονται απόλυτα και στο άκουσμα της λέξης ηγέτης, ανακύπτει κατευθείαν ως έννοια ο ρόλος του μάντζερ και αντίστροφα. Ο Διοικητής, ο Διευθυντής, γενικά ο ασκών εξουσία στην ΠΑ πρέπει να ασκεί ταυτόχρονα και το μάντζμεντ και την ηγεσία, καθώς οι δύο έννοιες είναι συμπληρωματικές και αλληλεπιδρούν στο άτομο που ασκεί και τις δύο αυτές λειτουργίες.

Η τάση αυτής της σύγχυσης δεν υπάρχει μόνο στις ΕΔ αλλά είναι γενικότερη στη σύγχρονη εποχή, με αποτέλεσμα η ηγεσία να αποκαλείται μάντζμεντ. Η αποτελεσματική ηγεσία περιλαμβάνει την άσκηση του μάντζμεντ, αλλά περικλείει αυτή την «τυποποιημένη» ίσως λειτουργία της άσκησης εξουσίας σε ένα ευρύτερο πλαίσιο που έχει να κάνει και με την επένδυση στον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπινου δυναμικού. Ένας Διοικητής - Μάντζερ ο οποίος έχει όλα τα χαρακτηριστικά του ηγέτη είναι το ιδανικό άτομο να οδηγήσει την ΠΑ σε υψηλούς στόχους και αποτελεσματικότητα στο πλαίσιο της σύγχρονης μη στατικής εποχής, της εποχής των συνεχών αλλαγών και της συνεχούς ανασφάλειας.

Γενικά, το μάνατζμεντ αντιμετωπίζει την πολυπλοκότητα στις σύγχρονες οργανώσεις, ενώ η ηγεσία αντιμετωπίζει τις αλλαγές του σύγχρονου κόσμου. Οι διαφορές μεταξύ ηγέτη και Διοικητή - μάνατζερ εντοπίζονται σε τέσσερις τομείς:

α. Στόχοι: Για τους μάνατζερ οι στόχοι προκύπτουν από τις εκάστοτε ανάγκες που έχει η υπηρεσία, ενώ οι ηγέτες έχουν προσωπική αντίληψη για τους στόχους οι οποίοι προκύπτουν από το όραμα της ΠΑ και το προσωπικό τους.

β. Έργο: Σχετικά με την υλοποίηση των έργων και της αποστολής που τους ανατίθενται, οι Διοικητές - μάνατζερ αναλύουν τις εναλλακτικές λύσεις και τελικά επιλέγουν τη βέλτιστη, ενώ οι ηγέτες ανακαλύπτουν νέους πρωτοποριακούς τρόπους, όπως για παράδειγμα τη χρήση της δημιουργικής λήψης αποφάσεων, για την επίλυση των προβλημάτων.

γ. Σχέσεις που διατηρούν με τους άλλους: Οι Διοικητές - μάνατζερ συνήθως βλέπουν τους συνεργάτες τους ως υφισταμένους και επιβάλλουν την εξουσία τους, ενώ οι ηγέτες αναπτύσσουν μαζί τους συναισθηματικές σχέσεις μέσω της έμπνευσης, της συναίνεσης και της δημιουργίας ενός κοινού οράματος.

δ. Εικόνα που έχουν οι ίδιοι για τον εαυτό τους: Οι Διοικητές - μάνατζερ επιδιώκουν τη σταθερότητα, ενώ οι ηγέτες δε θεωρούν τίποτα δεδομένο, μένουν αμετακίνητοι στις αρχές και τις αξίες τους, αλλά αναζητούν το διαφορετικό και το καινούργιο.

Για να πετύχει τους στόχους του, ο ηγέτης, πρέπει να ασκεί ταυτόχρονα και τις διοικητικές λειτουργίες του μάνατζερ αλλά και για να θεωρείται ο μάνατζερ ένας «ιδανικός» ηγέτης οφείλει να υιοθετεί τα κύρια χαρακτηριστικά της ηγεσίας. Όταν τα συστατικά στοιχεία των δύο εννοιών συγκλίνουν και συναντώνται σε ένα άτομο τότε έχουμε τον ιδανικό, αποτελεσματικό ηγέτη που φέρνει τα καλύτερα αποτελέσματα για την ΠΑ.

Σε κάθε περίπτωση Διοικητή - Ηγέτη, τα αποτελέσματα προς επίτευξη είναι διαφορετικά, όμως σε όλες τις περιπτώσεις πρέπει να συνδέονται με τα εθνικά συμφέροντα, τα συμφέροντα του προσωπικού που διοικούν και της κοινωνίας.

Στον παρακάτω πίνακα καταγράφονται οι βασικές διαφορές μεταξύ του μάνατζερ και του ηγέτη:

Μάνατζερ - Προϊστάμενος	Ηγέτης
-Διορίζεται	-Αναδεικνύεται
-Χρησιμοποιεί νόμιμη «δοτή» δύναμη εξουσίας	-Χρησιμοποιεί προσωπική δύναμη
-Δίνει οδηγίες, εντολές, ανταμοιβές-τιμωρίες, παρακινεί μέσω κατωτέρων» αναγκών	-Περνά όραμα, εμπνέει, πείθει, κινητοποιεί μέσω ιδανικών αξιών «ανώτερων» αναγκών
-Ελέγχει	-Κερδίζει εμπιστοσύνη, ενδυναμώνει
-Δίνει έμφαση στις διαδικασίες στα συστήματα και στη λογική – μυαλό	-Δίνει έμφαση στους ανθρώπους, τα συναισθήματα, την καρδιά, τη διάθεση

Μάνατζερ - Προϊστάμενος	Ηγέτης
-Κινείται σε προκαθορισμένα τυπικά πλαίσια	-Ανοίγει ορίζοντες, διευρύνει το πλαίσιο
-Ενδιαφέρεται κυρίως για το «πως»	-Ενδιαφέρεται κυρίως για το «γιατί»
-Δέχεται και διαχειρίζεται την κατεστημένη κατάσταση (status quo), προτιμά τη σταθερότητα	-Προκαλεί το κατεστημένο, κάνει αλλαγές, καινοτομεί
-Αποδέχεται την πραγματικότητα	-Ερευνά την πραγματικότητα
-Έμφαση στο παρόν, βραχυπρόθεσμη προοπτική	-Έμφαση στο μέλλον, μακροπρόθεσμη προοπτική
-Κάνει τα πράγματα σωστά	-Κάνει τα σωστά πράγματα

Η ηγετική συμπεριφορά ως περιεχόμενο και ως χαρακτήρας δεν έχει αξία αν δεν οδηγεί στην επίτευξη αποτελεσμάτων. Κατά συνέπεια η έννοια του ηγέτη δεν έχει νόημα αν δεν επιτυγχάνει τα επιθυμητά αποτελέσματα.

«Αποτελεσματική Ηγεσία = Ηγετική Συμπεριφορά x Αποτελέσματα»

Η αποτελεσματική ηγεσία είναι γινόμενο και όχι άθροισμα της ηγετικής συμπεριφοράς (περιεχόμενο - χαρακτήρας) και των αποτελεσμάτων. Έτσι, αν ένας από τους δύο συντελεστές είναι μηδέν, τότε το γινόμενο είναι μηδέν. Ο ηγέτης που δεν επιτυγχάνει τα επιθυμητά αποτελέσματα, δεν ηγείται στην πραγματικότητα. Τα αποτελέσματα που πρέπει να επιτυγχάνει ο κάθε προϊστάμενος - ηγέτης είναι το μέρος των εκάστοτε στόχων, έργων, αποστολών που αναλογούν στη δική του περιοχή ευθύνης ή οργανωτική Μονάδα.

Συνοψίζοντας, ο Διοικητής στην ΠΑ πρέπει να ενσωματώνει τις λειτουργίες και τα χαρακτηριστικά, τη συμπεριφορά και την αποτελεσματικότητα ενός σύγχρονου μάνατζερ και ενός ηγέτη με τον τρόπο που περιγράφηκαν αυτές οι δύο έννοιες, ώστε να είναι ικανός να δημιουργεί και να αναπτύσσει συνεχώς μια αποτελεσματική ΠΑ, ικανή να εκπληρώνει την Αποστολή της και να υπερασπίζεται τα εθνικά συμφέροντα.

4.2.3 Γιατί αποτυγχάνουν οι ηγέτες

Η αποτυχία στους ηγέτες ή στην εφαρμογή της ηγεσίας δεν είναι ένα σπάνιο φαινόμενο. Οι πλέον συχνά εμφανιζόμενες αιτίες αποτυχίας είναι οι ακόλουθες:

- α. Ένα μη ευαίσθητο, τραχύ ή τυραννικό στυλ ηγεσίας.
- β. Επιφυλακτικότητα ή αλαζονεία, υπεροψία.
- γ. Προσδοκία της προσωπικής εμπιστοσύνης.
- δ. Εγωκεντρική φιλοδοξία.
- ε. Αποτυχία να αντιμετωπίσουν με εποικοδομητικό τρόπο ένα προφανές πρόβλημα.
- στ. Μίκρο - μάνατζμεντ.
- ζ. Ανικανότητα ή έλλειψη εξουσίας να επιλέξουν αποτελεσματικούς και κατάλληλους υφισταμένους.

- η. Ανικανότητα να υιοθετήσουν μακροπρόθεσμη στρατηγική.
- θ. Ανικανότητα να προσαρμοστούν σε ένα προϊστάμενο με διαφορετικό τρόπο Διοίκησης.
- ι. Υπερβολική εξάρτηση από ένα σπόνσορα ή μέντορα.

Μερικά από τα στοιχεία και τα χαρακτηριστικά που παρατηρήθηκαν σε ηγέτες, που απέτυχαν επειδή έκαναν λάθος επιλογές ή δεν έκαναν καθόλου επιλογές είναι τα παρακάτω:

- α. Αλαζονεία - πιστεύουν ότι μόνο αυτοί έχουν δίκιο και κανένας άλλος.
- β. Μελόδραμα - θέληση να είναι το κέντρο της προσοχής.
- γ. Μεταβλητότητα - δεν μπορούν να εστιάσουν στο αντικείμενο.
- δ. Υπερβολική επιφυλακτικότητα - φόβος να αποφασίσουν.
- ε. Συνήθης δυσπιστία - εστίαση στα αρνητικά.
- στ. Επιφυλακτικότητα - έχουν απεμπλακεί ή είναι αποσυνδεδεμένοι από όλα.
- ζ. Αταξία - πιστεύουν ότι οι κανόνες είναι φτιαγμένοι για να παραβιάζονται.
- η. Εκκεντρικότητα - προσπαθούν να είναι τεχνητά διαφορετικοί.
- θ. Παθητική αντίσταση - λένε κάτι που δεν πιστεύουν.
- ι. Τελειομανία - κάνουν τα μικρά πράγματα σωστά και τα μεγάλα λάθος.
- ια. Προθυμία να ευχαριστήσουν - θέλουν να κερδίσουν το διαγωνισμό κοινωνικότητας.

4.2.4 Συστημική προσέγγιση της ανάπτυξης της ηγεσίας

Η ανάπτυξη των ηγετικών στελεχών και της ηγεσίας στην πράξη απαιτεί τον προσδιορισμό συγκεκριμένων χαρακτηριστικών προσωπικότητας και ικανοτήτων που προσδιορίζουν την αποτελεσματική ηγεσία. Οι δύο βασικές συνιστώσες του ηγέτη είναι η διάθεση του για άσκηση ηγεσίας και η ικανότητα του να ασκεί ηγεσία.

Η συστημική προσέγγιση έχει ως σκοπό την ανάπτυξη της ηγεσίας στην πράξη, ώστε να αποτελεί ένα οργανωσιακό στοιχείο, το οποίο θα προσδιορίζει ισχυρώς το «ποιόν» και το «γίγνεσθαι». Η προσέγγιση αυτή συνίσταται, πρώτον, σε ένα σύνολο αρχών που προκύπτουν από την επιστήμη, την εμπειρία και την κουλτούρα της ΠΑ και δεύτερον συνίσταται σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ενεργειών και μεθόδων για την ανάπτυξη της ηγεσίας στην πράξη. Οι βασικές αρχές της συστημικής προσέγγισης για την ανάπτυξη της ηγεσίας είναι οι εξής:

- α. Ανάπτυξη ηγεσίας εστιασμένη σε συγκεκριμένα επιχειρησιακά αποτελέσματα.
- β. Ανάπτυξη της ηγεσίας ως ένα οργανωσιακό χαρακτηριστικό.
- γ. Ανάπτυξη της ηγεσίας ως στρατηγική προτεραιότητα της ανώτατης διοίκησης.
- δ. Ανάπτυξη της ηγεσίας μέσω ολοκληρωμένων προγραμμάτων.

4.2.5 Αρχές Ηγεσίας στην ΠΑ

Μερικές σημαντικές πρακτικές αρχές ηγεσίας της Πολεμικής Αεροπορίας είναι οι παρακάτω:

α. Οι ηγέτες πρέπει να ενδιαφέρονται για τις ανάγκες του προσωπικού τους, αφιερώνοντας χρόνο και προσπάθεια στα προβλήματα του.

β. Σε κάθε Μονάδα η ροή πληροφοριών πρέπει ανεμπόδιστα να είναι από πάνω προς τα κάτω, αντίστροφα και σε παράλληλα επίπεδα. Για αυτόν το λόγο οι ηγέτες πρέπει να κρατάνε τα «κανάλια» επικοινωνίας ανοικτά και να επιδιώκουν απλό, ξεκάθαρο και κατανοητό τρόπο επικοινωνίας.

γ. Η παρακίνηση αποτελεί το κλειδί της επιτυχούς ηγεσίας. Η ικανότητα ενός ηγέτη να δημιουργεί και να μεταδίδει ενθουσιασμό για την αποστολή ίσως είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας της ηγεσίας.

δ. Ο ηγέτης πρέπει να έχει υψηλή γνώση για την επίτευξη της αποστολής.

ε. Η αντίληψη και αναγνώριση από έναν ηγέτη των αδυναμιών του θα τον βοηθήσει να τις ξεπεράσει, εκμεταλλευόμενος τις δυνατότητες του ή χρησιμοποιώντας μέλη της ομάδας του που έχουν τις απαιτούμενες ικανότητες.

στ. Ο ηγέτης πρέπει να διοικεί με το παράδειγμα, ειδικά όπου υπάρχει ρίσκο αποτυχίας. Ο ηγέτης πρέπει να θυμάται ότι η επιτυχία της αποστολής ανήκει στη Μονάδα του, ενώ η αποτυχία ανήκει μόνο σε αυτόν.

ζ. Ο ηγέτης πρέπει να είναι ικανός να κάνει γρήγορη εκτίμηση κατάστασης και να παίρνει έγκαιρα μια ορθή απόφαση, ιδιαίτερα σε δύσκολες καταστάσεις.

η. Ο Διοικητής πρέπει να επιβραβεύει και να ανταμείβει την ατομική προσπάθεια. Πρέπει να αξιολογεί ορθά με μόνο γνώμονα τα προσόντα, τις ικανότητες και την εργατικότητα του καθενός.

Οι Διοικητές πρέπει να αντιλαμβάνονται το εύρος των υποχρεώσεων τους, την αποστολή της Μονάδας τους και να είναι προετοιμασμένοι για τις προκλήσεις που πρόκειται να αντιμετωπίσουν και τις ευκαιρίες που θα συναντήσουν.

Η ευθύνη της επίτευξης της αποστολής της Μονάδας παραμένει πάντα στον Διοικητή και δεν μπορεί να μεταβιβαστεί. Από τους Διοικητές αναμένεται να ηγούνται του προσωπικού τους και να διαχειρίζονται τα μέσα τους με τον καλύτερο τρόπο προς επίτευξη της αποστολής τους.

4.3 Επιλογή

Η τεχνολογική φυσιογνωμία της ΠΑ απαιτεί άτομα με υψηλή κατάρτιση, εκπαίδευση και εξειδίκευση. Για την υλοποίηση του στόχου αυτού ακολουθείται μια διαδικασία που αρχίζει από την επιλογή του κατάλληλου προσωπικού. Η προσέλκυση μεγάλου αριθμού υποψηφίων, με υψηλές προδιαγραφές είναι απαραίτητη για την επιλογή του κατάλληλου και επιθυμητού προσωπικού. Η αντικειμενική ενημέρωση των υποψηφίων και η ακριβής περιγραφή της θέσης εργασίας και της εξέλιξης τους, είναι απαραίτητα στοιχεία για να μην συμμετέχουν ακατάλληλοι άνθρωποι στη διαδικασία επιλογής. Η θέσπιση κριτηρίων επιλογής και η ακριβής τήρησή τους είναι πολύ σημαντικό βήμα στη διαδικασία επιλογής. Το προβληματικό εργασιακό περιβάλλον, η αναντιστοιχία απόδοσης και αμοιβής, οι κακές

προοπτικές εξέλιξης σταδιακά οδηγούν στη συμμετοχή νέων με χαμηλή αυτοπεποίθηση και προσδοκίες για τη ζωή τους, γεγονός που μελλοντικά αποβαίνει καταστροφικό για οποιοδήποτε οργανισμό.

Η διαδικασία της επιλογής πρέπει να γίνεται μέσω κατάλληλων επιστημονικών επιλογικών εργαλείων, λύση η οποία αν και δαπανηρή έχει τα καλύτερα αποτελέσματα. Ο βαθμός απόρριψης πρέπει στατιστικά να έχει μελετηθεί και να αποτελεί σημείο αναφοράς για να οδηγεί σε συμπεράσματα και να αποτελεί συγκριτικό πρότυπο. Για να θεωρείται έγκυρη η επιλογική διαδικασία ο βαθμός απόρριψης πρέπει να είναι μεγαλύτερος από 9 προς 10, σύμφωνα με διεθνή πρότυπα.

Ένα από τα πλέον συνηθισμένα σφάλματα στην επιλογική διαδικασία είναι η επιλογή και στρατολόγηση ατόμων με περισσότερα προσόντα και δεξιότητες από αυτές που απαιτούνται για τη συγκεκριμένη εργασία. Αν και αυτό φαίνεται πολύ ελκυστικό, συνήθως μακροπρόθεσμα αποβαίνει μοιραίο διότι ο εργαζόμενος με υψηλότερα προσόντα, από αυτά τα οποία απαιτεί η θέση εργασίας του, δεν μπορεί να παρακινηθεί και συνήθως μελλοντικά αποτυγχάνει.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται η τάση ένταξης στο χώρο των Ε.Δ. ατόμων με αποκλειστικό κίνητρο την οικονομική ασφάλεια. Η μακρά περίοδος που βιώνει η Χώρα μας χωρίς εμπόλεμη κατάσταση αναπόφευκτα αποπροσανατολίζει το σύνολο του πληθυσμού από τον πραγματικό λόγο ύπαρξης των ενόπλων δυνάμεων. Για την αποφυγή δυσμενών καταστάσεων στο μέλλον πρέπει να λαμβάνεται κάθε μέτρο και πρόνοια, ώστε να μην επιλέγονται άτομα τα οποία δεν αγαπούν το στρατιωτικό βίο και ό,τι αυτός πρεσβεύει.

4.4 Εκπαίδευση

Η ενδεδειγμένη εκπαίδευση όλου του προσωπικού που απαρτίζει την ΠΑ είναι ζωτικής σημασίας, ώστε να είναι ικανό να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις που επιβάλλει η αποστολή της ΠΑ στην ειρήνη, στην κρίση - ένταση και στον πόλεμο.

Η μαχητική ικανότητα και αποτελεσματικότητα της ΠΑ εξαρτάται άμεσα από την ποιότητα του Στρατιωτικού και Πολιτικού Προσωπικού. Οι άνδρες και οι γυναίκες στην ΠΑ προέρχονται από νέους της Ελλάδας με το υψηλότερο επίπεδο γνώσεων το οποίο πρέπει να αυξήσουν ανάλογα στην υπόλοιπη καριέρα τους. Η συνεχής εκπαίδευση, επιμόρφωση, αξιολόγηση και σύνδεση της απόδοσης με τις άμεσες ή έμμεσες αμοιβές και την κάλυψη θέσεων ευθύνης αποτελούν τη βάση για τη δημιουργία άριστων επαγγελματιών σε όλες τις ειδικότητες της ΠΑ. Αυτό θα οδηγήσει στο να διατηρείται η ΠΑ ισχυρή και αποτελεσματική, αναγκαία και ικανή συνθήκη για τη διατήρηση της εθνικής ανεξαρτησίας και ακεραιότητας της Χώρας.

Οι κύριοι πυλώνες της παιδείας και μιας ολοκληρωμένης εκπαίδευσης είναι τα διδακτικά συστήματα, το διδακτικό προσωπικό, τα εκπαιδευτικά βοηθήματα και τα μέσα εκπαίδευσης. Τα διδακτικά συστήματα απαιτείται να είναι ρεαλιστικά και δυναμικά ώστε να καθορίζουν επακριβώς τις απαιτήσεις της εκπαίδευσης και να ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της ΠΑ. Το διδακτικό και εκπαιδευτικό προσωπικό, πέρα από τον επαγγελματισμό του πρέπει να διακρίνεται για το ήθος του και να έχει πλήρη συναίσθηση του λειτουργήματος που υπηρετεί. Τα εκπαιδευτικά βοηθήματα πρέπει να ενσωματώνουν τις τελευταίες έρευνες και τις κατακτήσεις των επιστημών της

αντίστοιχης ειδικότητας, τα δε μέσα εκπαίδευσης την τελευταία λέξη της τεχνολογίας.

Στην εκπαίδευση είναι αποδεκτό ότι η μόρφωση δεν εξαντλείται, ωστόσο στόχος της ΠΑ δεν πρέπει να είναι η «γνώση για τη γνώση» αλλά η «γνώση για το σκοπό». Απαιτείται η παροχή της απαραίτητης γενικής μόρφωσης, ώστε να δημιουργείται η διεύρυνση στο πνεύμα και η παρακίνηση στη φαντασία. Αυτό θα επιτρέψει στα άτομα να γνωρίσουν την ιστορία της ΠΑ και της Χώρας μας, να αντιληφθούν το γεωπολιτικό περιβάλλον που ζουν, τις τάσεις, τις προκλήσεις και τις απειλές της εποχής και να κατανοήσουν το δικό τους ρόλο και την προσφορά τους στην ΠΑ και στην κοινωνία γενικότερα. Η εκπαίδευση και η εξειδίκευση θα τους παράσχει τις ικανότητες και δεξιότητες για την άριστη εκτέλεση των καθηκόντων τους στην ΠΑ και θα τους προετοιμάσει να επιλύουν πολύπλοκα προβλήματα που έχουν σχέση με την υπηρεσία τους σε αυτή.

Η πλήρης και ρεαλιστική εκπαίδευση αποσκοπεί να τα καταστήσει ικανά να φέρουν εις πέρας τα έργα της αποστολής της Μονάδας τους κάτω από την πίεση, το βάρος και τις αντικειμενικές δυσκολίες των πραγματικών επιχειρήσεων.

Η εκπαίδευση πρέπει να στοχεύει σε συγκεκριμένους αντικειμενικούς σκοπούς, οι οποίοι θα υπηρετούν επακριβώς τα καθήκοντα και τις ευθύνες κάθε θέσης εργασίας. Η διαδικασία σχεδίασης της εκπαίδευσης πρέπει να ξεκινά από την ανάλυση της αποστολής του τομέα και των απαιτήσεων εκτέλεσης της εργασίας της συγκεκριμένης θέσης του και να τελειώνει με τον καθορισμό, των απαιτήσεων εκπαίδευσης, των αντικειμενικών σκοπών της, των προγραμμάτων, καθώς και των εκπαιδευτικών βοηθημάτων και μέσων.

Η εκπαίδευση των στελεχών στην Ελληνική ΠΑ χωρίζεται στα είδη που αναλύονται στη συνέχεια

4.4.1 Στρατιωτική Εκπαίδευση

Η Πολεμική Αεροπορία παρέχει στα στελέχη της ευρεία στρατιωτική εκπαίδευση η οποία είναι ανάλογη αν πρόκειται για Αξιωματικό, Υπαξιωματικό, ή Οπλίτη. Αποσκοπεί στη μετάβαση του προσωπικού σε ένα ιδιαίτερο και απαιτητικό τρόπο ζωής, που χαρακτηρίζει το στρατιωτικό περιβάλλον. Ο στόχος είναι να αποκτούν ενσυνείδητη πειθαρχία και πλήρη αφοσίωση προς την έννοια «καθήκον», τα οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με το φρόνημα και το αίσθημα ευθύνης στην προάσπιση της πατρίδας μας.

4.4.2 Ακαδημαϊκή Εκπαίδευση

Η Ακαδημαϊκή εκπαίδευση καλύπτει το φάσμα της γενικής μόρφωσης των στελεχών στην Πολεμική Αεροπορία. Παράλληλα καλύπτει και το φάσμα της ειδικής μόρφωσης, η οποία είναι απαραίτητη ως υποδομή για περαιτέρω εκπαιδεύσεις συναφείς με την ειδικότητα κάθε στελέχους αλλά και του στρατιωτικού επαγγέλματος γενικότερα.

4.4.3 Πτητική Εκπαίδευση

Η πτητική εκπαίδευση καθορίζει σε ένα μεγάλο ποσοστό, το επίπεδο μαχητικής ικανότητας στην ΠΑ. Η αποτελεσματικότητα και η επιβιωσιμότητα των Ιπταμένων αυξάνεται σημαντικά αφενός με την άρτια και πλήρη εκπαίδευση και αφετέρου με την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων. Η πτητική εκπαίδευση σε ρεαλιστικό περιβάλλον ασκήσεων με συμμετοχή όλων των διατιθέμενων μέσων, συντελεί στην απόκτηση πολύτιμης εμπειρίας για τη διεξαγωγή αεροπορικού πολέμου, σε όλα τα επίπεδα, Διοίκησης και εκτέλεσης.

Υψηλής προτεραιότητας στόχος είναι η παροχή ρεαλιστικής εκπαίδευσης, για τη γνώση και την εκμετάλλευση του αεροσκάφους, αρχικά με ασφάλεια ως πτητικό μέσο και εν συνεχεία ως πολεμικής μηχανής. Λόγω του ότι η εκπαίδευση αυτή είναι η πλέον δαπανηρή και δύσκολο να καλύψει όλες τις πτυχές, η προσομοίωση σε εξομοιωτές πτήσεων είναι επιτακτική και αναγκαία, για την παροχή ολοκληρωμένης και ρεαλιστικής εκπαίδευσης στους Ιπταμένους.

4.4.4 Αθλητική Εκπαίδευση

Η αρχική αθλητική εκπαίδευση παρέχεται στα στελέχη της ΠΑ κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στις Στρατιωτικές Σχολές Αξιωματικών ή Υπαξιωματικών. Στη συνέχεια το κάθε στέλεχος έχει την ευθύνη, ενώ πρέπει να του παρέχεται η δυνατότητα, να διατηρεί τη φυσική του κατάσταση, σε υψηλό επίπεδο.

4.4.5 Τεχνική Εκπαίδευση

Η Πολεμική Αεροπορία χρειάζεται στελέχη με πλήρη τεχνική κατάρτιση, εξειδίκευση, δεξιότητες και ικανότητες, ώστε να καλύψει τις ανάγκες στην τεχνική υποστήριξη. Η εκπαίδευση αυτή στην αρχή πρέπει να παρέχει ένα βασικό επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων στο προσωπικό της, καθώς έτσι θα καταστεί δυνατή η ομαλή ένταξη των στελεχών αυτών στην δομή της ΠΑ.

4.4.6 Επιχειρησιακή Εκπαίδευση

Οι ασκήσεις πρέπει να σχεδιάζονται και να εκτελούνται, ώστε να προσομοιάζουν όσο πιο πολύ είναι εφικτό τις πραγματικές συνθήκες μάχης σε περίπτωση κρίσης και πολέμου. Τα σενάρια των ασκήσεων πρέπει να περιλαμβάνουν τοπική ή γενικευμένη σύρραξη σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε διεθνές, σχετιζόμενες με τις υποχρεώσεις μας στους συνασπισμούς που συμμετέχει η χώρα μας. Το περιβάλλον μάχης (θέατρο επιχειρήσεων, επικρατούσες καιρικές συνθήκες) και οι επιπτώσεις του στα εναέρια μέσα, τους στόχους επιφανείας και της A/A άμυνας του αντιπάλου πρέπει να είναι τόσο ρεαλιστικά, όσο επιτρέπουν οι αντικειμενικοί περιορισμοί των ασκήσεων αυτών. Η ρεαλιστική και σκληρή άσκηση είναι ο μοναδικός τρόπος προετοιμασίας του προσωπικού να αντέξει στην τραχύτητα του πολέμου, χωρίς να επηρεασθεί το ηθικό του. Η συμμετοχή σε ασκήσεις του εσωτερικού και εξωτερικού μεγάλης κλίμακας είναι ως εκ τούτου αναγκαιότητα για την ΠΑ.

Η συλλογή αποτελεσμάτων και η εξαγωγή συμπερασμάτων από μεσαίες και μεγάλης κλίμακας αεροπορικές ή Διακλαδικές Ασκήσεις είναι αναγκαία για τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας των δυνάμεών μας. Ταυτόχρονα η δοκιμή σχεδίων και η ανατροφοδότηση γίνεται εν μέρει από τις ασκήσεις με τη συμμετοχή δυνάμεων, αλλά και από τις ασκήσεις άνευ δυνάμεων. Σε κάθε περίπτωση η αρχική σχεδίαση και ο έλεγχος πρέπει να γίνεται με τη χρήση προγραμμάτων προσομοίωσης (wargames).

Επιθυμητή είναι η συμμετοχή του Στρατού Ξηράς και του Πολεμικού Ναυτικού σε κάθε είδους άσκηση, καθόσον η συνέργεια και ο συντονισμός είναι πλέον κύριο και αναπόσπαστο μέρος των σύγχρονων επιχειρήσεων.

4.4.7 Επιμόρφωση – Εκπαίδευση του Προσωπικού:

4.4.7.1 Επαγγελματική Εκπαίδευση

Η επαγγελματική επιμόρφωση περιλαμβάνει την εκπαίδευση των στελεχών στα κατώτερα και ανώτερα σχολεία επιτελών της ΠΑ, ή διακλαδικών

σχηματισμών. Παρέχεται εκπαίδευση ικανή να καλύψει όλες τις πτυχές μιας επιτυχούς καριέρας, ενός καλύτερου επιτελούς και ενός αποτελεσματικού ηγέτη.

Τα στελέχη της ΠΑ γίνονται γνώστες του Αεροπορικού δόγματος και του ρόλου της Αεροπορικής ισχύος στο ενιαίο δόγμα των Ε.Δ. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας, διότι σχετίζεται άμεσα με την αμεσότητα της ανάπτυξης των αεροπορικών δυνάμεων στο θέατρο των επιχειρήσεων και την αποτελεσματικότητα της δράσης των σε αυτό.

Στην ΠΑ λειτουργεί πλήθος σχολείων επιμόρφωσης και εξειδίκευσης, με σκοπό την παροχή θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης στο προσωπικό όλων των βαθμών και ειδικοτήτων, ώστε αυτό να ανταποκριθεί πλήρως στα καθήκοντα του. Επιπλέον, προγραμματίζεται και υλοποιείται, σε ετήσια βάση, ένα ευρύ πρόγραμμα εκπαιδεύσεων σε εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού, από μικρής διάρκειας σχολεία εξειδίκευσης έως και απόκτησης μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών, με δυνατότητα συμμετοχής όλων των ειδικοτήτων και βαθμών του προσωπικού. Σκοπός των εκπαιδεύσεων αυτών είναι η βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης του προσωπικού και, η ενίσχυση της εκπαίδευσης που παρέχεται για όλα τα πεδία δράσης της ΠΑ.

4.4.7.2 Μεταπτυχιακή Εκπαίδευση

Μεταπτυχιακά προγράμματα εκπαίδευσης, τα οποία παρέχουν τη γνώση και την προοπτική, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να αναπτύξουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, στοχαστική και αναλυτική σκέψη με σκοπό την προετοιμασία τους ως ηγετικά στελέχη, ή την απόκτηση της απαραίτητης εξειδίκευσης.

4.5 Αξιολόγηση

Σημαντικό στοιχείο για την εξέλιξη ενός στελέχους στην ΠΑ, αλλά και της μεγιστοποίησης της απόδοσής του και της προσφοράς του, τόσο σε περίοδο ειρήνης αλλά και σε περιόδους κρίσεων ή και πολέμου αν απαιτηθεί, είναι η αξιολόγησή του σε τακτά και έκτακτα χρονικά διαστήματα.

Οι αξιολογήσεις αυτές αφορούν σε προσωπικό επίπεδο, όπως στη φυσική κατάσταση των στελεχών της ΠΑ, στο επίπεδο των επαγγελματικών γνώσεών τους, στο επίπεδο των δεξιοτήτων ανά ειδικότητα, στη γενικότερη ιατρική τους κατάσταση και τέλος στην πτητική απόδοση των Ιπταμένων.

Επιπλέον, υπάρχουν αξιολογήσεις και σε επίπεδο Μονάδων, αλλά και της απόδοσης του γενικότερου Αεροπορικού συστήματος μέσα από την εφαρμογή, των ήδη εκπονηθέντων σχεδίων, σε ασκήσεις είτε της ΠΑ, είτε σε συνεργασία με τους άλλους Κλάδους των Ε.Δ.

Μέσα από αυτές τις αξιολογήσεις δίνεται η δυνατότητα της ελαχιστοποίησης ή εξάλειψης αδυναμιών, της βελτιστοποίησης της παρεχόμενης εκπαίδευσης και της οριοθέτησης νέων στόχων, για μια ευέλικτη δυνατή και αποτελεσματική πολεμική μηχανή.

Στις αξιολογήσεις πρέπει να αποφεύγονται τα γνωστά «λάθη αξιολόγησης», ενώ πρέπει οι αξιολογητές να εκπαιδεύονται ανάλογα. Η αξιολόγηση πρέπει να έχει αναπτυξιακό χαρακτήρα και όχι επιβολής κυρώσεων ή προσβολής του προσωπικού.

4.6 Διοικητική Μέριμνα - Υποστήριξη

Βασικές συνιστώσες για την ορθή προπαρασκευή και την διατήρηση του επιθυμητού επιπέδου ετοιμότητας των Αεροπορικών Δυνάμεων αποτελεί η παρουσία ενός αποτελεσματικού πλαισίου Διοικητικής Μέριμνας (ΔΜ) καθώς και η λειτουργία ενός ορθολογικού δικτύου Υποστήριξης. Οι παραπάνω συνιστώσες, συνεργαζόμενες, πρέπει να δημιουργούν ένα περιβάλλον κατάλληλο για την αξιοποίηση όλων των παραγόντων που απαρτίζουν τις Αεροπορικές Δυνάμεις (προσωπικό, οπτικά συστήματα, μέσα, υποδομές, κλπ), ενώ παράλληλα πρέπει να αποσκοπούν στην διαμόρφωση των αναγκαίων συνθηκών για την απόκτηση της αεροπορικής υπεροχής.

4.6.1 Διοικητική Μέριμνα (ΔΜ)

Ο όρος «Διοικητική Μέριμνα» υπονοεί την ύπαρξη ενός αποτελεσματικού πλαισίου, μέσω του οποίου καθίσταται εφικτή, τόσο η διατήρηση της ετοιμότητας των Αεροπορικών Δυνάμεων σε υψηλό επίπεδο, όσο και η επάρκεια των επιχειρησιακών δυνατοτήτων τους.

Η Διοικητική Μέριμνα της ΠΑ αποτελεί το σύνολο των ενεργειών, μέσω των οποίων εκδηλώνεται η δραστηριότητα της ΠΑ που συνδέεται με την υποστήριξη των επιχειρήσεων και των άμεσα ή έμμεσα σχετιζόμενων με αυτές έργων και υπηρεσιών, δια της εξασφάλισης και της παροχής των απαιτούμενων μέσων. Ως εκ τούτου, αντικείμενο της ΔΜ είναι η πρόβλεψη, η εκτίμηση και η προβολή των αναγκών, η απόκτηση, η διάθεση, η συντήρηση, η διαχειριστική παρακολούθηση και η διοίκηση των μέσων, η εκτέλεση έργων προς δημιουργία υποδομών, η εξυπηρέτηση σε μεταφορές, η εξασφάλιση και παροχή υπηρεσιών προς υλοποίηση της προαναφερθείσας υποστήριξης. Με την πιο «στενή» έννοια, η ΔΜ στο περιβάλλον της ΠΑ περιλαμβάνει:

α. Απόκτηση, ανάπτυξη, αποθήκευση, συντήρηση, μετακίνηση, διανομή, διασπορά και απόρριψη υλικών.

β. Μετακίνηση, μεταφορά, κοινωνικές παροχές (στεγαστική πρόνοια, ιατρική περίθαλψη, κλπ) προσωπικού.

γ. Απόκτηση, κατασκευή, συντήρηση, λειτουργία και διάθεση εγκαταστάσεων.

δ. Απόκτηση και ανάπτυξη υπηρεσιών.

4.6.1.1 Τομείς Διοικητικής Μέριμνας

Η Διοικητική Μέριμνα της ΠΑ περιλαμβάνει τους παρακάτω τομείς δραστηριότητας:

α. Εφοδιασμός. Αποσκοπεί στην πρόβλεψη, εκτίμηση και προβολή των αναγκών, την απόκτηση, διατήρηση, διάθεση, διαχείριση, λογιστική παρακολούθηση και γενικώς διοίκηση υλικού.

β. Τεχνική Υποστήριξη. Αποστολή της είναι η συντήρηση και η διατήρηση του υλικού σύμφωνα με τα ισχύοντα τεχνοοικονομικά δεδομένα σε κατάσταση άμεσης, ασφαλούς και αποδοτικής λειτουργίας και χρήσης, ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του επιχειρησιακού περιβάλλοντος.

γ. Μεταφορές. Έχουν ως αποστολή τη χρησιμοποίηση και πλήρη εκμετάλλευση των υφιστάμενων μεταφορικών μέσων ή την εξασφάλιση από το εμπόριο αντίστοιχων υπηρεσιών, για κάλυψη των μεταφορικών αναγκών.

δ. Υποδομές - Εγκαταστάσεις. Το σύνολο των υποδομών της ΠΑ (στρωμένες επιφάνειες, κτίρια, δίκτυα ευκολιών, κλπ) που έχουν άμεσα ή έμμεσα ως αποστολή την υποστήριξη των επιχειρήσεων.

ε. Υγειονομική Περίθαλψη. Η εξασφάλιση της διατήρησης της υγείας, η πρόληψη των ασθενειών, η περίθαλψη, και η διακομιδή ασθενών προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι απώλειες υγείας και να διατηρηθεί το απαιτούμενο δυναμικό στελεχών της ΠΑ.

στ. Λοιποί τομείς. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την εξασφάλιση και παροχή υπηρεσιών και μέσων στο προσωπικό, για την εξυπηρέτηση των αναγκών και τη διατήρηση του αξιόμαχου (π.χ. στέγαση, μισθοδοσία).

4.6.1.2 Αρχές και Χαρακτηριστικά Δ.Μ

Το πλαίσιο λειτουργίας της Δ.Μ σε ότι αφορά στην ΠΑ πρέπει να διέπεται από τις παρακάτω αρχές:

- α. Σχεδίαση σύμφωνα με τις επιχειρησιακές απαιτήσεις.
- β. Ορθολογική κατανομή αρμοδιοτήτων και παραχώρηση εξουσίας.
- γ. Υπευθυνότητα.
- δ. Συνεργασία.
- ε. Εξασφάλιση επάρκειας.
- στ. Ευελιξία και ευκαμψία.
- ζ. Απλότητα.
- η. Οικονομία.
- θ. Δια-λειτουργικότητα.
- ι. Συνέργεια - Διακλαδικότητα.

Με γνώμονα τις παραπάνω αρχές, το πλαίσιο της ΔΜ της ΠΑ πρέπει να να είναι σύγχρονο και επίκαιρο, πλήρως μηχανογραφημένο, με ηλεκτρονική αυτόματη παρακολούθηση όλων των δραστηριοτήτων και μετακίνησης υλικών, να αναπτύσσεται γρήγορα, ευέλικτα και αποτελεσματικά, να είναι συντονισμένο και δια-λειτουργικό, σαφώς προσανατολισμένο στις ανάγκες των επιχειρήσεων, ρεαλιστικό, να διαθέτει υψηλή ποιότητα, συνεχή υποστήριξη και να αξιοποιεί τους εθνικούς πόρους κατά προτεραιότητα και εν συνεχεία τους διεθνείς.

Με αυτά τα χαρακτηριστικά, ένα αποτελεσματικό πλαίσιο ΔΜ καθίσταται ικανό να παρέχει στην ΠΑ την ικανότητα παραγωγής αεροπορικών αποστολών, την υποστήριξη των αποστολών, των δυνάμεων και των υποδομών, καθώς και τη διατήρηση των ανωτέρω σε άριστη κατάσταση.

4.6.2 Υποστήριξη

Ο όρος «Υποστήριξη» μπορεί να περιγραφεί επιγραμματικά ως το υποσύνολο εκείνο της Διοικητικής Μέριμνας της ΠΑ που περιλαμβάνει τους υποτομείς της τεχνικής και εφοδιαστικής υποστήριξης, καθώς και της υποστήριξης υποδομών. Ένα αποτελεσματικό σύστημα Υποστήριξης αποτελεί βασική απαίτηση και ικανότητα προκειμένου οι Αεροπορικές Δυνάμεις να είναι αντίστοιχα αποτελεσματικές στο έργο τους. Συγκεκριμένα, εξασφαλίζει την ομαλή και αποτελεσματική εκπλήρωση των αποστολών που ανατίθενται στις

Μονάδες και τα συγκροτήματά τους, ανάλογα με τις ειδικότερες ή γενικότερες επιχειρησιακές απαιτήσεις. Για την κατάρτιση ενός αποτελεσματικού συστήματος Υποστήριξης χρειάζεται να υφίστανται κατ' ελάχιστο οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- α. Αποτελεσματικό σύστημα Διοίκησης και Ελέγχου.
- β. Καθορισμός της πολιτικής συντήρησης και συνεχής βελτίωση της, ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των κατασκευαστικών και επισκευαστικών δυνατοτήτων της ΠΑ, εισαγωγή μεθόδων και συστημάτων υποστήριξης σύμφωνα με τις τεχνολογικές εξελίξεις και εκμετάλλευση των δυνατοτήτων της εγχώριας Πολεμικής Βιομηχανίας, με σκοπό τη βέλτιστη αξιοποίηση των Οπλικών Συστημάτων και Μέσων.
- γ. Σαφείς και απλές διαδικασίες διακίνησης υλικού, μέσων και προσωπικού, οι οποίες να παρακολουθούνται-καταγράφονται με ηλεκτρονικό τρόπο πλήρως αυτοματοποιημένα.
- δ. Διατήρηση από τον καιρό της ειρήνης και επαύξηση σε καιρό εντάσεων και πολέμου, δυνατοτήτων επανεξυπηρέτησης - επανεξοπλισμού των οπλικών συστημάτων.
- ε. Διατήρηση απαραίτητων πολεμικών αποθεμάτων για την υποστήριξη των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα στα κύρια αλλά και προωθημένα Α/Δ, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες επιβίωσής τους.
- στ. Συνεχής εκπαίδευση και εξάσκηση του προσωπικού στην επανεξυπηρέτηση - επανεξοπλισμό των οπλικών συστημάτων.
- ζ. Επαρκή ηλεκτρονικά και τηλεπικοινωνιακά μέσα με απλές διαδικασίες εκμετάλλευσής τους.

4.6.2.1 Διοικητική και Τεχνικοεφοδιαστική Υποστήριξη

Η Διοικητική και Τεχνικοεφοδιαστική Υποστήριξη επιδρά άμεσα στο επίπεδο ετοιμότητας των Αεροπορικών Δυνάμεων και την επιχειρησιακή τους ικανότητα. Οποιαδήποτε αδυναμία στο σύστημα Διοικητικής και Τεχνικοεφοδιαστικής Υποστήριξης περιορίζει τις επιχειρησιακές μας ικανότητες στη διεξαγωγή του πολέμου και ειδικότερα στη διεξαγωγή «εντατικών και παρατεταμένων» επιχειρήσεων. Η ιδέα σχεδίασης και ανάπτυξης του συστήματος Διοικητικής και Τεχνικοεφοδιαστικής Υποστήριξης πρέπει να κατευθύνεται σε δύο βασικούς στόχους:

- α. Στον ακριβή προσδιορισμό των απαιτήσεων σε μέσα και εγκαταστάσεις, δηλαδή οπλικά συστήματα, επίγειο εξοπλισμό, ανταλλακτικά, καύσιμα, πυρομαχικά και ευκολίες για υποστήριξη των επιχειρήσεων.
- β. Στην εξασφάλιση, διανομή, αποθήκευση και διατήρηση των παραπάνω μέσων σε καλή κατάσταση.

Οι Διοικητές των Αεροπορικών Δυνάμεων, σε όλα τα επίπεδα διοίκησης, πρέπει να ελέγχουν τα διατιθέμενα σ' αυτούς μέσα και εγκαταστάσεις και να τοποθετούν έγκαιρα τις απαιτήσεις τους, συνεκτιμώντας την διαμορφούμενη απειλή, την αποστολή και το κόστος, ώστε να επιτυγχάνεται γρήγορα και να διατηρείται συνεχώς ο επιθυμητός βαθμός ετοιμότητας και αξιοπιστίας των οπλικών συστημάτων.

Οι Αεροπορικές Δυνάμεις πρέπει να αποκτήσουν αεροπορική υπεροχή από την αρχή των επιχειρήσεων. Γι' αυτό πέραν των άλλων παραμέτρων, που

συμβάλλουν στην έκβαση των επιχειρήσεων, η επάρκεια των αναγκαίων πόρων, κυρίως στις Μονάδες διάταξης μάχης, είναι καθοριστική απαίτηση τουλάχιστον για τις πρώτες ημέρες των επιχειρήσεων. Είναι γνωστό ότι τα μέσα που χρησιμοποιεί η ΠΑ είναι υψηλής τεχνολογίας και δαπανηρά.

Τα ξένα εφοδιαστικά κέντρα που χρησιμοποιούμε σήμερα, ενδεχόμενα να παρουσιάσουν απροθυμία ή αντικειμενική δυσκολία υποστήριξης σε μια σύγκρουση, που σε τελική ανάλυση είναι καθαρά εθνική υπόθεση. Για τους παραπάνω λόγους, ο προσδιορισμός των αναγκαίων πόρων απαιτεί λεπτή και προσεκτική εκτίμηση από μέρους των εμπλεκομένων. Ο καθορισμός των συνολικών απαιτήσεων και αποθεμάτων, από απόψεως ημερών πολέμου, πρέπει να είναι προϊόν μελέτης με επιστημονικά κριτήρια.

Οι δυνατότητες και η αξιοποίηση της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας είναι και αυτή αποτέλεσμα του συγκερασμού του κόστους μιας βιομηχανίας η οποία δεν δύναται να πετύχει οικονομίες κλίμακας και της πιθανής ανεξαρτητοποίησης μας από ξένους προμηθευτές. Οι διαδικασίες της Διοικητικής και Τεχνικοεφοδιαστικής Υποστήριξης, για να είναι επιτυχείς και αποτελεσματικές, πρέπει:

α. Να έχουν αντικειμενικούς σκοπούς σαφώς καθορισμένους και υλοποιήσιμους.

β. Να παρέχουν έγκαιρα την αναγκαία υποστήριξη στις Αεροπορικές Δυνάμεις, κατά την ανάπτυξη και εμπλοκή σ' όλο το εύρος του χώρου που διεξάγονται οι επιχειρήσεις και σε όλα τα επίπεδα διοίκησης.

γ. Να διατηρούν αμείωτη και στο μέγιστο βαθμό την υποστήριξη των Αεροπορικών Δυνάμεων, μέχρις ότου αυτές υλοποιήσουν τους αντικειμενικούς τους σκοπούς.

δ. Να είναι ευέλικτες για να ανταποκρίνονται με επιτυχία σε όλες τις αλλαγές, κατά τη διεξαγωγή των επιχειρήσεων.

ε. Να εξασφαλίζουν τις οικονομικότερες λύσεις, λειτουργώντας στο χαμηλότερο δυνατό κόστος ζωής, με γνώμονα πάντοτε τη σχέση κόστος – αποτελεσματικότητα.

στ. Να ερευνούν σε βάθος τις δυνατότητες της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, έτσι ώστε να περιορίζεται αφενός η εκροή συναλλάγματος και αφετέρου η εξάρτηση από πηγές του εξωτερικού.

ζ. Να διατηρούν πρόσβαση σε ιδιωτικούς φορείς για να εξασφαλίζουν μέσα και πυρομαχικά υψηλής τεχνολογίας που αναπτύσσονται στις παρυφές του κρατικού και ημι-κρατικού εμπορίου των ξένων οπλοστασίων.

η. Να μπορούν να επιβιώσουν, προστατεύοντας όλους τους διαθέσιμους πόρους από εχθρικές ενέργειες και άλλους κινδύνους (φυσικές φθορές, καιρικές συνθήκες, κλοπές κλπ).

θ. Να χαρακτηρίζονται από απλότητα, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και να παρέχουν την ενδεδειγμένη υποστήριξη, στη σωστή θέση και στον κατάλληλο χρόνο.

ι. Να εξασφαλίζουν επισκευές οπλικών συστημάτων, εγκαταστάσεων και μέσων από τις ζημιές μάχης.

4.6.2.2 Οπλικά Συστήματα και Μέσα

Τα διατιθέμενα οπλικά συστήματα και μέσα, πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μπορούν να υποστηρίξουν αποτελεσματικά την κύρια αποστολή της ΠΑ. Αυτό σημαίνει ότι απαιτείται, χρησιμοποιούμενα κατάλληλα, να διατηρούν την αποτροπή, να εξασφαλίζουν την ακεραιότητα της χώρας και την επικράτηση σε περίπτωση σύγκρουσης και να βοηθούν στην επίλυση κρίσεων υπέρ των εθνικών συμφερόντων. Η ικανότητα των συστημάτων πρέπει πάντοτε να συναρτάται με τις συγκεκριμένες και ορατές απειλές. Η οικονομική δυνατότητα της Χώρας, είναι μία από τις πηγές εθνικής ισχύος και λαμβάνεται υπόψη στον αμυντικό σχεδιασμό. Η απώλεια εθνικής κυριαρχίας, δικαιωμάτων ή και εδάφους είναι ανυπολόγιστης αξίας και ως εκ τούτου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στις πιθανές εκπτώσεις αμυντικής επάρκειας κυρίως σε ότι αφορά στην ΠΑ.

Η εγχώρια αμυντική βιομηχανία δεν δύναται να παράγει τα απαιτούμενα μέσα εφόσον αναπτύσσεται αποσπασματικά και όχι στη βάση ενός μακρόπνου στρατηγικού σχεδιασμού ανάπτυξης. Το κόστος και οι επενδύσεις αυτής της ανάπτυξης πιθανότατα να είναι μακράν μεγαλύτερο από την αγορά μέσων και όπλων από ξένους προμηθευτές. Για μέσα και υλικά τα οποία δεν απαιτούν ιδιαίτερες επενδύσεις και τεχνογνωσία κρίνεται απαραίτητη η προμήθεια από εγχώριους προμηθευτές αλλά όχι σε βάρος της ποιότητας ή και του κόστους.

4.6.2.3 Υποδομές

Η ΠΑ πρέπει να έχει εγκαταστάσεις και ευκολίες κατάλληλα σχεδιασμένες και εξοπλισμένες, για να υποστηρίξουν το προσωπικό και τα οπλικά συστήματα. Η σχεδίαση πρέπει να εξασφαλίζει τη λειτουργικότητα των εγκαταστάσεων στον πόλεμο και στην ειρήνη, αλλά και με πρόβλεψη για τυχόν αναδιάρθρωση των δυνάμεων. Οι εγκαταστάσεις της ΠΑ πρέπει να είναι προϊόν μελέτης της επιχειρησιακής σχεδίασης για να καλύπτουν τις απαιτήσεις ασφαλείας και άμυνας της χώρας όσον αφορά στην επιλογή της κάλλιστης διάταξης δυνάμεων. Οι προωθημένες βάσεις συμβάλουν στην αποτροπή και εξασφαλίζουν την ακεραιότητα και συνοχή του εναερίου χώρου, ενώ παράλληλα μας επιτρέπουν να επιδεικνύουμε στον αντίπαλο το ενδιαφέρον μας για μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή.

4.6.2.4 Έρευνα και Ανάπτυξη

Η ΠΑ πρέπει να επενδύει ένα σημαντικό μέρος της προσπάθειας της στην έρευνα και ανάπτυξη σε δύο βασικούς τομείς: την τεχνολογία και την τακτική. Γι' αυτό πρέπει η οργανωτική της δομή να προβλέπει ειδικούς φορείς, κατάλληλα στελεχωμένους και επαρκώς εξοπλισμένους, που θα ασχολούνται αποκλειστικά με την έρευνα και την ανάπτυξη Τεχνολογίας και Τακτικής. Οι φορείς αυτοί παρακολουθούν τις σημειούμενες εξελίξεις διεθνώς, τις αξιολογούν, λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανές απειλές και τις συγκεκριμένες επιχειρησιακές απαιτήσεις, εισηγούνται αρμόδια για την απόκτηση των απαιτούμενων οπλικών συστημάτων και μέσων ή την υιοθέτηση των κατάλληλων τακτικών. Κύριο όμως έργο των φορέων αυτών είναι, βάσει των κεκτημένων γνώσεων και εμπειριών, η ανάπτυξη νέων οπλικών συστημάτων, η τροποποίηση ή βελτίωση των υπαρχόντων και η επινοήση νέων τακτικών που ταιριάζουν στο δικό μας επιχειρησιακό περιβάλλον. Οι δύο αυτοί ερευνητικοί τομείς, τεχνολογίας και τακτικής, πρέπει να συνεργάζονται στενά και ο ένας να συμπληρώνει το έργο του άλλου.

4.7 Ετοιμότητα έναντι απειλής

Η γνώση και μερική ή ολική εφαρμογή των ανωτέρω όσον αφορά στην Εκπαίδευση του Προσωπικού της ΠΑ, καθώς και στην υποστήριξη σε υλικά και μέσα (Α/Φ, οπτικά συστήματα, ανταλλακτικά, λοιπή επίγεια υποστήριξη), έχει σκοπό οι Αεροπορικές Δυνάμεις της Χώρας να βρίσκονται σε διαρκή ετοιμότητα.

Η διαρκής ετοιμότητα των Αεροπορικών Δυνάμεων έγκειται στην ικανότητα αυτών σε ορισμένο χρόνο να αντιδράσουν έναντι απειλής διεξάγοντας επιχειρήσεις και να τις διατηρήσουν σε χρόνο και ένταση που απαιτείται. Αυτή η ικανότητα αποτελείται από δύο (2) αναπόσπαστους και άρρηκτα συνδεδεμένους μεταξύ τους παράγοντες, την άμεση ετοιμότητα αντίδρασης και τη διάρκεια.

α. Η άμεση ετοιμότητα αντίδρασης είναι η ικανότητα συγκεκριμένων δυνάμεων να εκτελέσουν με ορισμένη δυναμική σε ορισμένο χρόνο την αποστολή και το ρόλο που τους έχει ανατεθεί.

β. Διάρκεια είναι η ικανότητα υποστήριξης των αεροπορικών δυνάμεων χρονικά στη διεξαγωγή επιχειρήσεων.

Η διαρκής ετοιμότητα έναντι της απειλής βεβαιώνει πως το Αμυντικό Αεροπορικό σύστημα είναι οργανωμένο να προβλέψει εχθρικές κινήσεις, είναι έτοιμο να αντιδράσει και είναι ικανό να τις υποστηρίξει σε όσο βάθος χρόνου απαιτηθεί. Απώτερος αντικειμενικός σκοπός είναι η υπεράσπιση των ζωτικών συμφερόντων όπως η εδαφική ακεραιότητα και ανεξαρτησία της χώρας, έναντι εχθρικής επιβουλής. Η ικανότητα διαρκούς ετοιμότητας των αεροπορικών δυνάμεων πηγάζει όπως φαίνεται από το παρακάτω σχήμα από τις πολιτικές και στρατηγικές κατευθύνσεις και ως ικανότητα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα διαθέσιμα μέσα, την εκπαίδευση του προσωπικού και την τεχνική υποστήριξη.

4.7.1 Στοιχεία Ετοιμότητας

Η ΠΑ συνδράμει στην αξιόπιστη εφαρμογή της στρατηγικής της αποτροπής, διατηρώντας υψηλή ικανότητα άμεσης και διαρκούς ετοιμότητας σε υλικά, μέσα και κυρίως σε προσωπικό. Τα δε βασικά στοιχεία που απαρτίζουν την έννοια της ετοιμότητας είναι τα ακόλουθα:

α. **Οικονομία Δυνάμεων.** Η αρχή της Οικονομίας Δυνάμεων απαιτεί τη λογική χρήση των Αεροπορικών Δυνάμεων επιλέγοντας τον κατάλληλο συνδυασμό των εκάστοτε διατιθέμενων όπλων. Για να υπάρξει

πλήρης εκμετάλλευση των εν λόγω Δυνάμεων, δεν πρέπει αυτές να διασπαστούν σε δευτερεύοντες αντικειμενικούς σκοπούς, οι οποίοι δεν υποστηρίζουν άμεσα τον κύριο αντικειμενικό σκοπό.

β. **Ασφάλεια.** Η αρχή της ασφάλειας προϋποθέτει ότι οι φίλιες δυνάμεις προστατεύονται επαρκώς από εχθρικές επιθέσεις, διατηρώντας υψηλή βιωσιμότητα αυτών. Οι καταστροφικές συνέπειες των εχθρικών αεροπορικών επιθέσεων κάνουν την ασφάλεια των φίλιων αεροπορικών δυνάμεων να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα, αφού συνδυάζεται άμεσα με την εναέρια επικράτηση παρέχοντας σημαντικό πλεονέκτημα για τη θετική έκβαση των επιχειρήσεων.

γ. **Αιφνιδιασμός.** Ο αιφνιδιασμός αξιοποιεί το πλεονέκτημα της ασφάλειας και παραπλάνησης, ώστε ο εχθρός να μην είναι προετοιμασμένος να αντιδράσει. Η ταχύτητα σε συνδυασμό με την ευελιξία, επιτρέπουν στις Αεροπορικές Δυνάμεις να επιτύχουν τον αιφνιδιασμό άμεσα παρέχοντας Αεροπορική υπεροχή, παράγοντα καίριου και σημαντικού για την θετική έκβαση των επιχειρήσεων.

δ. **Απλότητα.** Η απλότητα, απαιτεί την εφαρμογή της στην οργάνωση, στην προετοιμασία, στο σχεδιασμό και στη διεξαγωγή των Αεροπορικών επιχειρήσεων. Αυτό εξασφαλίζει ότι οι κατευθύνσεις, τα σχέδια, και οι εντολές είναι τόσο απλές και άμεσες όσο βεβαίως ο αντικειμενικός σκοπός επιτρέπει. Η παραδοχή ότι οι Ιπτάμενοι συνεργάζονται με Ιπταμένους είναι κεντρικής σημασίας για την απλότητα. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στις επιχειρήσεις όπου συμμετέχουν και οι τρεις Κλάδοι των Ενόπλων Δυνάμεων, οι οποίες είναι συχνά πολύπλοκες. Ο κοινός εξοπλισμός και η εξοικείωση με τις διαδικασίες μέσω κοινών ασκήσεων και εκπαίδευσης, καθώς και η κατανόηση του τρόπου δράσης και του Δόγματος των άλλων Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, συμβάλει στην αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας των επιχειρήσεων αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Οι Αεροπορικές Επιχειρήσεις επιδιώκουν να επιτύχουν τον απαιτούμενο βαθμό Αεροπορικού Ελέγχου, που καθορίζεται από τους Αντικειμενικούς Σκοπούς της επιχείρησης. Η διατήρηση του απαιτούμενου βαθμού Αεροπορικού Ελέγχου, παρέχει στους Επιχειρησιακούς Διοικητές τη δυνατότητα για πρωτοβουλία κατά τη διάρκεια των Στρατιωτικών Επιχειρήσεων, ενώ την αφαιρεί από τον αντίπαλο. Σε περίοδο κρίσης, έντασης ή πολέμου, οι Αεροπορικές Δυνάμεις δύνανται να ενεργήσουν ως υποστηρίζουσα, υποστηριζόμενη ή ανεξάρτητη δύναμη, για την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών μιας Επιχείρησης στην οποία μπορούν να συμμετέχουν δυνάμεις του Στρατού Ξηράς και του Πολεμικού Ναυτικού.

Όλες οι Αεροπορικές Επιχειρήσεις μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις (4) γενικές κατηγορίες: Αεροπορικές Επιχειρήσεις Αντεπίθεσης (Counter Air – C.A), Στρατηγικές Αεροπορικές Επιχειρήσεις (Strategic Air Operations – SAO), Αεροπορικές Επιχειρήσεις Εναντίον Δυνάμεων Επιφανείας (Anti-Surface Force Air Operations – ASFAO) και Αεροπορικές Επιχειρήσεις Υποστήριξης (Supporting Air Operations).

5.1 Αεροπορικές Επιχειρήσεις Αντεπίθεσης (Counter Air Operations)

Οι Αεροπορικές Επιχειρήσεις Αντεπίθεσης έχουν σκοπό την επίτευξη και διατήρηση του επιθυμητού βαθμού Αεροπορικού ελέγχου στο πεδίο της μάχης, μέσω της καταστροφής, της εξουδετέρωσης ή της απομόνωσης των δυνάμεων του εχθρού. Οι Επιχειρήσεις Αντεπίθεσης υποδιαιρούνται σε επιθετικές και αμυντικές. Κατά τις πρώτες προκύπτει επιθετικά η εξουδετέρωση των εχθρικών αεροπορικών δυνάμεων στον αέρα ή στο έδαφος και των υποδομών υποστήριξης, ενώ κατά τις αμυντικές, οι φίλιες δυνάμεις αντιδρούν στην επιθετική ενέργεια των δυνάμεων του αντιπάλου. Τα χαρακτηριστικά του αεροπορικού όπλου, ήτοι της ταχύτητας, της εμβέλειας και της δυνατότητας κίνησης στο χώρο, το καθιστούν μοναδικό και με αδιαφιλονίκητα πλεονεκτήματα σε σχέση με τα οπλικά συστήματα των ναυτικών και χερσαίων δυνάμεων.

Η Αεροπορική Αντεπίθεση περιλαμβάνει Επιθετικές επιχειρήσεις - OFFENSIVE COUNTER AIR (OCA) και Αμυντικές επιχειρήσεις - DEFENSIVE COUNTER AIR (DCA) με την κατάλληλη χρήση του φίλιου εναέριου χώρου και την απενεργοποίηση της εχθρικής αεροπορικής ικανότητας αλλά και των αντιαεροπορικών δυνατοτήτων, με σκοπό τη μείωση της πιθανής απειλής εναντίον φίλιων δυνάμεων. Η έμφαση που πρέπει να δίδεται στις επιθετικές ή στις αμυντικές επιχειρήσεις εξαρτάται από την εκάστοτε τακτική κατάσταση. Οι επιχειρήσεις αυτές πρέπει να διέπονται από την αρχή συγκεντρωτικός έλεγχος - αποκεντρωτική εκτέλεση, με σκοπό την οικονομία δυνάμεων αλλά και επικέντρωση της δύναμης σε προεπιλεγμένο σκοπό (Κ.Β ή αποφασιστικό σημείο).

Counter Air Operations (CAO)
OCA (OFFENSIVE COUNTER AIR) A. COUNTER AIR ATTACK B. SEAD Γ. FIGHTER SWEEP Δ. ESCORT DCA (DEFENSIVE COUNTER AIR)

5.1.1 Επιθετικές Αεροπορικές Επιχειρήσεις Αντεπίθεσης (OCA)

Οι Επιθετικές Αεροπορικές Επιχειρήσεις Αντεπίθεσης (OCA) χρησιμοποιούν επιθετικές Αεροπορικές Δυνάμεις με σκοπό την καταστροφή ή την υποβάθμιση των δυνάμεων και των υποδομών του εχθρού. Σε αρκετές περιπτώσεις, κατά τις Επιχειρήσεις OCA, τα επιθετικά αεροσκάφη πρέπει να διεισδύσουν στο έδαφος του αντιπάλου, αυξάνοντας έτσι το ρίσκο του ποσοστού απωλειών. Εντούτοις, οι αρχές πολέμου είναι υπέρ του επιτιθέμενου που με σωστή σχεδίαση μπορεί να ελαχιστοποιήσει τους κινδύνους. Μία ολοκληρωμένη επιθετική Αεροπορική Επιχείρηση αποτελείται από συνδυασμό πολλών αποστολών στις οποίες μπορεί να συμμετέχουν πολλά αεροσκάφη διαφορετικού ρόλου και τύπου τα οποία έχουν συγκεκριμένο αντικειμενικό σκοπό. Η χρησιμοποίηση πολλών διαφορετικών δυνάμεων δεν πρέπει να είναι σε βάρος της αρχής της απλότητας. Ο συντονισμός διαφορετικών δυνάμεων καθίσταται δυσχερής στην πράξη και τα συμπεράσματα από αυτού του είδους των αποστολών από τους τελευταίους πολέμους έχουν προκύψει από επιχειρήσεις χωρίς αντίπαλες αεροπορικές δυνάμεις. Ταυτόχρονα πρέπει να εξασφαλίζεται η απαραίτητη μάζα και δύναμη πυρός.

Κατά τη διάρκεια Αεροπορικών προσβολών πλήττονται τα αποφασιστικά σημεία του αντιπάλου και άλλοι κρίσιμοι στόχοι, σημαντικοί για την έκβαση των Επιχειρήσεων. Δύναται στη διάρκεια των Επιθετικών Αεροπορικών Επιχειρήσεων Αντεπίθεσης να προσβληθούν κατευθείαν τα Κέντρα Βάρους του αντιπάλου.

Αρχικός στόχος των Επιχειρήσεων OCA, είναι η εξουδετέρωση όλων των εναέριων δυνάμεων του εχθρού που μπορεί να αποτελέσουν απειλή για τις φίλιες επιθετικές δυνάμεις κατά τη διάρκεια μιας επιθετικής αποστολής. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω αεροσκαφών αναχαίτισης τα οποία παρέχουν προστασία στα επιθετικά αεροσκάφη.

Μέρος των Επιθετικών Αεροπορικών Επιχειρήσεων αποτελούν οι αποστολές Καταστολής της Αντίπαλης Αντιαεροπορικής Άμυνας (Suppression of Enemy Air Defense - SEAD). Σκοπός των αποστολών SEAD είναι η εξουδετέρωση ή η καταστροφή (Destruction of Enemy air Defense – DEAD) της αντίπαλης αντιαεροπορικής άμυνας υποβαθμίζοντας ή καταστρέφοντας αντίστοιχα τα μέσα του εχθρού.

Συγκεκριμένα οι επιθετικές επιχειρήσεις αντεπίθεσης διακρίνονται σε:

5.1.1.1 Αποστολές Αντεπίθεσης (Counter Air Attacks)

Αυτές διεξάγονται με σκοπό την καταστροφή του εχθρικού αεροπορικού δυναμικού στο έδαφος, με τελικό αντικειμενικό σκοπό να εξασφαλίσουν την ελευθερία δράσης στις φίλιες δυνάμεις και των τριών Κλάδων. Στόχοι αυτών των αποστολών είναι τα εχθρικά Α/Φ στο έδαφος, εχθρικά SHELTER, διάδρομοι Α/Γ, εγκαταστάσεις αποθήκευσης πετρελαίου και παράγωγων του (PETROLEUM, OIL, LUBRICANTS - POL), αποθηκών πυρομαχικών, εγκαταστάσεων C2, χώρων SAM κλπ.

5.1.1.2 Αποστολές Καταστολής της Εχθρικής Αεράμυνας (SEAD)

Αυτές διεξάγονται με σκοπό την εξουδετέρωση, την καταστροφή ή τον περιορισμό της ικανότητας της εχθρικής αεράμυνας οποτεδήποτε αυτή αποτελεί σημαντική απειλή για τις Επιχειρήσεις των Αεροπορικών Δυνάμεων με την καταστροφή ή/και την απαγόρευση λειτουργίας τους. Αντικειμενικός σκοπός τους είναι να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη εκτέλεση των φίλιων αποστολών χωρίς την παρενόχληση τους από την εχθρική αεράμυνα. Οι αποστολές αυτές είναι μέρος των επιχειρήσεων Αντεπίθεσης και συνεισφέρουν τα μέγιστα στην απόκτηση και στη διατήρηση της Αεροπορικής Υπεροχής.

5.1.1.2.1 DESTRUCTIVE SEAD – DESTRUCTION OF ENEMY AIR DEFENSES

Οι αποστολές DESTRUCTIVE SEAD εμπλέκουν την φυσική καταστροφή των εχθρικών μέσων αεράμυνας μέσω της χρήσης βομβών και βλημάτων και το επιθυμητό αποτέλεσμα είναι το K - KILL, διατηρώντας τα χαρακτηριστικά της καταστολής. Δεν πρέπει να συγχέονται, όμως, με τις προσχεδιασμένες αποστολές καταστροφής της εχθρικής αεράμυνας, ως υποβοηθητικές αποστολές, στα πλαίσια της προσβολής αεροδρομίων (Counter Air Attacks).

5.1.1.2.2 DISRUPTIVE SEAD

Οι αποστολές DISRUPTIVE SEAD περιλαμβάνουν την προσωρινή υποβάθμιση και καταστολή των μέσων της εχθρικής αεράμυνας. Τα κύρια μέσα για την πραγματοποίηση των αποστολών αυτών είναι η χρήση αντί-ραντάρ βλημάτων ή UAV's όπως αντίστοιχα τα βλήματα HARM (High Speed Antiradiation Missiles), ALARM και HARPY, συστημάτων παρεμβολής των εχθρικών RADARS και η απαγόρευση ή η παραπλάνηση των εχθρικών επικοινωνιών.

5.1.1.3 Αποστολές Επιθετικής Σάρωσης (Fighter Sweep)

Οι αποστολές αυτές έχουν ως σκοπό την επίτευξη "αεροπορικής υπεροχής" (Air Superiority) τοπικά και χρονικά. Αυτό επιτυγχάνεται με τη χρήση Α/Φ ανάλογων δυνατοτήτων (σε επιδόσεις, όπλα, Η.Π και εκπαίδευση), τα οποία σαρώνουν συγκεκριμένο εχθρικό εναέριο χώρο, ώστε να απαγορεύσουν την επιτυχή λειτουργία εχθρικών εναέριων απειλών. Ο κύριος αντικειμενικός σκοπός των αποστολών αυτών είναι να παρενοχλήσουν, να παραπλανήσουν και να καταστρέψουν (Disrupt, Distract, or Destroy) τον εχθρό σε συγκεκριμένο εναέριο χώρο, χωρίς να υποστούν απώλειες, εκτός και αν το ρίσκο της αποστολής ή της επιμέρους αποστολής το προβλέπει.

5.1.1.4 Συνοδεία Επιθετικών Α/Φ (Fighter Escort)

Οι αποστολές αυτές περιλαμβάνουν Α/Φ επίτευξης "Αεροπορικής Υπεροχής" (Air Superiority Fighters) με σκοπό την απευθείας προστασία Α/Φ Δ/Β από εχθρική αναχαίτιση. Αυτό επιτυγχάνεται με την παρενόχληση, την παραπλάνηση ή την εμπλοκή (Disrupting, Distracting, or Engaging) του εχθρού επιτρέποντας στα φίλια Α/Φ να πετύχουν τον σκοπό τους. Τα σύγχρονα Α/Φ πολλαπλού ρόλου έχουν πλέον τη δυνατότητα αυτοπροστασίας με τη δυνατότητα μεταφοράς μικτού φορτίου, βλημάτων αέρος παράλληλα με τις διαμορφώσεις Δ/Β. Οι αποστολές ESCORT χωρίζονται σε δύο κατηγορίες ανάλογα με την απόσταση σε σχέση με τα Α/Φ που προστατεύουν, σε Close Escort και Screen.

5.1.2 Αμυντικές Αεροπορικές Επιχειρήσεις Αντεπίθεσης (DCA)

Σκοπός των Αμυντικών Αεροπορικών Επιχειρήσεων Αντεπίθεσης (DCA) είναι η αποτελεσματική αντιμετώπιση της επιθετικής ενέργειας του αντιπάλου. Με την αποκάλυψη, αναγνώριση, αναχαίτιση και εμπλοκή των επιθετικών δυνάμεων του εχθρού εξασφαλίζεται η αεροπορική υπεροχή στην περιοχή Επιχειρήσεων καθώς και η αεράμυνα της χώρας. Οι αποστολές DCA περιλαμβάνουν μέτρα παθητικής και ενεργητικής αεράμυνας. Επισημαίνεται, ότι απαιτείται συγκέντρωση ίδιας μάζας δύναμης με αυτή του αντιπάλου στον επιθυμητό τόπο και χρόνο. Η δυσκολία είναι δεδομένη, αλλά η ιστορική εμπειρία έχει δείξει ότι στις εναέριες συγκρούσεις νικητής αναδεικνύεται αυτός που διαθέτει περισσότερες δυνάμεις σε τόπο και χρόνο. Δυστυχώς η αρχή του αμυνόμενου που απαιτεί σαφώς λιγότερες δυνάμεις από αυτές του επιτιθέμενου και συνήθως ισχύει στις επίγειες συγκρούσεις δυνάμεων επιφανείας, στρατού ξηράς, δεν ισχύει για τις αεροπορικές δυνάμεις.

Κατά την ενεργητική αεράμυνα, φίλιες δυνάμεις εμπλέκουν τις εναέριες απειλές χρησιμοποιώντας αποτελεσματικές τακτικές μάχης και κατάλληλα μέσα ηλεκτρονικού πολέμου. Η ενεργητική αεράμυνα συνδυάζει αποστολές αεροσκαφών αναχαίτισης και αντιαεροπορικών συστημάτων εδάφους σε πλήρη συντονισμό, ώστε να επιτυγχάνεται οικονομία δυνάμεων κατά την εμπλοκή για κατάρριψη των εχθρικών αεροσκαφών.

Η παθητική αεράμυνα περιλαμβάνει όλα τα μέτρα που λαμβάνονται, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η αποτελεσματικότητα του αντιπάλου. Η απόκρυψη, η παραπλάνηση και η διασπορά υλικών και μέσων είναι κάποια από τα μέτρα της παθητικής αεράμυνας.

Η ΠΑ, μέσω ενός σύγχρονου δικτυοκεντρικού συστήματος αεροπορικού ελέγχου, εκτελεί Επιχειρήσεις για την επιτήρηση και τον έλεγχο του εναερίου χώρου, καθώς και την παροχή έγκαιρης προειδοποίησης σε ενδεχόμενη εχθρική επίθεση. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η αποκάλυψη, αναγνώριση, παρακολούθηση και αναχαίτιση κάθε άγνωστου ίχνους, το οποίο παραβαίνοντας τους διεθνείς κανόνες εναερίου κυκλοφορίας επιχειρεί να εισέλθει στον Εθνικό μας εναέριο χώρο.

Οι επιχειρήσεις αυτές αποτελούν ζωτικό τμήμα της αεροπορικής αντεπίθεσης και συμβάλουν αποφασιστικά στην απόκτηση και διατήρηση "Αεροπορικής Κυριαρχίας" ή "Αεροπορικής Υπεροχής" ή κατ' ελάχιστο "Ευνοϊκής Αεροπορικής Κατάστασης". Επιπλέον, σκοπός τους είναι η εξουδετέρωση του εχθρικού πλάνου επίθεσης δημιουργώντας πολύ μεγάλες και μη αποδεκτές απώλειες στα εχθρικά επιθετικά Α/Φ. Το γεγονός αυτό, εκτός από τη φυσική φθορά του αντιπάλου συμβάλει και στην κάμψη του

ηθικού του. Η επιτυχής διεξαγωγή των αμυντικών επιχειρήσεων αντεπίθεσης μας παρέχει τα παρακάτω πλεονεκτήματα:

- α. Ελευθερία δράσης σε όλες τις φίλιες δυνάμεις (Χερσαίες, Ναυτικές, Αεροπορικές).
- β. Περιορισμό κινήσεων και δράσης των αντιστοίχων εχθρικών δυνάμεων.
- γ. Προστασία των βάσεων, των εγκαταστάσεων, των γραμμών εφοδιασμού, επικοινωνιών και των λοιπών ευκολιών, των φίλιων δυνάμεων.
- δ. Ανύψωση ηθικού φίλιων δυνάμεων και πτώση του ηθικού των εχθρικών.

5.2 Στρατηγικές Αεροπορικές Επιχειρήσεις (Strategic Air Operations)

Η Στρατηγική Επίθεση προσδιορίζεται ως η στρατιωτική ενέργεια η οποία επιφέρει αποτέλεσμα στρατηγικού επιπέδου. Συγκεκριμένα δύναται να εκτελείται εναντίον των κέντρων βάρους, των αποφασιστικών σημείων ή των ζωτικών στόχων του εχθρού και έχει σκοπό να κάμψει τη θέληση του αντιπάλου για εκτέλεση επιθετικής ενέργειας εναντίον της χώρας.

Οι αποστολές αυτές είναι επιθετικές αποστολές με σκοπό την επίτευξη των Εθνικών Στόχων μέσω της προσβολής και καταστροφής στρατηγικών Κέντρων Βάρους του εχθρού. Αποτελεί επιλογή η οποία μπορεί να δράσει αποτρεπτικά, πριν την έναρξη των εχθροπραξιών. Η ανάληψη τέτοιων ενεργειών προϋποθέτουν προσεκτική εκτίμηση της κατάστασης και πρόβλεψη των αντιδράσεων του αντιπάλου, αποτελούν δε επιλογή της πολιτικής ηγεσίας σε συνεργασία με τη στρατιωτική.

Στόχοι μίας στρατηγικής επίθεσης μπορεί να αποτελέσουν κέντρα Διοίκησης και Ελέγχου, πολεμικές βιομηχανίες, κεντρικές μονάδες υποδομών και υποστήριξης του εχθρού.

Αυτές οι αποστολές επηρεάζουν τη δυνατότητα λειτουργίας του εχθρικού στρατιωτικού συστήματος ως συνόλου, μειώνοντας την αντίληψη των ηγετικών του αρχών μέσω της προκαλούμενης απομόνωσης, παραπλάνησης ή εκμετάλλευσης (ISOLATION, DECEPTION, OR EXPLOITATION) τους και οδηγώντας τους σε λανθασμένη αντίληψη της εξέλιξης των επιχειρήσεων και ως εκ τούτου στη σταδιακή μείωση της ικανότητας τους.

5.3 Αεροπορικές Επιχειρήσεις Εναντίον Δυνάμεων Επιφανείας (Anti - Surface Force Air Operations)¹

Οι Αεροπορικές Επιχειρήσεις Εναντίον Δυνάμεων Επιφανείας (ASFAO), έχουν σκοπό να στερήσουν από τον εχθρό την ικανότητα του να καταλάβει και να διατηρήσει έδαφος ή να αποκτήσει θαλάσσιο έλεγχο. Περιλαμβάνουν επιχειρήσεις για καθυστέρηση, εξουδετέρωση ή καταστροφή των δυνάμεων επιφανείας του αντιπάλου. Στο θαλάσσιο περιβάλλον, οι επιχειρήσεις ASFAO πραγματοποιούνται από Α/Φ που διαθέτουν κατάλληλα οπλικά συστήματα,

¹ Κρίνεται σκόπιμο να τονισθεί ότι οι αποστολές αυτές ως όρος ASFAO έχει υιοθετηθεί από το AJP - 3.3 JOINT AIR AND SPACE DOCTRINE του 2002 και είναι σύμφωνες και με το Επιχειρησιακό Δόγμα της ΠΑ. Η USAF χρησιμοποιεί τους όρους COUNTER - LAND και COUNTER - SEA, καθώς και η τελευταία έκδοση AJP-3.3 (2009). Για σκοπούς τυποποίησης και ευκολότερης κατανόησης στο παρόν ΒΔ διατηρείται η συγκεκριμένη ορολογία.

για την υποστήριξη των φίλιων ναυτικών δυνάμεων. Σε περιβάλλον χερσαίων Επιχειρήσεων, εκτελούνται αποστολές Αεροπορικής Απομόνωσης (Air Interdiction) και Εγγύς Αεροπορικής Υποστήριξης (EAY) με σκοπό την υποστήριξη των δυνάμεων του Στρατού Ξηράς ή των Αμφίβιων Επιχειρήσεων.

Σημαντικός παράγοντας της επιτυχίας αυτών των αποστολών είναι η άμεση προσβολή των εχθρικών μονάδων επιφανείας κυρίως κατά τις πρώτες φάσεις ανάπτυξης τους, όπου είναι πιο αδύναμες και ευάλωτες.

Περιλαμβάνονται αποστολές οι οποίες εμπλέκουν μονάδες επιφανείας χερσαίων δυνάμεων και αποστολές οι οποίες εμπλέκουν δυνάμεις των ναυτικών δυνάμεων:

- α. Αποστολές εναντίον Μονάδων επιφανείας ξηράς:
 - (1) Αεροπορικής Απομόνωσης - AI (Air Interdiction)
 - (2) Εγγύς Αεροπορική Υποστήριξη CAS (Close Air Support)
- β. Αποστολές TAYNE (Τακτική Αεροπορική Υποστήριξη Ναυτικών Επιχειρήσεων – TASMO Tactical Support of Maritime Ops).
- γ. Προσβολή Χρονικά Ευαίσθητων Στόχων TST (Time Sensitive Targets).

5.3.1 Αεροπορική Απομόνωση (Air Interdiction - AI)

Οι επιχειρήσεις Αεροπορικής Απομόνωσης διεξάγονται, με σκοπό την εκτροπή, διάσπαση, καθυστέρηση ή καταστροφή (divert, disrupt, delay, or destroy) της εχθρικής δυναμικής πριν αυτή έρθει αντιμέτωπη με φίλιες δυνάμεις. Οι Επιχειρήσεις Αεροπορικής Απομόνωσης περιορίζουν τις δυνατότητες του αντιπάλου να ενισχύει τα μαχόμενα τμήματα σε προσωπικό και υλικά, γιατί καταστρέφουν ή αποδιοργανώνουν τις γραμμές επικοινωνιών και τα εφοδιαστικά του κέντρα.

Ο συντονισμός των Επιχειρήσεων Αεροπορικής Απομόνωσης με τους ελιγμούς κίνησης και πυρών των άλλων Κλάδων και ιδιαίτερα του Στρατού Ξηράς, τις περισσότερες φορές δεν είναι αναγκαίος, διότι η Αεροπορική Απομόνωση πραγματοποιείται έξω από τη ζώνη μάχης. Ο συντονισμός στην προκειμένη περίπτωση αφορά στον τόπο και χρόνο που θα προσβληθούν οι ενισχύσεις του αντιπάλου. Οι επιχειρήσεις Αεροπορικής Απομόνωσης για να περιορίσουν τις δυνατότητες του αντιπάλου να συνεχίσει κυρίως τις χερσαίες επιχειρήσεις, πρέπει να στοχεύουν στους παρακάτω αντικειμενικούς σκοπούς:

- α. Αποδιοργάνωση της ικανότητας για έλεγχο.
- β. Αποδιοργάνωση της δυνατότητας συγκέντρωσης δύναμης του εχθρού.
- γ. Μείωση της ικανότητας ελιγμών.
- δ. Καταστροφή των Κέντρων Ανεφοδιασμού.
- ε. Καταστροφή ή εξουδετέρωση των ενισχύσεων (δυνάμεις - υλικά), πριν ενισχυθεί η ικανότητα μάχης.

5.3.2 Εγγύς Αεροπορική Υποστήριξη – EAY (Close Air Support – CAS)

Αποτελείται από Αεροπορικές Επιχειρήσεις εναντίον στόχων οι οποίοι βρίσκονται σε στενή εγγύτητα στις φίλιες δυνάμεις και ειδικότερα στις παρυφές της γραμμής επαφής των συμπλεκόμενων (FIRE SUPPORT COORDINATION LINE - FSCL). Στις αποστολές EAY απαιτείται ακριβής και απόλυτος συντονισμός μεταξύ των αεροπορικών αποστολών και των υποστηριζόμενων δυνάμεων επιφανείας, ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε απώλεια από φίλια πυρά. Οι Επιχειρήσεις Εγγύς Αεροπορικής Υποστήριξης παρέχουν απευθείας υποστήριξη στις φίλιες δυνάμεις επιφανείας ώστε να φέρουν σε πέρας τον ανατιθέμενο αντικειμενικό σκοπό. Συγκεκριμένα έχουν σκοπό την καταστροφή, την διάσπαση, την καταστολή, την εύρεση, την παρενόχληση, την εξουδετέρωση ή την καθυστέρηση (DESTROY, DISRUPT, SUPPRESS, FIX, HARASS, NEUTRALIZE, OR DELAY) εχθρικών στόχων που δεν μπορούν να προσβληθούν από δυνάμεις εδάφους.

Οι Επιχειρήσεις EAY μπορούν να τερματίσουν την επίθεση των δυνάμεων επιφανείας του εχθρού, να δημιουργήσουν ρήγματα στις γραμμές του αντιπάλου και να τον αναγκάσουν για υποχώρηση. Παρόλα αυτά, για να είναι πιο αποτελεσματικές, πρέπει να χρησιμοποιούνται εναντίον των αποφασιστικών σημείων του εχθρού συγκεντρώνοντας μεγάλη μάζα πυρός στο πεδίο της μάχης, ώστε να καμφθεί η οποιαδήποτε προσπάθεια άμυνας. Οι επιχειρήσεις αυτού του είδους σε αρκετές περιπτώσεις έχουν υψηλό ρίσκο και χαμηλή αποτελεσματικότητα. Απαιτούν υψηλό επίπεδο συντονισμού και διαρκή εκπαίδευση όλου του εμπλεκόμενου συστήματος. Πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή, ώστε να εκτελούνται με τις προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν.

Οι αποστολές CAS είναι είτε προσχεδιασμένες είτε άμεσες. Όλες οι αποστολές, προσχεδιασμένες ή άμεσες, απαιτούν ακριβή συντονισμό και κατεύθυνση, για να εναρμονίζονται με τους ελιγμούς κινήσεων και πυρών του ΣΞ. Στις προσχεδιασμένες έχουμε τη σχεδίαση τους μέσω του κύκλου της ΑΤΟ.

Οι άμεσες αποστολές είναι αποτέλεσμα απαιτήσεων που έχουν δημιουργηθεί εκτός του κύκλου της ΑΤΟ. Η εφαρμογή διαδικασιών Δυναμικής Στοχοποίησης (DYNAMIC TARGETING) είναι μια αξιόπιστη λύση άμεσης στοχοποίησης όπου η αύξηση της αποτελεσματικότητας και η μείωση της επιβιωσιμότητας του εχθρού είναι εφικτή έστω για πολύ μικρή και κρίσιμη περίοδο. Και στις δύο περιπτώσεις ενδείκνυται, εφόσον οι δυνάμεις μας το επιτρέπουν, εναέρια περιπολία Α/Φ φέροντα όπλα αέρος εδάφους, κοντά στην περιοχή ενδιαφέροντος ή εξέλιξης επιχειρήσεων.

Τα πλεονεκτήματα, που προκύπτουν για τις επιχειρήσεις του Σ.Ξ., από την Εγγύς Αεροπορική Υποστήριξη, είναι:

α. Εξασφαλίζει μεγάλη μάζα πυρός και ποικιλία όπλων στα κρίσιμα σημεία του μετώπου. Ταυτόχρονα μεγάλη ακρίβεια και επίτευξη κατευθείαν εχθρικών Αποφασιστικών Σημείων ή και Κέντρων Βάρους.

β. Παρέχει ευελιξία στους ελιγμούς του Σ.Ξ ή της διακλαδικής δύναμης.

γ. Δημιουργεί συνθήκες αιφνιδιασμού στις δυνάμεις του αντιπάλου και αύξηση του ηθικού των φίλιων τμημάτων.

δ. Παρέχει προστασία των ελιγμών του Σ.Ξ ή της διακλαδικής δύναμης και ενίσχυση στη δύναμη πυρός.

5.3.2.1 Εγγύς Αεροπορική Υποστήριξη σε Αστικό Περιβάλλον (Urban Close Air Support)

Τα τελευταία χρόνια διαφαίνεται, ως πιθανότητα η ανάγκη επιχειρήσεων σε αστικές περιοχές, σε εθνικό ή πολυεθνικό πλαίσιο. Το μεγαλύτερο πρόβλημα σε αυτό το είδος των επιχειρήσεων, είναι η ακριβής άφηση των όπλων και αντιστοίχως η ακριβής εξουδετέρωση ή καταστροφή του στόχου με το μικρότερο δυνατόν COLLATERAL DAMAGE. Η αναγνώριση του στόχου σε αστικό περιβάλλον μπορεί να είναι πολύ δύσκολη, όπως και η κατάδειξη του. Τα δεδομένα και η αναγκαιότητα αεροπορικών επιχειρήσεων αυτού του είδους συνοπτικά είναι τα κάτωθι:

α. Απόκτηση αεροπορικής κυριαρχίας των δυνάμεων που εκτελούν αυτά τα είδη αποστολών.

β. Τεχνολογική ανάπτυξη που επιτρέπει άμεση διοχέτευση πληροφοριών. Δορυφορικά συστήματα επικοινωνίας, κατεύθυνσης όπλων και πληροφορίες από άνδρες ειδικών δυνάμεων κλείνουν τον κύκλο αυτών των αποστολών.

γ. Κατοχή όπλων μεγάλης ακρίβειας και υψηλής διατηρητικότητας.

δ. Εξουδετέρωση στρατηγικών στόχων – Κέντρων Βάρους, όπως συγκεκριμένα πρόσωπα, αξιωματούχους ή ομάδες εξουσίας, κέντρα έρευνας ανάπτυξης, ΜΜΕ που επιδρούν κατευθείαν στο ηθικό κτλ.

ε. Υψηλή ευαισθησία της κοινής γνώμης ως προς τις παράπλευρες απώλειες.

στ. Μικρή ανοχή στις απώλειες φίλων δυνάμεων οι οποίες μπορούν να δημιουργηθούν σε αστικό περιβάλλον.

ζ. Ανάπτυξη ασύμμετρων απειλών, οι οποίες δρουν συνήθως εντός αστικών περιοχών.

5.3.3 Τακτική Αεροπορική Υποστήριξη Ναυτικών Επιχειρήσεων (TAYNE)

Οι Αεροπορικές Δυνάμεις, λόγω των πλεονεκτημάτων που διαθέτουν μπορούν να εκτελούν μεγάλη ποικιλία επιχειρήσεων για την υποστήριξη των φίλων ναυτικών δυνάμεων. Οι Επιχειρήσεις αυτές μπορεί να είναι επιθετικές ή αμυντικές ανάλογα με τους ελιγμούς των ναυτικών δυνάμεων και τις αντιμετωπιζόμενες απειλές. Οι Επιχειρήσεις TAYNE περιλαμβάνουν ποικιλία αποστολών που σκοπό έχουν τη ναυτική υπεροχή στο πεδίο της μάχης. Κατά τις αμυντικές Επιχειρήσεις TAYNE εξασφαλίζεται η προστασία των ελιγμών των φίλων δυνάμεων, ενώ κατά τις επιθετικές προκαλείται αποκάλυψη, εξουδετέρωση ή καταστροφή των εχθρικών ναυτικών δυνάμεων στην περιοχή της συμπλοκής.

Σε περιβάλλον αμφιβίων επιχειρήσεων διεξάγονται αποστολές με τις οποίες επιδιώκεται η εγκατάσταση στρατευμάτων στην εχθρική ακτή με σκοπό τη διεξαγωγή χερσαίων Επιχειρήσεων για κατάληψη ή ανακατάληψη εδαφών, τη δημιουργία προωθημένης βάσης και την απαγόρευση στον εχθρό να χρησιμοποιήσει την περιοχή ή τις ευκολίες της. Το αεροπορικό δυναμικό που διατίθεται είναι, μαχητικά αεροσκάφη ή ιπτάμενα μέσα, για Επιχειρήσεις

EAY και TAYNE, αμυντικά αεροσκάφη για προστασία των φίλιων δυνάμεων και αεροσκάφη τακτικής αναγνώρισης για συλλογή πληροφοριών στο πεδίο της μάχης. Επιπλέον, πιθανόν να απαιτηθεί να διατεθούν μεταφορικά αεροσκάφη για τη μεταφορά δυνάμεων.

Στις Επιχειρήσεις TAYNE - Τακτική Αεροπορική Υποστήριξη Ναυτικών Επιχειρήσεων περιλαμβάνονται οι παρακάτω αποστολές:

α. Η θαλάσσια επιτήρηση, αποκάλυψη των θέσεων των εχθρικών πλοίων.

β. Η εξουδετέρωση των εχθρικών πλοίων κρούσεως όταν αυτά συνιστούν απειλή για δικούς μας ζωτικούς στόχους.

γ. Η προσβολή μονάδων επιφανείας.

δ. Η εξουδετέρωση ή καταστροφή της εχθρικής αποβατικής δύναμης, πριν από την ακτή απόβασης.

ε. Η προστασία των ελιγμών του Ναυτικού με Α/Φ αεράμυνας.

στ. Η συμμετοχή στη Ναρκοθέτηση, μέσω αεροναρκοθέτησης ή η προστασία αντίστοιχων Μονάδων του φίλιου ΠΝ.

5.3.4 Προσβολή Χρονικά Ευαίσθητων Στόχων TST (Time Sensitive Targets)

Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων όπου δεν υπάρχει επαρκής χρόνος για την εκτέλεση του κανονικού κύκλου στοχοποίησης, σχεδίασης και προσβολής κάποιων στόχων. Σε ένα δυναμικό περιβάλλον επιχειρήσεων αυτό είναι αναμενόμενο να συμβεί, λόγω της μη γνώσης ενός υψηλού τακτικού και επιχειρησιακού στόχου, ο οποίος αποκαλύπτεται ή είναι ευκαιριακός. Το γεγονός ότι οι στόχοι αυτοί είναι υψηλής επιχειρησιακής αξίας ή ακόμα και στρατηγικής σημασίας μας οδηγεί στην άμεση αντιμετώπιση και στοχοποίηση τους ενώ τις περισσότερες φορές δεν εμπεριέχονται μέσα στην ισχύουσα ΑΤΟ. Αυτοί οι στόχοι ονομάζονται χρονικά ευαίσθητοι και η καταστροφή τους είναι σημαντική διότι μπορεί να αποτελούν άμεσο κίνδυνο για τα φίλια τμήματα ή ακόμα και για την συνολική έκβαση των επιχειρήσεων.

Κατά την περίοδο των επιχειρήσεων η ροή των πληροφοριών είναι και πρέπει να είναι συνεχής, έτσι ώστε ο διοικητής των δυνάμεων και οι ομάδες σχεδίασης να έχουν σαφή εικόνα της εξέλιξης των επιχειρήσεων. Πολλές φορές οι πληροφορίες αυτές οδηγούν, σε νέα στοχοποίηση ή και αλλαγές σε κάποιες ήδη υπάρχουσες. Ιδιαίτερα για το TST υπάρχουν κάποια στάδια πριν την τελική εφαρμογή του σχεδίου και της εμπλοκής τα οποία είναι γνωστά ως F2T2EA (FIND, FIX, TRACK, TARGET, ENGAGE, ASSESS).

5.4 Αεροπορικές Επιχειρήσεις Υποστήριξης (Supporting Air Operations)

Οι Αεροπορικές Επιχειρήσεις Υποστήριξης στοχεύουν στην παροχή της απαιτούμενης υποστήριξης των φίλιων δυνάμεων, ώστε να επιτυγχάνεται ο αντικειμενικός σκοπός όλων των προηγούμενων Επιχειρήσεων. Το σύνολο των αεροπορικών επιχειρήσεων υποστήριξης είναι:

α. Πληροφοριακές Επιχειρήσεις.

β. Αερομεταφορές.

- γ. Εναέριος Ανεφοδιασμός.
- δ. Ειδικές επιχειρήσεις.
- ε. Έρευνα Διάσωση – Μάχης.
- στ. Υπηρεσίες Μετεωρολογίας.
- ζ. Επιχειρήσεις Υποστήριξης του Κοινωνικού Συνόλου.

5.4.1 Πληροφοριακές Επιχειρήσεις (ΠΕ)

Οι πληροφορίες αποτελούν βασικό πυλώνα του τομέα των Επιχειρήσεων. Η συλλογή πληροφοριών διεξάγεται σε περίοδο ειρήνης, κρίσεως ή πολέμου σε Στρατηγικό, Επιχειρησιακό και Τακτικό Επίπεδο προς υποστήριξη των εθνικών, των πολιτικών και των στρατιωτικών αντικειμενικών σκοπών. Οι ΠΕ διακρίνονται σε επιθετικές και αμυντικές και με δραστηριότητες που εμπλέκονται στη διεξαγωγή όπως κάτωθι:

- α. Παραπλάνησης.
- β. Φυσικής Προσβολής.
- γ. Ασφάλειας Επιχειρήσεων.
- δ. Επιχειρήσεις Δικτύων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Η/Υ).
- ε. Ψυχολογικές Επιχειρήσεις.
- στ. Ηλεκτρονικός Πόλεμος (ΗΠ).
- ζ. Επιχειρήσεις Μέσων Ενημέρωσης.
- η. Πολιτικό-Στρατιωτικής Συνεργασίας (Civil - Military Cooperation / CIMIC).

5.4.2 Επιχειρήσεις συλλογής Πληροφοριών (Intelligence) – Επιτήρησης – Αναγνώρισης Εναερίου χώρου (Surveillance Reconnaissance)

Ο συνδυασμός της σωστής λειτουργίας των Intelligence, Surveillance, And Reconnaissance – ISR, πρέπει να λειτουργεί άψογα για τη διατήρηση της επιχειρησιακής πρωτοβουλίας, την επιβολή του επιχειρησιακού ρυθμού και της επίτευξης των τεθέντων ΑΝΣΚ.

Σε Επιχειρησιακό Επίπεδο, σημαντικό ρόλο στις τρέχουσες Επιχειρήσεις παίζουν οι πληροφορίες που συλλέγονται για τα αποτελέσματα των επιθετικών αποστολών των φίλιων δυνάμεων. Αξιολογώντας τις ζημιές που έχει προκαλέσει στον αντίπαλο η επιθετική ενέργεια, λαμβάνονται κατάλληλες αποφάσεις για τη συνέχιση των επιχειρήσεων και τον τρόπο δράσης των φίλιων δυνάμεων. Οι Αξκοι πληροφοριών, συγχωνεύουν και αξιολογούν πληροφορίες λαμβάνοντας σε μεγάλο βαθμό υπόψη, την προϊστορία για το πώς σκέφτεται και ενεργεί ο αντίπαλος. Το προσωπικό πληροφοριών πρέπει να διαθέτει αντικειμενική άποψη, πολλαπλές πηγές πληροφοριών συμπεριλαμβανομένων των UAVs και εμπειρία στο να αναλύει και να αντιλαμβάνεται τυχόν παραπλάνηση του εχθρού. Σε Στρατηγικό Επίπεδο, οι πληροφορίες προσδίδουν στην πολιτική και στρατιωτική Ηγεσία σαφή αντίληψη των δυνατοτήτων του εχθρού, των κέντρων βάρους του, των αποφασιστικών του σημείων και των πιθανών σχεδίων ενεργείας του.

Επιτήρηση είναι η συστηματική παρακολούθηση του εναερίου, εδαφικού, θαλάσσιου και υποθαλάσσιου χώρου και πραγματοποιείται με οπτικά,

ακουστικά, φωτογραφικά, ηλεκτρονικά και άλλα μέσα παρακολούθησης. Η επιτήρηση αποτελεί μια συνεχόμενη προσπάθεια παρακολούθησης του εχθρού. Σε άμεση ανταπόκριση με τις απαιτήσεις των υπολοίπων στρατιωτικών δυνάμεων, η επιτήρηση πρέπει να σχεδιάζεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να παρέχει άμεση προειδοποίηση για τις πρωτοβουλίες, τις αλλαγές των δυνάμεων και τις δραστηριότητες του αντιπάλου.

Αναγνώριση είναι η πράξη που συμπληρώνει την επιτήρηση και μας παρέχει συγκεκριμένες πληροφορίες για τις δραστηριότητες και τα μέσα ενός πραγματικού ή ενός δυνάμει εχθρού μέσω οπτικής ή άλλων μεθόδων παρατήρησης. Οι δυνάμεις που εκτελούν τις Επιχειρήσεις Αναγνώρισης, διαθέτουν πολλαπλές και διαφορετικές ικανότητες οι οποίες είναι σημαντικές σε όλα τα επίπεδα του πολέμου. Οι πληροφορίες που συλλέγονται είναι απαραίτητες για τη διεξαγωγή των τρεχουσών επιχειρήσεων και πρέπει να παρέχονται άμεσα σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Η συλλογή Πληροφοριών, η Επιτήρηση και η Αναγνώριση πρέπει να λειτουργούν ταυτόχρονα, ώστε οι Διοικητές των επιχειρήσεων να επιτυγχάνουν τον αντικειμενικό τους σκοπό κάνοντας οικονομία δυνάμεων.

Με γνώμονα τις παραπάνω προϋποθέσεις, η **τακτική αναγνώριση** (Α/Φ και άλλα μέσα) πρέπει να παρέχει πληροφορίες για:

- α. Θέσεις, σύνθεση, δυνατότητες των εχθρικών Αεροπορικών Δυνάμεων.
- β. Αποτελέσματα προσβολών.
- γ. Γραμμές επικοινωνιών, κέντρα ανεφοδιασμού, εγκαταστάσεις RADAR, ηλεκτρονικές εκπομπές.
- δ. Προθέσεις του αντιπάλου, για τις επόμενες ενέργειες.
- ε. Εντοπισμό στόχων τακτικού ενδιαφέροντος (Αντεπίθεσης ή Απομόνωσης).
- στ. Καιρό και συνθήκες περιβάλλοντος.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο των επιχειρήσεων αναγνώρισης σχεδιάζονται και εκτελούνται αποστολές **επιθετικής αναγνώρισης**, με τη διαφορά ότι εκτελούνται με τη χρήση επιθετικών Α/Φ, τα οποία φέρουν οπλισμό στη ζώνη μάχης των επιχειρήσεων επιφανείας, αλλά έξω και αρκετά πίσω από τη γραμμή επαφής των εμπλεκόμενων δυνάμεων. Οι αποστολές επιθετικής αναγνώρισης εκτελούνται με προσχεδιασμένα δρομολόγια κατά μήκος των γραμμών επικοινωνιών του αντιπάλου και προσβάλλουν σταθερούς ή κινούμενους στόχους που έχουν σχέση με τις ενισχύσεις και την εφοδιαστική υποστήριξη του αντιπάλου. Παράλληλα, εντοπίζουν στόχους άμεσου ενδιαφέροντος, τους οποίους αναφέρουν για περαιτέρω στοχοποίηση ή εκμετάλλευση. Ο συντονισμός, στην περίπτωση αυτή, με τις δυνάμεις επιφανείας είναι απαραίτητος μόνο σε ό,τι αφορά στην προτεραιότητα των περιοχών που πρόκειται να εκτελεσθούν αποστολές επιθετικής αναγνώρισης.

5.4.3 Αερομεταφορές (Airlift)

Με τις Επιχειρήσεις Αερομεταφορών παρέχεται η δυνατότητα για γρήγορη μεταφορά προσωπικού, μέσων και υλικών στο πεδίο της μάχης. Χαρακτηρίζονται ζωτικής σημασίας επειδή παρέχουν ευελιξία στις ένοπλες δυνάμεις να αντιδράσουν άμεσα σε επιθετική ενέργεια του αντιπάλου αναπτύσσοντας το απαραίτητο δυναμικό σε οποιοδήποτε σημείο της

επικράτειας. Επιπλέον, οι αερομεταφορές αποτελούν τη γέφυρα μεταξύ του πεδίου των Επιχειρήσεων και του συστήματος υποστήριξης της χώρας. Συνεπώς οι Αερομεταφορές αποτελούν θεμέλιο λίθο για την Εθνική μας ασφάλεια. Επιπρόσθετα, οι Αερομεταφορές δεν αποτελούν μόνο ζωτικό συστατικό για την άμυνα της χώρας, αλλά είναι κρίσιμη για την υποστήριξη της Εθνικής μας πολιτικής και των σκοπών της.

Οι Επιχειρήσεις Αερομεταφορών μπορούν να ταξινομηθούν σε Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Επίπεδο. Αυτή η κατηγοριοποίηση εξαρτάται από το είδος και τη σπουδαιότητα της αποστολής που εκτελούν οι δυνάμεις Αερομεταφορών και όχι από το είδος των δυνάμεων που συμμετέχουν. Σε Επιχειρησιακό επίπεδο, με κατάλληλη υποστήριξη από αεροσκάφη προστασίας, παρέχεται η δυνατότητα για υποστήριξη της προωθημένης ζώνης μάχης με τη γρήγορη μεταφορά προσωπικού, υλικών και πυρομαχικών. Η αποτυχία μιας τέτοιου είδους επιχείρησης, μπορεί να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τη συνέχιση των επιχειρήσεων, αλλά και το τελικό αποτέλεσμα της σύγκρουσης.

5.4.4 Εναέριος Ανεφοδιασμός (Air Refueling)

Εναέριος Ανεφοδιασμός είναι, η μεταφορά καυσίμου από ένα αεροσκάφος τάνκερ σε ένα αεροσκάφος λήπτη κατά τη διάρκεια της πτήσης. Η δυνατότητα του αεροσκάφους να παραμένει εν πτήση περιορίζεται εξαιτίας της ποσότητας καυσίμου που διαθέτει. Ο Εναέριος Ανεφοδιασμός συμβάλει θετικά στην ευελιξία και στη δύναμη πυρός των Αεροπορικών Επιχειρήσεων δεδομένου ότι αυξάνεται η εμβέλεια και η παραμονή των αεροσκαφών εν πτήση ανάλογα με το είδος της αποστολής που εκτελούν.

Οι Ιπτάμενοι αξιωματικοί των μαχητικών αεροσκαφών της ΠΑ είναι εκπαιδευμένοι στη διαδικασία του εναερίου ανεφοδιασμού και μπορούν να συμμετάσχουν σε διεθνείς ασκήσεις, εκπαιδεύσεις και επιχειρήσεις. Με τον τρόπο αυτό προβάλλεται η μαχητικότητα, ο επαγγελματισμός και η Επιχειρησιακή ικανότητα του προσωπικού της ΠΑ διεθνώς.

5.4.5 Ειδικές Επιχειρήσεις (Special Operations)

Ειδικές Επιχειρήσεις είναι η χρήση της Αεροπορικής ισχύος για τη διεξαγωγή των ακόλουθων Επιχειρήσεων: Ψυχολογικές Επιχειρήσεις, Αντιτρομοκρατικές Επιχειρήσεις, αντιμετώπιση μη συμβατών όπλων (πυρηνικών, βιολογικών, χημικών), ειδικές Επιχειρήσεις συλλογής Πληροφοριών, Επιχειρήσεις Άμεσης Αντίδρασης και άλλες. Η ΠΑ διαθέτει ειδικά εκπαιδευμένες ολιγομελείς ομάδες για να φέρει σε πέρας τέτοιου είδους Επιχειρήσεις. Οι ειδικές αυτές δυνάμεις, μπορούν να εκτελέσουν αποστολές με άμεσο αντίκτυπο σε Στρατηγικό, Επιχειρησιακό ή Τακτικό Επίπεδο.

Οι Ειδικές Επιχειρήσεις διαφέρουν από τις υπόλοιπες Επιχειρήσεις στον τρόπο με τον οποίο διεξάγονται και στο περιβάλλον στο οποίο λαμβάνουν χώρα. Συνήθως είναι ανεξάρτητες από τις υπόλοιπες συμβατικές, αλλά συνδυάζονται με ειδικές Επιχειρήσεις Πληροφοριών. Σε αρκετές περιπτώσεις οι Ειδικές Επιχειρήσεις μπορούν να έχουν το ίδιο αποτέλεσμα μιας συμβατικής Επιχείρησης με στρατιωτικές δυνάμεις. Επιπλέον, χρησιμοποιούνται για κλιμάκωση ή αποκλιμάκωση του πολέμου ή μιας κρίσης, όταν στρατιωτικές συμβατικές δυνάμεις είτε δεν μπορούν είτε θεωρείται ότι δεν είναι αναγκαίο να συμμετάσχουν. Η συμμετοχή της ΠΑ σε τέτοιου είδους επιχειρήσεις λόγω της αναμενόμενης μεγάλης εμπλοκής της σε

επιχειρήσεις CSAR εκτιμάται ότι θα είναι περιορισμένη χωρίς τούτο να σημαίνει ότι δεν υφίσταται η δυνατότητα των αποστολών αυτών.

5.4.6 Έρευνα – Διάσωση Μάχης (Combat Search and Rescue – CSAR)

Η Έρευνα και Διάσωση Μάχης αποτελείται από Επιχειρήσεις που διεξάγονται για την ανάκτηση – διάσωση ιπταμένου προσωπικού που βρίσκεται σε κίνδυνο κατά τη διάρκεια πολεμικών επιχειρήσεων. Αποτελεί το κλειδί για την ανύψωση του ηθικού, τη συνοχή και τη διατήρηση της μαχητικής ικανότητας των φίλιων δυνάμεων σε υψηλό επίπεδο. Προστατεύει κρίσιμο και πολύτιμο προσωπικό της ΠΑ και απαγορεύει στον αντίπαλο να συλλέξει πληροφορίες από το προσωπικό που βρίσκεται σε κίνδυνο. Η Επιχείρηση Έρευνας και Διάσωσης Μάχης είναι συνδυασμένη Επιχείρηση υψηλού ρίσκου μεταξύ όλων των εμπλεκομένων. Η έρευνα, η διάσωση και η ανάκτηση του προσωπικού που βρίσκεται σε κίνδυνο, γίνεται από ειδικές δυνάμεις, οι οποίες είναι κατάλληλα εκπαιδευμένες για το ρόλο αυτό και προς τούτο έχουν εκπαιδευτεί στην ΠΑ.

5.4.7 Υπηρεσίες Μετεωρολογίας (Weather Services)

Η Μετεωρολογική Υποστήριξη στην περιοχή των Επιχειρήσεων, παρέχεται από Μετεωρολογικούς φορείς της ΠΑ, ώστε να γίνει ο απαραίτητος και ακριβής σχεδιασμός σε Στρατηγικό, Επιχειρησιακό και Τακτικό Επίπεδο. Οι υπηρεσίες Μετεωρολογίας της ΠΑ συλλέγουν, αναλύουν και παρέχουν μετεωρολογικά δεδομένα για το σχεδιασμό και την εκτέλεση των αποστολών. Οι επικρατούσες συνθήκες στην περιοχή των Επιχειρήσεων παίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαδικασία της απόφασης του τρόπου ενεργείας, των οπλικών συστημάτων που θα χρησιμοποιηθούν καθώς και του χρόνου κατά τον οποίο θα εκδιπλωθούν και θα δράσουν οι φίλιες δυνάμεις. Πέραν της Εθνικής Άμυνας, η ΠΑ μέσω της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας (ΕΜΥ), υποστηρίζει αποτελεσματικά τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες για παροχή Μετεωρολογικής Υποστήριξης στους τομείς της Εθνικής Οικονομίας και των γενικότερων δραστηριοτήτων του κοινωνικού συνόλου.

5.4.8 Αεροπορικές Επιχειρήσεις Υποστήριξης του Κοινωνικού Συνόλου

Η ΠΑ εκτελώντας ειδικές αποστολές, συνεισφέρει ενεργά σε υπηρεσίες κοινωνικής ωφέλειας και προστασίας του περιβάλλοντος. Διαθέτοντας προσωπικό και μέσα σε πλήρη ετοιμότητα, εκτελεί καθημερινά και πολλές φορές υπό αντίξοες καιρικές συνθήκες αεροδιακομιδές πολιτών που βρίσκονται σε κίνδυνο σε οποιαδήποτε απομακρυσμένο και δυσπρόσιτο μέρος της Επικράτειας. Επιπλέον, διαθέτοντας την κατάλληλη υποδομή και μέσα, εκτελεί Αεροπορικές Επιχειρήσεις Έρευνας και Διάσωσης (Search And Rescue – SAR) μέσω του Ενιαίου Κέντρου Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης (ΕΚΣΕΔ). Η περιοχή ευθύνης του ΕΚΣΕΔ για Ναυτική και Αεροπορική Έρευνα και Διάσωση ταυτίζεται με το FIR Αθηνών.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συμβολή της ΠΑ στην ανίχνευση και αεροπυρόσβεση πυρκαγιών συμβάλλοντας έτσι ενεργά στη προστασία των δασών και των περιουσιών των Ελλήνων πολιτών.

5.5 Πολυεθνικές Επιχειρήσεις

Ανάλογα με το πλαίσιο εμπλοκής της ΠΑ, οι επιχειρήσεις διαχωρίζονται σε Εθνικές και Διασυμμαχικές-Πολυεθνικές. Οι επιχειρήσεις και των δύο αυτών κατηγοριών αναλαμβάνονται για την επίτευξη των Στρατιωτικών Στρατηγικών Αντικειμενικών Σκοπών. Ανάλογα με το σκοπό διεξαγωγής τους διαχωρίζονται σε πολεμικές και σε επιχειρήσεις μη αποσκοπούσες σε πόλεμο.

Ως πολεμικές επιχειρήσεις θεωρούνται οι επιχειρήσεις οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση των στρατιωτικών μέσων και δυνατοτήτων, στο πλαίσιο μιας πολεμικής σύγκρουσης. Επιχειρήσεις μη αποσκοπούσες σε πόλεμο θεωρούνται εκείνες, οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση των στρατιωτικών μέσων και δυνατοτήτων, αλλά δεν σχετίζονται με πόλεμο και δεν αποσκοπούν σε αυτόν.

Περαιτέρω διάκριση των Πολυεθνικών επιχειρήσεων μπορεί να γίνει με βάση το σκοπό, το έργο ή τη μορφή της επιχείρησης. Ως εκ τούτου με βάση τον κύριο ΑΝΣΚ οι Πολυεθνικές – Διασυμμαχικές επιχειρήσεις διακρίνονται εκτός των επιχειρήσεων Συλλογικής Άμυνας (ΝΑΤΟ άρθρο 5) σε επιχειρήσεις Υποστήριξης της ειρήνης και σε λοιπές Πολυεθνικές Επιχειρήσεις.

α. Επιχειρήσεις Υποστήριξης της Ειρήνης (EYE)

Οι EYE είναι πολυσύνθετες επιχειρήσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν στρατιωτικές δυνάμεις καθώς επίσης διπλωματικές αντιπροσωπείες και ανθρωπιστικές οργανώσεις. Σκοπός τους είναι να επιτύχουν τους ανθρωπιστικούς στόχους ή μια μακροπρόθεσμη πολιτική διευθέτηση και διεξάγονται αμερόληπτα για την υποστήριξη μιας εντολής των ΗΕ ή του ΟΑΣΕ. Οι τύποι των EYE, είναι οι παρακάτω:

- (1) Αποτροπή (πρόληψη) συγκρούσεων
- (2) Διατήρηση της ειρήνης
- (3) Οικοδόμηση της ειρήνης
- (4) Επιβολή της ειρήνης
- (5) Εγκαθίδρυση της ειρήνης

β. Λοιπές Πολυεθνικές Επιχειρήσεις

Εκτός των παραπάνω υπάρχουν και οι τύποι των Λοιπών Πολυεθνικών Επιχειρήσεων οι οποίοι κατηγοριοποιούνται όπως παρακάτω:

- (1) Ανθρωπιστικές επιχειρήσεις (βοήθεια προσφύγων, ανακούφιση από καταστροφές, ανθρωπιστική βοήθεια).
- (2) Επιχειρήσεις εκκένωσης αμάχων (εκκένωση χωρίς την απειλή βίας, με πιθανή χρήση βίας, με την απειλή χρήση βίας).
- (3) Στρατιωτική Βοήθεια/Υποστήριξη σε Πολιτικές Αρχές.
- (4) Επιβολή Κυρώσεων και Εμπάργκο.

Η ΠΑ δύναται να προσφέρει σημαντική συμβολή στις επιχειρήσεις με κύριες αποστολές όπως:

- α. Τη μεταφορά ανθρωπιστικής βοήθειας.

β. Τη μετακίνηση προσωπικού από ασταθείς ή επικίνδυνες περιοχές ή περιοχές απειλούμενες από φυσικές καταστροφές.

γ. Την παροχή ιατρικής διακομιδής.

δ. Την υποστήριξη των ανθρωπιστικών επιχειρήσεων με αποστολές αναγνώρισης, επιτήρησης, έρευνας και διάσωσης, λειτουργίας και συντήρησης αεροδρομίων, διαχείρισης εναερίου χώρου.

ε. Επιχειρήσεις Εκκένωσης.

Η αεροπορική ισχύς μπορεί να παρέχει στρατηγική και τακτική μεταφορά, ικανότητα που μπορεί να προσθέσει ευκινησία και ευκαμψία στις επίγειες δυνάμεις, ενώ επιπρόσθετα οι Αεροπορικές Δυνάμεις μπορούν:

α. Να υποστηρίξουν με Ε/Π που θα εκτελούν μεταφορές για παροχή δυνατότητας ταχείας επέμβασης.

β. Να εκτελούν αναγνώριση και ηλεκτρονική επιτήρηση, προκειμένου να καταγράφονται οι δραστηριότητες των αντιπάλων δυνάμεων.

γ. Να παρέχουν διοίκηση και έλεγχο από ιπτάμενα μέσα για διευκόλυνση του συντονισμού των επιχειρήσεων.

δ. Να συνεισφέρουν στην αεράμυνα και να παρέχουν επιθετική αεροπορική υποστήριξη για την προστασία και βοήθεια των επίγειων δυνάμεων σε περίπτωση κλιμάκωσης.

ε. Να παρέχουν τη δυνατότητα έρευνας και διάσωσης.

στ. Να εκτελούν μεταφορές για υποστήριξη ΔΜ της Πολυεθνικής Δύναμης.

Ειδικότερα σε επιχειρήσεις επιβολής της ειρήνης οι αεροπορικές επιχειρήσεις περιλαμβάνουν όλες τις συμβατικές αποστολές των αεροπορικών επιχειρήσεων όπως:

α. Επιχειρήσεις αεροπορικής αντεπίθεσης.

β. Επιχειρήσεις αεροπορικής απομόνωσης.

γ. Επιχειρήσεις αεροπορικής υποστήριξης.

δ. Επιχειρήσεις αεροπορικής αναγνώρισης.

ε. Επιχειρήσεις αερομεταφορών.

στ. Άλλες αποστολές όπως ο εναέριος ανεφοδιασμός, η αεροπορική επιτήρηση, η χρήση συστημάτων για ταχεία διαβίβαση – εκμετάλλευση πληροφοριών μάχης, η χρήση Α/Φ για βελτίωση επικοινωνιών καθώς και πλήθος άλλων αποστολών που αποσκοπούν στη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των χρησιμοποιούμενων δυνάμεων.

Η σελίδα αυτή αφέθηκε σκόπιμα "ΚΕΝΗ"

ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

AADP : Area Air Defense Plan
AAR: Air to Air Refuelling
ACO : Airspace Control Order
ACP : Airspace Control Planning
AI: Air Interdiction
AO: Areas of Operations
AOAD: Army Organic Air Defense
AOC: Air Operation Center
AOCC: Air Operation Coordination Center
AOO: Area of Operations,
ASFAO: Anti Surface Force Air Operation
ASuW: Anti-Surface Warfare
ASW: Anti-Submarine Warfare
ATO: Air Tasking Orders
AWACS: Airborne Warning and Control System
BDA: Battle Damage Assessment
C2: Command and Control
C3I: Command, Control, Communication and Intelligence
C4I: Command, Control, Communication, and Intelligence
CAP: Combat Air Patrol
CAS: Close Air Support
CCIRM: Collection Coordination Intelligence Requirement Management
CG-CC-CR-CV: Centres Of Gravity -Critical Capabilities-Critical Requirements-
Critical Vulnerabilities
COA : COURSE OF ACTION
CoG: Center of Gravity
COMAO: Composite Air Operations
DCA: Defensive Counter Air
DMPI: Damage Main Points of Interest
EBO: Effects-Based Operations
ECM: Electronic Counter Measures
ESM: Electronic Support Measures
EW: Electronic Warfare
FAC: Forward Air Controller
FSCL: Fire Support Coordination Line
GAAI : Ground Assisted Air Interdiction
GBAD: Ground Based Air Defense
GCA: Ground Control Approach
GLTD :Ground Laser Target Designator.
HVA: High Value Asset
IFF: Identification Friend or Foe
JFC: Joint Forces Commander
JIPTL: Joint Integrated Prioritized Target List
J-SEAD : JOINT SUPPRESSION OF ENEMY AIR DEFENSE
MAAP: Master Air Attack Plan
MAOC: Maritime Air Operation Center
MEA: Munitions Effects Assessment
MPA: Maritime Patrol Aircraft
MRLs: Mobile Rocket Launchers
NATO: North Atlantic Treaty Organization

NRF: Nato Reaction Forces
OCA : Offensive Counter Air
OPCON: Operational Control
Ops: Operations
POL: Petroleum, Oil and Lubricants
RAP: Recognised Air Picture
RPV'S: Remotely Piloted Vehicles
SAM: Surface to Air Missile
SEAD: Suppression of Enemy Air Defenses
SOF: Special Operational Forces
SPINS : Special Instructions
TACON: Tactical Control
TASMO: Tactical Support Of Maritime Operations
TST: Time Sensitive Targets
UAVs: Unmanned Air Vehicles
WEZ: Weapons Engagement Zone

A/A: Αντι-Αεροπορική
Α/ΓΕΕΘΑ: Αρχηγός Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας
ΑΕΛΑ: Αξιωματικός Ελέγχου Αεροσκαφών
ΑΗΑ: Αεροσκάφος Ηλεκτρονικής Αναγνώρισης
ΑΝΣΚ: Αντικειμενικός Σκοπός
ΑΣΑ: Αξιωματικών Συνδέσμων Αεροπορίας
ΑΣΑΝ: Αξιωματικούς Συνδέσμους Αεροπορίας Ναυτικού
ΑΤΑ: Αρχηγείο Τακτικής Αεροπορίας
ΑΤΣ: Ανάλυση Τρωτότητας Στόχων
ΓΕΑ: Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας
ΓΕΕΘΑ: Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας
ΔΑΔ: Διοικητής Αεροπορικών Δυνάμεων
ΔΑΔΕ: Διοικητής Αμφίβιας Δύναμης Επιχειρήσεων
ΔΑΕ : Διευθυντής Αεροπορικών Επιχειρήσεων
ΔΑΥ: Διοίκηση Αεροπορικής Υποστήριξης
ΔΔΔ: Διοικητής Διακλαδικών Δυνάμεων
ΔΚΣ: Διακλαδικό Κέντρο Στοχοποίησης
ΔΜ: Διοικητική Μέριμνα
ΔΠΙΣ: Διακλαδικό Πίνακα Ιεραρχημένων Στόχων
ΔΣΧΕΧ: Διαταγή Συντονισμένης Χρήσεων Εναερίου Χώρου
Ε/Π: Ελικόπτερο
ΕΑΥ: Εγγύς Αεροπορική Υποστήριξη
ΕΔ: Ένοπλες Δυνάμεις
ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕ/Π: Επιθετικά Ελικόπτερα
ΕΘΚΕΠΙΧ: Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων
ΕΘΣΣ: Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική
ΕΚΑΕ: Εθνικό Κέντρο Αεροπορικών Επιχειρήσεων
ΕΚΤ: Επιθυμητή Τελική Κατάσταση
ΗΑΜ: Ηλεκτρονικά Αντίμετρα
ΗΜΕΠ: Ηλεκτρονικά Μέτρα Προστασίας
ΗΠ: Ηλεκτρονικός Πόλεμος
ΗΤΕ: Ημέτεροι Τρόποι Ενεργείας
ΘΑΔ: Θεμελιώδης Αρχές Δόγματος
ΘΕ: Θέατρο Επιχειρήσεων

ΚΑΣ: Κατευθύνσεις Αμυντικής Σχεδίασης
ΚΒ: Κέντρα Βάρους
ΚΕΑΤ: Κέντρο Αεροπορικής Τακτικής
ΚΕΠ: Κέντρα Ελέγχου Περιοχής
ΚΕΠΙΧ: Κέντρο Επιχειρήσεων
ΚΣΕΗΠ: Κέντρο Συντονισμού Επιχειρήσεων Ηλεκτρονικού Πολέμου
ΚΥΣΕΑ: Κυβερνητικό Συμβούλιο Εθνικής Άμυνας
ΜΕΣ: Μείζονες Επιχειρησιακοί Σχηματισμοί
ΜΚΕ: Μεικτό Κέντρο Επιχειρήσεων
ΜΜΕ: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
ΜΥΗΠ: Μέτρα Υποστήριξης Ηλεκτρονικού Πολέμου
ΟΑΣΕ: Οργανισμός Ασφάλειας της Ευρώπης
ΟΗΕ: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΤΕΛ: Ομάδα Τακτικού Ελέγχου
ΟΤΕΡ: Ομάδα Τακτικού Ελέγχου Ραντάρ
Π.Π: Παγκόσμιος Πόλεμος
ΠΑ: Πολεμική Αεροπορία
ΠΕΑ: Πολιτική Εθνικής Άμυνας
ΠΕΗΠ: Πεδία Ηλεκτρονικών Εφαρμογών
ΠΝ: Πολεμικό Ναυτικό
ΠΠρΣ: Πίνακα Προτεινόμενων Στόχων
ΣΑΓΕ: Συμβούλιο Αρχηγών Γενικών Επιτελείων
ΣΑΕ: Σύστημα Αεροπορικού Ελέγχου
ΣΑΚ: Στρατιωτική Αξιολόγηση Κατάστασης
ΣΞ: Στρατός Ξηράς
ΣΟΤ: Σχολείο Όπλων Τακτικής
ΣΠ: Σύστημα Πληροφορικής
ΤΑΑΣ: Τακτικές Ασκήσεις Άνευ Στρατευμάτων
ΤΑΜΣ: Τακτικές Ασκήσεις Μετά Στρατευμάτων
ΤΑΥΝΕ: Τακτική Αεροπορική Υποστήριξη Ναυτικών Επιχειρήσεων
ΤΔ: Τμηματικούς Διοικητές
ΥΕΘΑ: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
ΨΕ: Ψυχολογικές Επιχειρήσεις